

T.C.
GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

**İLKOKUL 2. SINIF TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ OKUMA
METİNLERİNİN YAPILANDIRICI YAKLAŞIMA GÖRE
İNCELENMESİ**

Hazırlayan
Eraslan ŞARA

İlköğretim Ana Bilim Dalı
Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

TOKAT
Haziran, 2015

T.C.
GAZİOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

İLKOKUL 2. SINIF TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ OKUMA
METİNLERİNİN YAPILANDIRICI YAKLAŞIMA GÖRE
İNCELENMESİ

Hazırlayan
Eraslan ŞARA

İlköğretim Ana Bilim Dalı
Sınıf Öğretmenliği Bilim Dalı
Yüksek Lisans Tezi

Danışman
Doç. Dr. Adem İŞCAN

TOKAT
Haziran, 2015

JÜRİ ONAY SAYFASI

İlkokul 2. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Okuma Metinlerinin Yapılandırıcı Yaklaşımına Göre İncelenmesi

Yukarıda başlığı verilen Yüksek Lisans/Doktora tezi Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimler Enstitüsü Yönetim Kurulunun 01.06.2015 tarihli yazısı ile 12.06.2015 tarihinde toplanan jüri tarafından kabul edilerek başarılı bulunmuştur.

Jüri Üyeleri (Unvanı, Adı Soyadı)

İmzası

Başkan : Yrd. Doç. Dr. Murat ŞENGÜL

Üye : Doç. Dr. Adem İŞCAN (Danışman)

Üye : Yrd. Doç. Dr. Yasın GÖKBULUT

Üye :

.....

Üye :

.....

Onay

Yukarıdaki imzaların adı geçen öğretim üyelerine ait olduğunu onaylarım.

12.06.2015
Doç. Dr. Adem İŞCAN
Enstitü Müdürü

T.C.
GAZIOSMANPAŞA ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ MÜDÜRLÜĞÜ'NE

Bu belge ile bu tezdeki bütün bilgi toplama ve raporlaştırma sürecinin Gaziosmanpaşa Üniversitesi Lisansüstü Eğitim-Öğretim ve Sınav Yönetmeliğine, Eğitim Bilimleri Enstitüsü Tez Yazım Kılavuzuna, genel akademik kurallara ve etik ilkelere uygun olarak gerçekleştirildiğini; bu tez çalışmasını "intihali engelleme" programı ile taradığımı, bana ait olmayan tüm bilgi, düşünce ve bulgulara atıf yaptığımı ve kaynağımı gösterdiğimi beyan eder, sorumluluğun tarafıma ait olduğunu kabul ederim.

1.2.106..2015
Tezi Hazırlayan Öğrencinin
Adı Soyadı
Eraslan ŞARA
İmza

TEŞEKKÜR

Yüksek lisans eğitimimde araştırma süreci boyunca bana daima yol gösteren akademik bilgi ve deneyimlerini samimiyet ve içtenlikle benimle paylaşarak araştırmalarım süresince beni motive edip eksikliklerimi tamamlama konusunda bana yardımcı olan değerli danışman hocam Sayın Doç. Dr. Adem İŞCAN'a, yüksek lisans eğitimi boyunca bana bilgi birikimini sunmaktan kaçınmayan hocam Sayın Yrd. Doç. Dr. Fevzi DURSUN'a, yüksek lisansım boyunca bana verdiği destek ve gösterdiği hoşgörüyle kurum müdürüm Sayın Yunis YAZICI'ya, teknik desteklerinden dolayı Çağrı AYDEMİR'e ve hayatımın her anında yanımda olan ve desteklerini hep güçlü bir şekilde hissettiğim babam Rıza ŞARA'ya, annem Selvi ŞARA'ya ve kardeşlerim Duran, Gülbeyaz, Erdoğan ve Gülay ŞARA'ya sonsuz teşekkürlerimi sunarım.

Geniş aileme...

ÖZET

İLKOKUL 2. SINIF TÜRKÇE DERS KİTAPLARINDAKİ OKUMA METİNLERİNİN YAPILANDIRICI YAKLAŞIMA GÖRE İNCELENMESİ

ŞARA, Eraslan

Yüksek Lisans, İlköğretim Sınıf Öğretmenliği Eğitimi Bilim Dalı

Tez Danışmanı: Doç. Dr. Adem İŞCAN

2015, XII+155 Sayfa

Bu çalışmada ilkokul 2.Sınıflarda okutulmakta olan Türkçe Ders Kitaplarında yer alan okuma metinleri, yapılandırmacı öğrenme anlayışı esas alınarak hazırlanan belirli ölçütler doğrultusunda araştırmacıdan izin alınarak incelenmeye çalışılmıştır. Araştırmada tarama modeli kullanılmış olup, araştırmacının evrenini 2014-2015 eğitim-öğretim yılında ilkokul 2. sınıflarda okutulması için Millî Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu tarafından onaylanan Türkçe Ders Kitapları oluşturmaktadır. Araştırmacının örneklemini ise; 2014-2015 eğitim öğretim yılında ilkokul 2. sınıflarda okutulmakta olan kitaplar içerisinde random yoluyla belirlenen Doku Yayınevine ait Türkçe Ders Kitabı ile Başak Yayınevine ait Türkçe Ders Kitabı oluşturmaktadır. Belirlenen kitaplardaki okuma metinleri yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı temelinde araştırmacı tarafından hazırlanan ölçütler doğrultusunda incelenmiş ve birtakım bulgulara ulaşılmıştır.

Çalışma sonucunda elde edilen bulgulara göre; Türkçe ders kitaplarındaki okuma metinleri öğrenenlerin konuya dikkatini çekecek sorulara, ön bilgilerini ortaya çıkaracak etkinliklere ve öğrenmeye güdüleyici çalışmalara yer vermesi yönünden yetersiz olduğu görülmüştür. Okuma metinlerinin günlük hayatla ilişki kurma, bilginin zihinde yapılanmasını sağlama ve öğrencilerin hayal güçlerini geliştirmede yeterli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda okuma metinlerinde işbirlikçi öğrenmeye yönelik çalışmalar, içerik ve etkinliklerinde yorum gücüne katkı sağlayacak etkinliklere yer vermediği kanısına varılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Yapılandırmacı öğrenme anlayışı, ilkokul, ders kitabı.

ABSTRACT**THE ANALYSIS OF READING TEXTS IN TURKISH COURSE BOOKS OF
SECOND GRADE IN ACCORDANCE WITH CONSTRUCTIVIST LEARNING
APPROACH**

ŞARA, Eraslan

Master's Degree, Department of Primary School Teacher Training

Supervisor: Assoc. Prof. Dr. Adem İŞCAN

2015, XII+155 Pages

In this research, the reading texts which take part in Turkish Course Book studied at second grade of primary schools are examined with the approval of the researcher in accordance with certain criteria based on Constructivist Learning Theory. Scanning method was used in the research and the universe of the study consists of Turkish Course Books which are approved by Board of Education and Discipline of Ministry of National Education to be studied in second grades in 2014-2015 education year. The samples of the research are composed of Turkish course books belonged to Doku Publishing House and Başak Publishing House which are randomly elected among the books currently studied in second grades in 2014-2015 education year. The reading texts in the target books were examined based on Constructivist Approach in accordance with the criteria prepared by the researcher and some findings were acquired.

According to the findings acquired as a result , the reading passages in Turkish Course Books were founded inadequate considering the deficiency of the questions to attract students' attention to the subject and inadequency of activities which are supposed to motivate learners . It is concluded that the reading passages do not make the information settle in the mind of learners and they do not have relations with the daily life so they are defective in improving learners' imagination. Further it is understood that the texts do not contain activities which orient learners to group works or improve their ability of making comments on the context.

Key Words: Constructivist Learning Approach, primary school, course book.

İÇİNDEKİLER

	Sayfa
ETİK SÖZLEŞME.....	i
TEŞEKKÜR.....	ii
İTHAF.....	iii
ÖZET.....	iv
ABSTRACT.....	v
İÇİNDEKİLER.....	vi
TABLOLAR LİSTESİ.....	ix
ŞEKİLLER LİSTESİ.....	x
RESİMLER LİSTESİ.....	xi
KISALTMALAR LİSTESİ.....	xii
BÖLÜM I.....	1
GİRİŞ.....	1
Problem Durumu.....	1
Problem Cümlesi.....	2
Alt Problemler.....	2
Araştırmanın Amacı.....	3
Araştırmanın Önemi.....	4
Araştırmanın Sınırlılıkları.....	4
Araştırmanın Varsayımları.....	4
Tanımlar.....	5
BÖLÜM II.....	6
KURAMSAL ÇERÇEVE.....	6
Yapılandırmacılığın Felsefi Temelleri.....	7
Yapılandırmacılık Kavramı.....	7
Bilişsel Yapılandırmacılık.....	16
Sosyal Yapılandırmacılık.....	18
Radikal Yapılandırmacılık.....	20
Yapılandırmacı Yaklaşımın Olumlu Yönleri.....	21
Yapılandırmacı Yaklaşımın Sınırlılıkları.....	22
Yapılandırmacılığın Getirdiği Değişimler.....	22
Yapılandırmacı Eğitim Anlayışına Göre “Öğretmen”.....	22

Yapılandırmacı Eğitim Anlayışına Göre “Öğrenci”	25
Yapılandırmacı Eğitim Anlayışına Göre “ Veli”	27
Yapılandırmacı Eğitim Anlayışına Göre “Sınıf Yönetimi”	27
Yapılandırmacılık ve Eğitim Programı	32
Hedefler	32
İçerik	34
Eğitim Durumları	35
Değerlendirme	37
Yapılandırmacı Yaklaşımda Eğitim Teknolojileri ve Öğretim Materyalleri	38
Ders Kitabı	41
1981 Türkçe Öğretim Programı ve 2005 Türkçe Öğretim Programının Değerlendirilmesi	46
İlgili Araştırmalar	50
Yüksek Lisans Tezleri	50
Makaleler	52
Doktora Tezleri	56
BÖLÜM III	58
YÖNTEM	58
Araştırmanın Modeli	58
Evren ve Örneklem	58
Veri Toplama Araçları	58
BÖLÜM IV	60
BULGULAR	60
Yapılandırmacı Anlayışa Göre Hazırlanan Ölçütlerin Türkçe Ders Kitaplarında Bulunması İle İlgili Bulgular	60
Metinde Konuya Dikkati Çekecek Soruların Bulunması ile İlgili Bulgular	60
Ön Bilgileri Ortaya Çıkartacak Etkinliklerin Yer Alması ile İlgili Bulgular	67
Öğrenmeye Güdüleyici Etkinliklerin Yapılması ile İlgili Bulgular	70
Söz Varlığını Geliştirici Etkinliklere Yer Verilmesi ile İlgili Bulgular	76
Bilginin, Öğrenci Zihninde Yapılanmasını Sağlayan Durumların Ortaya Konulması İle İlgili Bulgular	84
Konuların Aşamalılık İlkesine Uygun Olması ile İlgili Bulgular	91

Metinlerde Günlük Hayatla İlişki Kurulması ile İlgili Bulgular.....	99
Metinlerde Hayal Gücünü Geliştirici Bölümlerin Yer Alması ile İlgili Bulgular....	105
Öğrencileri Grup Çalışmasına Yöneltili Etkinliklerin Ortaya Konulması ile İlgili Bulgular.....	109
Metindeki İçerik ve Etkinliklerin Yorum Gücünü Geliştirebilmesi İle İlgili Bulgular.....	111
Metinlerin Öğrenci Seviyesine Uygun Olması ile İlgili Bulgular.....	115
Metindeki Paragrafların Kendi İçinde Bütünlük Oluşturması ile İlgili Bulgular.....	119
Metinlerde Farklı Zekâ Türlerine Yönelik Etkinliklerin Yer Alması ile İlgili Bulgular.....	123
Metinde Kullanılan Görsel Öğelerin İlgi Çekici Olması ile İlgili Bulgular.....	128
BÖLÜM V.....	133
TARTIŞMA.....	133
BÖLÜM VI.....	135
SONUÇ VE ÖNERİLER.....	135
Sonuçlar.....	135
Öneriler.....	143
Araştırmacılar için Öneriler.....	144
MEB İçin Öneriler.....	145
KAYNAKÇA.....	146
EKLER.....	154
ÖZ GEÇMİŞ.....	155

TABLolar LİSTESİ**Sayfa**

Tablo 2.1:Geleneksel ve Yapılandırmacı Görüşlerin Karşılaştırılması.....	11
Tablo 2.2:Davranışçı ve Yapılandırmacı Yaklaşımların Karşılaştırılması.....	15
Tablo 2.3:Piaget'in Bilişsel Gelişim Aşamaları.....	17
Tablo 2.4:Yapılandırmacı Öğrenme Anlayışına Dayalı Ders Örneği.....	25
Tablo 2.5:Geleneksel ve Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımının Uygulandığı Sınıfların Karşılaştırılması.....	29
Tablo 2.6:Geleneksel ve Yapılandırmacı Sınıflarda Kullanılan Dil.....	31
Tablo 2.7:Yapılandırmacı ve Davranışçı Modelde Eğitim Durumları.....	36
Tablo 2.8:Modern ve Klasik Eğitim Teknolojileri.....	39
Tablo 3.1:Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Okuma Metinlerinin Yapılandırmacı Yaklaşımına Göre İncelenmesi.....	59
Tablo 4.1:Çoklu Zekâ Alanları ve bu Alanlara Yönelik Oluşturulan Sorular.....	123

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa

Şekil 2.1.Yapılandırmacı Yaklaşımın Çeşitleri.....	16
Şekil 2.2.Ders Kitabının Temel Amaç ve İşlevleri.....	42

RESİMLER LİSTESİ**Sayfa**

Resim 4.1: “Top Tavşan” Metninde Yer Alan Resim.....	77
Resim 4.2: “Sağlıklı Yaşamak” Metninde Yer Alan Resim.....	78
Resim 4.3: “Selim’in Çürük Dişi” Metninde Yer Alan Resim.....	79
Resim 4.4: “Bayram Yeri” Metninde Yer Alan Resim.....	81
Resim 4.5: “Doğru Spor” Metninde Yer Alan Resim.....	82
Resim 4.6: “Kutu Kutu Pense” Metninde Yer Alan Resim.....	83
Resim 4.7: “Astronot Olmak İstiyorum” Metninde Yer Alan Resim.....	107
Resim 4.8: “Büyülü Bir Atım Olsa” Metninde Yer Alan Resim.....	109
Resim 4.9: “Misafir Ağrlamak ve Uğurlamak” Metninde Yer Alan Resim.....	128

KISALTMALAR LİSTESİ

EARGED	Eğitim Araştırma Geliştirme Dairesi
MEB	Millî Eğitim Bakanlığı
vb.	ve benzeri

BÖLÜM I

GİRİŞ

Bu bölümde, araştırmanın gerekçelerini açıklayan problem durumu ile problem cümlesi, alt problemler, araştırmanın amacı, araştırmanın önemi, araştırmanın sınırlılıkları, sayılılar ve çalışmada kullanılan kavramların tanımları yer almaktadır.

1.1. Problem Durumu

Değişmeyen tek şeyin değişim olduğu dünyamızda bilim ve teknolojiye hızlı gelişmeler ve ilerlemeler olmaktadır. Yaşanan bu ilerlemelerin hepsinin temeli bilgiye ulaşma ve bu bilgiyi kullanabilme yeteneği ile öne çıkmaktadır. Çünkü gelişmiş bütün toplumlar ve bu ülkelerdeki eğitim anlayışlarının temelinde bilginin çok önemli bir etkisi vardır (Ocak ve Çınar, 2010: 56).

Bilginin hızla yenilenecek üretildiği çağımızda birey ve toplumun geleceği bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve üretme becerilerine bağlıdır. Bu becerilerin elde edilmesi ve hayat boyu sürdürülmesi ezberlemeyi değil, bilginin üretilerek yeniden yapılandırılmasına dayalı çağdaş bir eğitim sistemini gerektirmektedir. Türkiye’de eğitimciler özellikle son yıllarda etkili bir eğitim modelini gerçekleştirmek için yoğun girişimlerde bulunmaktadır. Bu girişimler, eğitim sistemimizin düşünsel altyapısını oluşturan tekdüze mantık yerine çoklu sebep ve çoklu sonuçlara dayalı bir anlayışın oluşması yönünde yoğunlaşmaktadır. Bu bağlamda Millî Eğitim Bakanlığı öğretim programlarımızın dayandığı teorik alt yapının katı davranışçı geleneksel bir anlayışı değil, yapılandırmacı eğitim sistemini temel alan bir yaklaşımın uygulanması gerektiğini savunmaktadır (Çınar, Teyfur ve Teyfur, 2006: 48).

Yapılandırmacı yaklaşımda öğretmenin temel görevi öğrencilere kazandırılacak olan bilgi ve becerileri sağlayacak öğrenme ortamını öğrencilerin gelişim düzenine uygun olarak düzenlemek ve öğrencileri bu çerçevede yönlendirmektir. Öğretmenin düzenlediği ve yönlendirdiği öğrenme sürecinin başarısı büyük ölçüde öğrenme ortamının nitelikli planlanmasına, planlanan öğrenme etkinliklerinin uygulanmasına ve

değerlendirilmesine bağlıdır. Öğretmenin eğitim ortamını düzenleme ve yönlendirme sürecinde kullandığı temel kaynak ders kitaplarıdır (Erdoğan, 2007: 164). Ders kitapları ile ilgili olarak Yapıcı (2004: 122)“*Ders kitapları eğitim-öğretim ortamının gizli kahramanları gibidirler*” sözü eğitim materyali olarak kullanılan ders kitaplarının öğrenmeyi sağlamadaki önemini vurgulamaktadır.

2005 yılından itibaren Türkiye’de uygulanmaya başlanan yapılandırmacı eğitim yaklaşımı ile öğrencinin öğrenme sürecinde pasif olduğu öğretmen ve konu merkezli eğitim anlayışı olan davranışçı yaklaşımdan uzaklaşarak yerine öğrencinin öğrenme sorumluluğunu kendi üzerine aldığı, öğretmenin öğrenciye bilgiyi hazır olarak aktarması yerine öğrencinin öğretme-öğrenme sürecine aktif olarak katılıp önceki deneyimleri yoluyla bilgiyi yeniden yapılandığı ve bu bilgiyi günlük yaşamında kullanabilmesini amaçladığı yeni bir programa geçilmiştir. Öğrenci merkezli bu eğitim anlayışı ile hedefler kazanıma dönüşmüş, eğitim yöntem ve teknikleri değişmiş ve bu değişme Türkçe öğretim programına da yansımıştır.

Ülkemizde sınıf ortamında ders kitaplarının yaygın olarak kullanılması ve öğretmenin eğitim ortamında öğrenme sürecinin büyük bir bölümünü ders kitabı ile yönlendirmesi, ders kitaplarının eğitim sistemindeki önemini arttırmaktadır. Öğrencilerde okuma alışkanlığının daha çok ilkokulun ilk yıllarında kazanıldığı da düşünüldüğünde, ilkokul 2. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki okuma metinlerinin yapılandırmacı eğitim yaklaşımına uygun olarak hazırlanması gerekliliği ortaya çıkmıştır.

1.2. Problem Cümlesi

İlkokul 2.sınıf Türkçe ders kitaplarındaki okuma metinlerinin yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına uygunluk düzeyi nedir?

1.3. Alt Problemler

Aşağıda belirlenen ölçütlere göre ilkokul 2.Sınıf Türkçe ders kitaplarındaki okuma metinlerinin yapılandırmacı öğrenme yaklaşıma uygunluk düzeyi nedir?

1. İlkokul 2. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan okuma metinlerinde öğrencilerin dikkatini konuya çekecek sorulara yer verilmiş midir?
2. İlkokul 2. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan okuma metinlerinde öğrencilerin ön bilgilerini ortaya çıkaracak etkinliklere yer verilmiş midir?
3. İlkokul 2. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan okuma metinlerinde öğrencileri öğrenmeye güdüleyici etkinliklere yer verilmiş midir?
4. İlkokul 2. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan okuma metinlerinde söz varlığını geliştirici etkinliklere yer verilmiş midir?
5. İlkokul 2. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan okuma metinlerindeki konuların aşamalılık ilkesine uygunluk düzeyi nedir?
6. İlkokul 2. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki okuma metinlerinde bilginin, öğrenci zihninde yapılanmasını sağlayan durumlara yer verilmiş midir?
7. İlkokul 2. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan okuma metinlerindeki görsel düzen yapılandırmacı öğrenme anlayışına uygun olarak hazırlanmış mıdır?
8. İlkokul 2. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan okuma metinleri, günlük hayatla ilişki kurulacak biçimde hazırlanmış mıdır?
9. İlkokul 2. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan okuma metinlerinde hayal gücünü geliştirici etkinliklere yer verilmiş midir?
10. İlkokul 2. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan okuma metinlerinde öğrencileri grup çalışmasına yöneltici etkinliklere yer verilmiş midir?
11. İlkokul 2. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan okuma metinlerindeki içerik ve etkinlikler öğrencilerin yorum gücünü geliştirecek nitelikte hazırlanmış mıdır?
12. İlkokul 2. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan okuma metinleri öğrencilerin seviyesine uygun olarak hazırlanmış mıdır?
13. İlkokul 2. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan okuma metinlerindeki paragraflar kendi içinde bütünlük oluşturacak bir biçimde hazırlanmış mıdır?
14. İlkokul 2. sınıf Türkçe ders kitaplarında yer alan okuma metinlerinde farklı zekâ türlerine yönelik etkinliklere yer verilmiş midir?

1.4. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, ilkokul 2. sınıf Türkçe ders kitaplarındaki okuma metinlerinin yapılandırmacı öğrenme anlayışına uygun olup olmadığının incelenmesi ve buna ilişkin çözüm önerileri geliştirmektir.

1.5. Araştırmanın Önemi

Günümüz eğitim sistemlerinde kullanılan ve halen geçerliliğini yitirmeyen eğitim araçlarından bir diğeri de ders kitaplarıdır. Ders kitaplarının öğretmen ve öğrenciler tarafından etkili ve verimli bir şekilde kullanılması çok önemlidir. Bu kapsamda çocuklarda dil gelişiminin de ilkokulun ilk yıllarında kazanıldığı düşünüldüğünde Türkçe ders kitaplarında yer alacak metinlerin, öğrenciler tarafından doğru bir şekilde tanımlanıp anlamlandırılması gerekmektedir.

Millî Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulunca 5 yıl süre ile ilkokul 2.sınıflarında okutulmak üzere kabul edilen Türkçe ders kitaplarındaki okuma metinlerinin yapılandırmacı eğitim yaklaşımı temelinde incelenerek, mevcut kitaplardaki eksikliklerin tespit edilip kitapların programın belirlediği hedefler doğrultusunda geliştirilmesi ve yapılandırmacılık temelli yeni kitapların yazılması araştırmanın önemini oluşturmaktadır.

1.6. Araştırmanın Sınırlılıkları

1. Bu araştırma 2014-2015 eğitim-öğretim yılında ilkokul 2.sınıflarda okutulan Doku ve Başak Yayıncılığa ait ders kitapları ile sınırlıdır.
2. Araştırmanın sonuç ve önerileri kullanılan ölçütlerle sınırlıdır

1.7. Araştırmanın Varsayımları

Bu araştırma aşağıdaki varsayımlar üzerine temellendirilmiştir:

1. İlkokul 2. sınıf Türkçe dersi ders kitaplarının yapılandırmacı öğrenme anlayışına uygunluk düzeyini ölçmek amacıyla hazırlanan ölçme kriterlerinin yeterli olduğudur.
2. İlkokul 2. sınıf Türkçe dersi ders kitaplarının yapılandırmacı öğrenme anlayışına uygun olup olmadığı ile ilgili elde edilen verilerin gerçeğe uygunluğudur.

1.8. Tanımlar

Ders Kitabı: *“Ders konularına ait bilgileri, sıralı ve doğru bir biçimde, öğrencilerin kendi kendilerine öğrenmelerini sağlamak amacıyla hazırlanan araçlardır”* (Duman ve Çakmak, 2011: 18). Başka bir deyişle ders kitabı *“Bir derste kullanılan ve o dersin geliştirilmesine temel oluşturan kitap anlamındadır”* (Uşun, 2012: 80).

Yapılandırıcılık: *“Yapılandırıcılık, bireyin bilgiyi önceki bilgileri ile ilişkilendirerek kendisinin aktif olarak yapılandırmasıdır. Araştırıp, inceleyip, neyin nereden geldiğini bilip öğrencinin kendi öğrenmesini gerçekleştirmesi, oluşturmalarıdır”* (Ocak ve Çınar, 2010: 56).

Okuma: *“Okuma; sözcükleri, cümleleri veya bir yazıyı bütün unsurlarıyla görme, algılama, kavrama ve anlamlandırma etkinliğidir”* (Gündüz ve Şimşek, 2011: 13).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE

Günümüzde bilim ve teknolojide yaşanan hızlı değişimler, bireyleri çağın gerektirdiği koşullara uyum sağlayabilecek bilgi, beceri ve donanıma sahip olmasını gerektirmektedir. Bu gereklilik birçok alanda olduğu gibi eğitim sistemlerinde de değişime gidilmesi zorunluluğunu doğurmuştur. Güneş (2010: 3)'e göre bu değişimlerle birlikte artık bilgiyi ezberleyip tekrar eden bireyler yerine; bilgiyi yaşamında aktif olarak kullanan, düşünen, araştıran, sorgulayan, sorun çözen, zihinsel, dil, duygusal ve sosyal yönden gelişmiş bireyler yetiştirme zorunluluğu ortaya çıkmıştır. Geleneksel eğitim yaklaşımları ile yetişen bireyler bilimsel ve teknolojideki hızlı gelişmelere uyum sağlamakta zorlanmış ülke kalkınmasına katkı getirememiştir. Bu durumu fark eden ülkeler eğitim yaklaşım ve uygulamalarını sorgulamaya ve gözden geçirmeye başlamıştır. Sorgulama ve incelemelerde geleceğin bireylerinin nasıl yetiştirileceği, bireylerde hangi becerilerin geliştirileceği ve bunlara ulaşmak için hangi yaklaşım, yöntem ve tekniklerinin kullanılacağı üzerinde durulmuştur. Bu araştırmalar sonunda eğitim anlayışlarında değişikliğe gidilmiş ve çoğu ülkede yapılandırıcı yaklaşımı esas alan eğitim sistemleri uygulanmaya başlamıştır.

Yapılandırmacılığın son yıllarda önemli bir eğitim anlayışı olarak kabul görmesine karşın yeni bir fikir olarak kabul edilmemektedir. Yapılandırmacılığın özüne dönük fikirler; Socrates, Plato ve Aristo'nun çalışmalarına kadar dayanmaktadır. Bununla beraber Henrich Pestalozzi'ye göre eğitim süreci çocuğun doğal gelişimine dayalı olmalı ve çocuğun evdeki yaşantılarıyla hazırlanan eğitim programı arasında bağlantı kurulmalıdır. Bu fikirler de yapılandırmacı eğitim anlayışı ile örtüşmektedir. Rousseau ise kendi döneminde okuma ve ezberlemeye dayalı geleneksel eğitimin öğrencilerin eğitim ortamında aktif olmasını engellediğini belirtmiştir. Ona göre, bu eğitim sıkıcıdır ve öğrenmeyi sağlamamaktadır. Rousseau gibi Pestalozzi de öğrencilerin bilgiyi ezberlediğini ama anlamadığını vurgulamaktadır. Özellikle Rousseau'nun "Emile" çalışması bugün ilerlemecilik olarak da bilinen yapılandırmacılığın temelini oluşturmaktadır (Crowther, 1997; Good ve Brophy, 2000; Marlowe ve Page, 1998; Selley, 1999; Terhart, 2003, Akt. Yurdakul, 2004: 110).

Davranışçı ve bilişselci kuramların yanında 20. Yüzyılın son 20 yılı içerisinde radikal değişiklik öngören yeni bir kavramsal bakış açısı sunan yapılandırmacılık “constructivism” eğitim yaklaşımı gündeme gelmiştir. Bu kavramın kökenleri Piaget’in genetik epistemolojisine; Kelly’in yapılandırmacılığına; yaparak öğrenme, durumlu öğrenmenin en önemli savunucularından olan J.Dewey’in (1916, 1929, 1938) pragmatizmine, yani toplumun değişen ihtiyaçlarını karşılamak için eğitimin yeniden yapılandırması gereğini içeren görüşlerine dayandırılmaktadır. Yapılandırmacılığı yine Dewey gibi geleneksel eğitime karşı çıkan ve eğitimi hayat için hazırlık olarak değil, eğitimin yaşamın ta kendisi için olduğunu savunan J.J. Rousseau’nun görüşüne de bağlantılı olduğu savunulmaktadır. Yapılandırmacılığı, Vygotsky’nin (1962) bilginin sosyal olarak dil kullanılarak yapılandırıldığı görüşüne; Bruner’in keşfedici öğrenmesine hatta Socrates’in kendisini bir öğretmen olarak değil de fikirleri ortaya çıkaran başka bir deyişle öğrenmeyi kolaylaştıran bir arabulucu (mediator) olduğuna, öğrenmenin bireyin bilişsellğinde olduğunu iddia eden görüşlerine kadar uzanmaktadır ([http:// www.learningteories](http://www.learningteories), Akt. Duman, 2004: 53).

2.1.Yapılandırmacılığın Felsefi Temelleri

Bilginin öğrenci tarafından yapılandırılarak oluştuğunu açıklayan yapılandırmacılığın felsefi temelleri Emmanuel Kant’a kadar dayanmaktadır. Kant, bilginin yapılandırılmasında bireyin süreçteki rolünün pasif değil sürece katılan aktif bir rolünün olduğunu belirtmektedir. Öğrenen, yeni bilgiyi oluştururken kendisinde daha önceden var olan bilgi ile bu yeni bilgiyi ilişkilendirip kendi yorumunu katarak yapılandırır. Pozitivist bilgi felsefesine göre bilimsel bilgilerin, bireysel ve çevresel etkenlerden etkilenmeyen değişmez bir yapısı vardır. Bu düşünceye göre öğretmenin görevi bilgi veren, öğrencinin görevi ise bilgiyi alan bir anlayışa sahiptir. Pozitivist anlayışı ile yapılandırmacı yaklaşım birbirine ters düşmektedir. Çünkü yapılandırmacı yaklaşımda birey bilgiyi özümseyerek kendisi yapılandırır, bilgi öğrenciden bağımsız bir olgu değildir (Ersoy, 2008: 234-235).

2.2. Yapılandırmacılık Kavramı

Yapılandırmacılık İngilizce “*constructivism*” sözcüğünün karşılığı olarak tanımlanmaktadır (Demirel, 2001: 133). Ayrıca İngilizce “*structuralism*”, Fransızca “*structuralisme*”, Almanca “*strukturalismus*” terimlerinin Türkçedeki karşılığı olarak da “*yapılandırmacılık*” sözcüğü kullanılmaktadır (Oğuzkan, 1993: 158).

Yapılandırmacılığın son yıllarda önemli bir eğitim anlayışı olarak kabul görmesine karşın yeni bir fikir olarak kabul edilmemektedir (Ersoy, 2008: 230). Koç (2007: 418)'a göre yapılandırmacılık, “*bilgi nedir?*”, “*öğrenme nedir?*”, “*öğretme nedir?*” ve “*nesnellik mümkün müdür?*” gibi sorulara cevap aramaya çalışmıştır. Bir bilgi kuramı olarak ortaya çıkan yapılandırmacılık, geleneksel bilgi kuramlarından tamamen farklıdır. Geleneksel anlayışlar bilgi ile öğrenen birey arasında bir mesafe koyarak bilginin öğrenenden bağımsız bir olgu olduğunu savunmaktadırlar. Bu görüşü savunan yaklaşımlar bilginin nesnel olarak var olduğu ve herkes tarafından farklı yorumlara imkân vermeden aynı şekilde anlaşılması gerektiğini ifade ederler. Yapılandırıcı yaklaşımda ise bilgi her öğrencinin kendi ön bilgi, değer yargı ve öznel yaşantıları tarafından yapılandırıldığı düşünülür. Bu anlayışa göre bilgi, bireyin yaşantısını dikkate almadan gerçekleşemez.

Perkins (1999)'den aktaran Doğan (2012: 169) yapılandırmacılığı şu şekilde açıklamıştır;

Yapılandırmacılık, öğrencilerin öğrenmede aktif bir rol almalarını öngörür. Sadece dinleme, okuma ve rutin alıştırmaları yapmak yerine, öğrenciler tartışır, denence kurar, araştırır ve bir bakış açısı geliştirir. Sosyal öğrenmede bilgi sosyal bir çerçevede yapılandırılır. Yapılandırmacılar bilgi edinmenin yüksek düzeyde bir sosyal yönünün olduğunu belirtirler. Birey bilgiyi tek başına öğrenmez. Başkalarıyla iletişim kurarak öğrenir. Yaratıcı öğrenmede ise bilgi üretilir. Yapılandırmacılar genellikle bireyin bilgiyi üretmeleri ya da yeniden keşfetmeleri gerektiğini ifade etmektedirler. Öğretmenler öğrencilere bilimsel teorileri, tarihsel olayları yeniden keşfetmede rehberlik etmelidir.

Yapılandırmacılık, bilginin öğrenci tarafından yapılandırılmasını anlatır (Özden, 2011: 55). Bu anlayışa göre bilgi, öğrenenin sürekli olarak ön bilgileri ile ilişkilendirilerek yapılandırılır (Şimşek, 2004: 124). Yapılandırıcı yaklaşımda bireyler bilgiyi aynen kendine sunulduğu gibi almaz, kendi bilgilerini yeniden oluşturur ve kendilerinde var olan bilgiyle beraber yeni bilgiyi yine kendi öznel durumlarına uyarlayarak öğrenirler.

Yapılandırıcı yaklaşımda öğrencinin öğrendiği bilgiler bir sonraki öğrenilecek olan bilgilerin temelini oluşturur. Yeni bilgiler önceden yapılandırılmış bilgilerle bir araya getirilir ve aralarında anlamlı bağlar kurularak bütünleştirilir. Bu işlem bilgileri ezberleme, biriktirme ya da üst üste yerleştirme değil tam tersine bilgileri düşünme, sorgulama, anlamlandırma, inceleme ve ön bilgilerle bütünleştirmedir. Bu sebeple

Türkçe öğretiminde, öğrencilerin kendilerine sunulan bilgileri olduğu gibi ezberlemesi ya da kabul etmesi yerine; bilgiyi anlaması ve yorumlayıp, sorgulaması sağlanmalıdır. Örneğin, metin işlerken yazarın metinde sunduğu “*bilgiler, olaylar ve anlam*” sorgulanmalı ve öğrencilerin ön bilgileriyle karşılaştırarak yeni bilgilere ulaşması sağlanmalıdır (MEB, 2009: 147).

Yapılandırmacı eğitim yaklaşımının temelinde bilginin hiçbir zaman kişiden bağımsız olmadığı duruma özgü, bağlamsal ve bireysel anlamların görünümü olduğu kabul edilmektedir (Yurdakul, 2011: 40). Yapılandırmacılık, bireyin yeni bilgiyi öğrenmesi için bireyde önceden mevcut olan ön bilgilerini kullanarak öğrenme sürecinde etkin olarak katılıp bilgiyi yapılandırmasını içerir. Yapılandırmacı eğitim anlayışı, öğrencinin yapılandıracağı bilgiyi araştırma ve inceleme sonucunda neyin nereden geldiğini öğrenerek kendi öğrenmesini gerçekleştirmesi anlamına gelmektedir (Ocak ve Çınar, 2010: 56). Yapılandırmacı yaklaşımı açıklamayı bir VCD’nin çalışması gibi düşünebiliriz. VCD sesleri önce alır, kayıt eder, depolar ve zamanı geldiğinde bu sesleri çıkarır. Öğrenenlerin davranışları VCD’nin davranışlarından farklıdır. Öğrenenler duyduklarını, okuduklarını kayıt etmek ve depolamak yerine, bilgiyi anlamlı hale getirmek amacıyla onu değiştirerek yeniden yapılandırmaktadır (Doğanay ve Tok, 2007: 241). Yapılandırmacılıkta bilginin ezberlenerek tekrar edilmesi yerine, bilginin bireyin yaşantısında farklı bir duruma aktarılıp yeniden yapılandırılması söz konusudur (Sünbül, 2014: 147).

Yapılandırmacılık, öğretimle ilgili bir kuram değil bilgi ve öğrenme ile ilgili bir kuramdır ve bu kuram, bilgiyi temelden kurmaya dayanır. Başlangıçta öğrenenlerin bilgiyi nasıl öğrendiklerine ilişkin bir kuram olarak gelişmiş ve zaman içinde öğrenenlerin bilgiyi nasıl yapılandırıdıklarına ilişkin bir yaklaşım haline gelmiştir (Demirel, 2013: 221). Öğrenme konusunda her kuram öğrenmeyi kendi felsefi temelleri açısından tanımlamakta ve öğrenme sürecine farklı bir yaklaşım getirmektedir. Yapılandırmacı (constructivism) öğrenme kuramı, öğrenmenin doğasını ve sonuçlarını açıklamaya çalışan ve öğrenciyi öğrenme sürecinin başaktörü olarak gören bir felsefi yaklaşımdır. Bu yaklaşım öğrenmeyi bir ürün olarak değil, bir süreç olarak tanımlamaktadır. Yapılandırmacılıkta kişinin belirli bir soruya herkes tarafından bilinen bir cevabı vermesi önemli değil, aksine kendi zihinsel becerilerini kullanıp farklı bir bakış açısı oluşturarak soruyu yorumlayıp analiz etmesi ve kendine göre öğrenmeyi

yapılandırması önemlidir. Öğrenme, herhangi bir dışsal dünyayı içsel olarak anlamlandırıp yapılandırma sürecidir. Yapılandırmacılık, öğrenme ve eğitim bağlamlarında kavramsal bir terim olarak bilginin öğrenen tarafından yapılandırılması- oluşturulmasına işaret eder (Duman, 2008: 316).

Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımında bilginin öğrenen tarafından alınıp kabul görmesi değil, bireyin zihinsel becerilerini kullanarak bilgiden nasıl bir anlam çıkardığı önemlidir. Bilgi, öğrenenin var olan değer yargıları ve yaşantıları tarafından üretilir. Yapılandırmacılıkta asıl hedef, öğrenmelerin kalıcılığının sağlanması ve üst düzey bilişsel becerilerin oluşturulmasına katkı getirmektir.

Yapılandırmacı kurama göre öğrenme, bireyin zihninde oluşan bir iç süreçtir (Akpınar, 2010: 17). Yapılandırmacı eğitim yaklaşımına göre öğrenme bireyin önceden edindiği bilgi birikimiyle yeni olan öğrenmeleri arasında ilişki kurarak bütünleştirme sürecidir. Bu süreçte birey bilgileri üst üste yığmaz, kendi yorumunu katarak bilgiyi temelden kurar. Bilginin üst üste konulması ve ezberlenmesi değil analiz, sentez ve değerlendirme gibi üst düzey bilişsel becerilerin etkin kullanımı önemlidir. Bu anlayış, öğrenmenin temel yollarından biri olan okuma eğitiminin de yeniden ele alınarak gözden geçirilmesini gerektirmiştir (Karatay, 2010: 157).

Glatthorn (1994)'dan aktaran Saban (2002: 171-172) Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımının temel ilkelerini şu şekilde açıklamıştır:

- Öğrenme, pasif bir alma süreci değil, aktif bir anlam oluşturma sürecidir.
- Öğrenme, kavramsal bir değişmeyi içerir. Öğrenme, bireylerin çeşitli kavramlar ile ilgili daha önceki anlayışlarını daha karmaşık ve daha geçerli duruma getirmek için yeniden yapılandırmasıdır.
- Öğrenme, öznelidir. Öğrenme, bir bireyin öğrendiği şeyleri, çeşitli semboller, imgeler, grafikler veya modeller yoluyla içselleştirmesidir.
- Öğrenme, durumsaldır ve çevresel koşullara göre şekillenir.
- Öğrenme, sosyaldır. Öğrenme bireylerin başkalarıyla olan etkileşimleri yoluyla oluşur.
- Öğrenme, duygusaldır. Zihin ve duygu birbiriyle ilişkilidir. Dolayısıyla öğrenmenin doğası, bireyin kendi becerileri hakkında sahip olduğu görüşler ve farkındalık, öğrenme amaçlarının açıklığı, kişisel beklentiler ve öğrenmeye karşı olan güdülenmeden etkilenir.
- Öğrenme işini niteliği, öğrenme sürecinde önemlidir. Öğrenme işinin öğrencinin gelişimsel düzeyine uygunluğu, öğrencinin gereksinimleri ile ilgili olup olmadığı veya yaşamla bağlantılı olup olmadığı önemlidir.
- Öğrenme, öğrenci merkezlidir. Öğrenme, öğretmen veya ders kitaplarına göre değil, öğrencinin ilgi ve gereksinimlere göre sürdürülür.

- Öğrenme gelişimseldir. Bireylerin sosyal, fiziksel, duygusal ve zihinsel gelişimleri ile doğrudan ilgilidir.
- Öğrenme, sürekli dir. Öğrenme yaşam boyu devam eden bir süreçtir. Belli yer veya zamanda başlayıp, belli yer ve zamanda durmaz, aksine sürekli olarak devam eder.

Özden (2011: 56)'e göre geleneksel ve yapılandırmacı eğitim anlayışlarının karşılaştırılması şu şekildedir:

Tablo 2.1. Geleneksel ve Yapılandırmacı Görüşlerin Karşılaştırılması

Geleneksel Görüş	Yapılandırmacı Görüş
Bilgi, bireylerin dışında gelişen bir faaliyettir ve tek yönlü olarak öğretmenlerden öğrencilere transfer edilebilir.	Bilgi, kişisel anlama sahiptir. Bireysel olarak öğrenciler tarafından oluşturulan çok yönlü bir etkileşimi esas alır.
Öğrenciler duydukları ve okuduklarını öğrenirler. Öğrenme daha çok öğretmenin iyi anlatmasına bağlıdır.	Öğrenciler kendi bilgilerini kendileri yapılandırır lar. Duyduklarını ve okuduklarını zihinsel şemasında bulunan öğrenmelerine ve alışkanlıklarına dayalı olarak yorumlar ve yeni duruma transfer ederler.
Öğrenme, öğrenciler öğretilenleri tekrar ettiği zaman başarılı olur.	Öğrenme, öğrenciler kavramsal anlamayı gösterebildiklerinde başarılıdır.

Günümüzde bireylerden beklenen davranış, yapılandırmacı öğrenme anlayışına uygun olarak kendilerine hazır olarak aktarılan bilgiyi yorumlamadan farklı çıkarımlarda bulunmadan tüketmek olmamalıdır. Çağdaş eğitim yaklaşımı olan yapılandırmacı yaklaşımın bireylerden beklentisi, zihinsel beceri ve problem çözme becerilerini kullanarak bilgiyi üretip yeniden oluşturmalarıdır.

Yapılandırmacılıkta, öğrencilerden bilgiyi yapılandırarak daha üst düzey zihinsel becerileri geliştirmeleri beklendiğinden bu hedefe ulaşmak için en uygun olan teknik tümdengelim yöntemidir. Tümdengelim yönteminde öğrenilecek olan bilgi bir bütün olarak değerlendirilir ve küçük parçalara bölünmez. Çünkü bilginin bir bütün halinde keşfedilmesi önemlidir (Özkılıç, 2014: 79). Her kazanılan bilginin bir sonraki ile ilişkilendirilerek yeni bilgiyi oluşturduğu yapılandırmacılıkta, öğrenilen her bilgi öncekini temel alarak ilerler. Böylece yapılandırmacı öğrenme var olanlarla yeni olan öğrenmeler arasında bağ kurar ve her yeni bilgiyi var olanlarla bütünleştirir. Ancak bu durum, sadece bilgilerin üst üste bir araya getirilerek oluşturulan bir süreç değildir.

Birey bilgiyi gerçekten yapılandırmışsa kendi yorumunu yapacak ve bilgiyi temelden kuracaktır. Yapılandırmacılıkta bilginin biriktirilmesi ve ezberlenmesi değil düşünme, problem çözüme ve analiz etme görüşü hâkimdir (Şaşan, 2002: 50). Yapısalcı kuramın temelinde başkalarının bilgilerini olduğu gibi bireylere aktarmak yerine, insanların öğrenme sürecinde etkin bir şekilde yer alarak kendi bilgilerini yine kendilerinin yapılandırması gerektiği anlayışı yatar. Bu durum, bilginin doğasının bir gereğidir (Saban, 2002: 167).

Yapılandırıcı yaklaşıma göre öğrenme, anne karnında başlayan ve çocuğun okula başlayıp bir dizi bilgi ve beceriyi kazanmasıyla devam eden bir süreçtir. Öğrencinin zihninin boş bir kara kutu ya da bilgi ile doldurulacak boş bir kova olduğu görüşünün aksine; öğrencinin okul öncesinden başlayarak öğrendiği ön bilgileri dikkate alınır. Çünkü yeni bilgiler ön bilgilere ve zihinsel yapıya dayalı olarak anlamlandırılır. Öğrenciler, okula kendi bilgi birikimleri ve zihinsel yapıları olan şema ile gelirler. Öğrencilerin zihinsel yapıları gelişmiş veya yetersiz olabilir. Önemli olan öğrenme sürecinde öğrencinin yeni bilgilerle ön bilgileri arasında ilişki kurarak zihinsel yapısını geliştirmesidir. Bunun için düşünme, anlama, sorgulama, sorun çözüme ve değerlendirme gibi etkinlikler yapılır. Bunlar yeni bilgileri zihinde aktif biçimde yapılandırmaya, ön bilgileri zenginleştirmeye ve zihinsel yapıyı geliştirmeye yardım eder (Güneş, 2010: 6).

Karadağ ve Korkmaz (2007: 39)'a göre öğrenme etkinliği şu şekilde tanımlanmıştır.

Öğrenme durumunda çocukların var olan zihinsel yapısı (şemaları) çevrede yeni deneyim ve bilgilerle iş birliği yapar. Daha sonra çocuğun düşünmesinde sayısal değişiklikler meydana gelir. Zihne yerleştirme yeni bilgilerin önceki bilgilerle bütünleşmesi ile meydana gelir. Bilişsel özümlemede yeni bilgi eski bilgi ile karşılaştırması sırasında az ya da çok değişime uğrar. Eğer eski yapı yeni ile uyumlu değilse daha uygun ve faydalı yeni yapı yaratılır. Ve çocuğun kafasında niteliksel değişimler meydana gelir. Yeni bilgi ile uğraşılması çocuğun bilişsel gelişimi bakımından yeterli değildir, fakat özellikle anlamlı ve etkileşimli bağlamda süreç, karşılaştırmaları ve düzeltmeleri gerektirir.

Yapılandırmacı yaklaşıma göre tüm öğrenmeler bireyin zihninde bir yapılandırma sonucu oluşmaktadır. Yapılandırma, eğitim ortamlarında bireylerin çevreleriyle daha fazla etkileşimde bulunmalarına olanak sağlayan iş birliğine dayalı öğrenme ve probleme dayalı öğrenme gibi öğrenenleri aktif kılan öğrenme yaklaşımlarından yararlanır. Böylece öğrenenlerin problem çözüme yetenekleri ve

yaratıcılık gibi üst düzey zihinsel becerilerinin gelişmesi beklenir (Şaşan, 2002: 52). Yapılandırmacı yaklaşımında öğrenen, öğretme-öğrenme sürecinin başaktörü ve yönlendiricisidir. Bu nedenle yapılandırmacı anlayışa dayan eğitim ortamı mevcut bilgilerin doğrudan bireylere aktarıldığı bir yer değil, öğrencinin sürece aktif katılımının sağlandığı, sorgulama ve araştırmaların yapıldığı ve problemlerin çözüldüğü bir yerdir. Sınıf içi etkinlikler öğrencilere çok çeşitli öğrenme yaşantıları geçirmelerine olanak sağlayacak şekilde düzenlenmektedir (Demirel, 2013: 223). Özden (2011: 57) Yapılandırmacı yaklaşımı; dışarıda bir yerde öğrenenden bağımsız bir bilgi olmadığını, sadece öğrenirken kendi kendimize yapılandırdığımız bilginin var olduğunu savunur.

Uğurlu (2009: 106) çalışmasında yapılandırmacı yaklaşım için ifade edilen görüşlerin ortak özelliklerini şu şekilde özetlemiştir:

- Sınıf İçerisinde öğrenci merkezli bir öğrenme-öğretme ortamı vardır.
- Öğrenciler öğrendiklerinin üzerine yeni bilgileri inşa edebilir, yeni çıkarımlara ulaşabilir ve yeni duruma uyarlayabilirler.
- Bilgi, keşfedilip yorumlanarak yapılandırılır.

Aydın (2007: 376-378) yapılandırmacılığı, öğrenme ortamında öğrencinin aktif olarak öğrenme etkinliğine katılarak bilgiyi yapılandırdığını ve öğrenme sürecinde kişiyi boş bir levha olarak gören geleneksel anlayışa karşı oluşturulmuş alternatif bir yaklaşım olduğunu savunmaktadır. Bu bağlamda yapılandırmacı yaklaşımın temelini oluşturan özellikler şöyle sıralanabilir:

- Öğrencin öğretme-öğrenme sürecinde edilgen bir konumda değil, aktif bir konumdadır. Bu sebeple öğrenci, bu sürecin bütünlüğünü sağlayan önemli bir unsurdur.
- Öğrenme, daha önce tanımlanmamış yeni ve özgün sorulara ulaşmak amacıyla yapılan ve bu sürece katılanların duygu, düşünce ve becerileriyle birlikte yer aldığı bir süreçtir.
- Öğrencinin öğretme-öğrenme sürecinin merkezinde yer alması, onun sadece hangi konuları öğreneceğini değil neleri, neden ve nasıl öğreneceği noktasında da söz hakkına sahip olduğunu gösterir.

- Öğretmenin, öğretme-öğrenme sürecindeki rolü bu sürecin merkezinde yer alan öğrenciye rehberlik etmek, gerekli eğitim ortamını düzenlemek, ipuçları vermek ve öğrenciye yönelteceği çeşitli sorularla öğrencilerin yeni bilgilere ulaşmaları için onları güdülemektir.
- Öğretme-öğrenme sürecinde öğrencilere bu yolculukta yalnız olmadığı benimsenmeli, öğrencilerde paylaşma ve iş birliği duyguları geliştirilmelidir.
- Öğrenci, öğretme-öğrenme sürecinde hem öğreten hem de öğrenen rollerini uygulaması için eğitim ortamının buna imkân verecek şekilde düzenlenmesi gerekir. Bu olumlu sınıf iklimi bireylerin özerk, girişimci, yaratıcı ve bağımsız kişilik özellikleri kazanmalarını sağlar.
- Öğrenme ortamının öğrencilerin iş birliği yapmasına uygun olarak düzenlenmesi öğrencilerin grup içinde sorumluluk duygusu taşımasını ve demokratik anlayış ve değerleri özümsemesini kolaylaştıracaktır.
- Yapılandırmacı eğitim anlayışı öğrencilerin empati kurma becerileri ile öğrencilerin birbirlerinin bireysel farklılıklarına saygı duyma bilincini geliştirecektir.
- Öğrenme süreci öğrencilere sorgulama fırsatı tanımadan aktarılması değil, öğrencinin bilgiyi sürekli olarak yeniden üretip yapılandırmasıdır.
- Öğrenci, öğrenme sürecinde merak ederek, araştırarak, sorgulayarak, soru sorarak ve keşfederek yeni deneyim ve beceriler kazanır. Bu süreci sağlayacak olan eğitim ortamındaki ilgili kaynakları, bilişim teknolojileri ve materyalleri kullanmak öğrencinin sorumluluğunda olmalıdır.
- Öğretmen, öğretme-öğrenme sürecine öğrencilerin güdülenmesini sağlamak için onlara bu süreçte aktif, üretken ve yaratıcı olacağı bir öğrenme ortamı sunmalıdır.
- Öğretmen, eğitim ortamında yönelteceği sorularla öğrencilerini cesaretlendirmelidir.

Çoğu gelişmiş ülkede davranışçı yaklaşımın öğrenme üzerindeki olumsuzluklarını ve sınırlılıklarını gidermek için uygulanan yapılandırmacı eğitim anlayışı; öğrenciden bilgiyi araştırıp nerede ve nasıl kullanacağını bilen, kendi öğrenme biçimini tanıyan, etkili kullanan, yeni bilgiler üreten ve kendini sürekli geliştiren bireyler olarak yetişmelerini hedefler. Davranışçı yaklaşımın öğrenmeyi “kara kutu” olarak adlandırdığı ve eğitimin tek yönlendiricisi öğretmen tarafından aktarılan bilgilerle beynin aydınlandığı görüşü yapılandırmacılığın eğitim anlayışı ve öğrenme konusundaki fikir ve uygulamaları ile ters düşmektedir (Güneş, 2010: 5).

Özden (2011: 67)'e göre davranışçı öğrenme yaklaşımı ile yapılandırmacı öğrenme anlayışı zıt kuramlar olarak değil, birbirlerini tamamlayan kuramlardır.

Tablo 2.2. Davranışçı ve Yapılandırmacı Yaklaşımların Karşılaştırılması

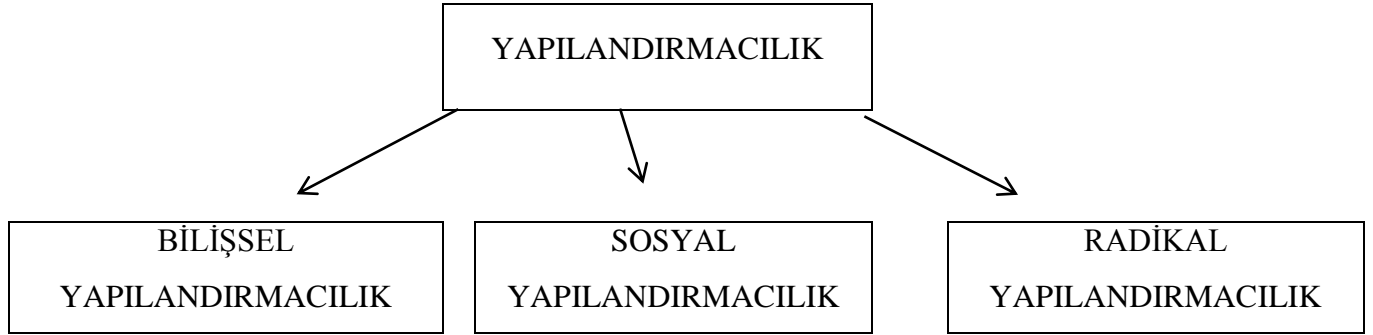
Davranışçı Yaklaşım	Yapılandırmacı Yaklaşım
Öğrenme dıştan etkilerle (pekiştirme, tekrar) elde edilen bir sonuçtur.	Öğrenme, insan zihninde eski ve yeni bilgilerin yapılandırılması sonucu oluşur.
Öğrenen, dış uyarıcıların pasif alıcısıdır.	Öğrenen, uyarıcıların özümleyicisi ve davranışların aktif oluşturucusudur.
Eğitim programı tümevarım yoluyla ve temel becerilere ağırlık verilerek işlenir.	Eğitim programı tümdengelim yoluyla ve temel kavramlara ağırlık verilerek işlenir.
Öğretmenleri öğrenci başarısını ve öğrenmesini değerlendirmek için sorulara kesin ve tek doğru cevap bekler.	Öğretmenler öğrencilerin belli bir konudaki görüş ve fikirlerini almak için uğraşırlar.
Öğretmenler, öğrencilere bilgiyi aktaran kaynak durumundadır.	Öğretmenler, öğrenme sürecinde bir öğrenen olarak öğrencilerle karşılıklı etkileşime girer ve öğrenme ortamını düzenler.
Öğrenciler, öğretmenin bilgiyle dolduracağı, “boş küpler” konumundadır.	Öğrenciler kendi öğrenmelerinden sorumludur. Çevreden edindikleri bilgilere kendi zihinlerinde anlam verirler ve böylelikle öğretimde aktiftirler.
Eğitim programı ile ilgili etkinlikler ders kitapları ile sınırlıdır.	Eğitim programı ile ilgili etkinlikler, geniş ölçüde birincil derecedeki kaynaklara dayanır.
Önceden hazırlanmış bir öğretim programına sıkı sıkıya bağlılık söz konusudur.	Öğretim sürecinde öğrencilerin istekleri, ilgileri, ihtiyaçları ve çeşitli konularla ilgili soruları geniş yer tutar.
Öğrenci değerlendirilmesi, öğretimden ayrı bir süreç olarak tanımlanır.	Değerlendirme öğretim sürecinden ayrı değildir.

Özden (2011: 66)'e göre Davranışçı öğrenme yaklaşımı; davranışı uyarıcı-tepki bağlamında ele almakta ve davranışın daha çok dışarıdan gözlenebilir şekli ile ilgilenmektedir. Dışarıdan gözlenemeyen davranışlar bu öğrenme yaklaşımının inceleme alanı dışındadır. Yapılandırmacı eğitim anlayışı ise öğrenmeyi davranışçı yaklaşımın benimsediği basit bir uyarı-tepki ilişkisi olarak ele almayıp, öğrenme kavramını merkeze alarak kavramsal yapıların inşa edildiği bir süreç olarak görür.

Gün geçtikçe ilerleyip gelişen ve daha çok bilim adamının uğraşı alanına giren yapılandırmacılık 20.yüzyılda Jean Piaget, John Dewey, Vygotsky tarafından

derinleştirilerek incelenmiştir. Yapılandırmacılık, Piaget'in öncülüğünü yaptığı “*Bilişsel Yapılandırmacılık*”; Vygotsky'nin öncülüğünü yaptığı “*Sosyal Yapılandırmacılık*” ve VonGelasersfeld'in öncülüğündeki “*Radikal Yapılandırmacılık*” olmak üzere üç ana grupta toplanabilir (Ocak ve Çınar, 2010: 57).

Şekil 2.1. Yapılandırmacı Yaklaşımın Çeşitleri

2.2.1. Bilişsel Yapılandırmacılık

Bilişsel yapılandırmacılık Piaget'in teorisinden türetilmiş ve günümüz yazarlarından Glasersfeld (1984, 1989, 1992) ve Fosnot (1989) tarafından incelenmiştir. Bu yaklaşım, kişilerin dünyalarını anlamlandırmaya çalışmalarını bireylerin yapılandırmacı etkinliklerine dayandırmaktadır. Bilişsel yapılandırmacılık görüşünü benimseyenler öğrencilerin, öğrenme sürecinden beklentileriyle gerçekte karşılaştıkları durum arasındaki farka anlam verebildikleri zaman öğrenmenin olduğunu savunurlar. (Duffy ve Cunnigman, 1976:175. Akt. Duman, 2004: 57).

Bilişsel yapılandırmacılığın kurucusu olarak kabul edilen Piaget'in bilişsel gelişimde temel olan kavramlarını Senemoğlu (2013: 34-38) şu şekilde sıralamıştır:

- Olgunlaşma ve Yaşantı: İnsanın doğumundan itibaren biyolojik olarak olgunlaştıkça ve çevresi ile etkileşimi sonucu geliştikçe yaşantı kazanır.
- Uyum: Tüm canlıların sahip olduğu özelliklerden bir diğeri çevreye uyum yeteneğine sahip olmasıdır. Birey bilişsel gelişimi, dünyayı öğrenme sürecinde bir denge, dengesizlik ve yeni bir denge döngüsü içerisinde tamamlar.

- **Özümlenme:** Bireyin kendisinde önceden var olan bilişsel yapılarla birlikte çevreye uyum yeteneğini sağlayan bilişsel bir süreçtir.
- **Örgütlenme:** Birey organizmasının bir diğer gereği biyolojik olarak örgütlenme durumunda olmasıdır.
- **Dengeleme:** Bireyin gelişimi sürecinde bilişsel yapısı yeni karşılaştığı obje, olay ve durum karşısında bir dengesizlik yaşayacak; bunun sonucunda özümleme ve dengeleme ile etkileşim halinde dengeye ulaşacaktır.

Piaget bilişsel gelişimi dört temel evreye ayırarak incelemiştir. Bu evreleri ve özelliklerini Senemoğlu (2013: 41) şu şekilde açıklamıştır:

Tablo 2.3. Piaget'in Bilişsel Gelişim Aşamaları

▪ Duyusal Motor Dönemi (0- 2 yaş)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Kendisini dış dünyadan ayırt eder. ▪ Nesnelerin sürekliliğini kazanırlar.
▪ İşlem Öncesi Dönem (2-7 yaş)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nesnelere sadece bir tek özelliğine sınıflandırabilirler (Büyüklik). ▪ Çevresinde yaşanan olay ve nesnelere çeşitli sembollerle ifade eder. ▪ Kendisini yaşanan gelişmelerin merkezinde gördüğü benmerkezcilikten uzaklaşmaya başlar.
▪ Somut İşlemler Dönem (7-11 yaş)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Nesnelere birden fazla özelliğine göre sınıflandırabilir (Renk, uzunluk vb.). ▪ Nesnelerin şeklinin ve yapısının değiştiğinde tekrar eski haline dönebildiğini kavrar. ▪ Benmerkezcilikten tamamen uzaklaşır. ▪ Eğitim ortamında ve günlük yaşamda karşılaştığı problemleri somut yollarla çözer.
▪ Soyut İşlemler Dönemi (11 + yaş)	<ul style="list-style-type: none"> ▪ Problemlere karşı soyut düşünme becerilerini kullanarak çözüm arayabilir. ▪ Bilimsel yöntemin temellerini kullanarak problemleri çözebilir. ▪ Bireyin kendine özgü değer ve inanç sistemi gelişir. ▪ Problemlere karşı hipotez kurar.

2.2.2. Sosyal Yapılandırıcılık

Sosyal yapılandırıcılık anlayışı Vygotsky'nin görüşleri temel alınarak geliştirilmiştir. Özden (2011: 59)'e göre sosyal yapılandırıcılar öğrenmeyi açıklamada, öğrenmede kültürün ve dilin önemli olduğunu vurgulayan Vygotsky'nin görüşlerini kullanır. Demirel (2011: 151)'e göre sosyal yapılandırıcılık anlayışının bilginin anlamlandırılması sürecinde toplum, kültürel özellikler, değerler ve sosyal etkileşimin önemli bir etkisi olduğunu belirtmektedir. Öğrenmede kültürün ve dilin etkisi çok önemlidir. Sosyal bir varlık olan birey, bilgilerini yapılandırırken ait olduğu sosyal çevrenin değişkenlerini de göz önünde bulundurarak oluşturur.

Vygotsky sosyal yapılandırıcılık ile ilgili görüşlerinde Piaget'den farklı olarak bilginin tek başına birey tarafından yapılandırılmayacağını, yapılandırıcı anlayışa uygun olan bir sınıf ortamında öğrencinin öğretmen ve diğer arkadaşları ile bir sosyal etkileşimde olduğu ve bu etkileşim ile birlikte bilgiyi çevresindeki bireyler ile paylaşarak bilgiyi yapılandığını belirtmektedir.

Kılıç (2001: 13) Vygotsky'nin sosyal yapılandırıcılık ile ilgili görüşlerini üç başlık altında incelemiştir:

- Anlamlandırma (Meaning Making): Kişilerin bilgiyi oluşturmasında içinde yaşadığı toplum ve kültür oldukça önemli bir faktördür. Çevremizdeki olayları algılamamız ve yorumlamamızda içinde bulunduğumuz toplum ve kültürden etkileniriz. Bu doğrultuda bilgilerimizi oluştururuz.
- Bilişsel Gelişim Araçları: “Çocuğun bilişsel gelişimini sağlayan araçlar vardır. Bunlar kültür, dil ve çevresinde çocuk için önemli olan kişilerdir. Bu araçların şekli ve kalitesi bilişsel gelişimi biçimlendirir ve hızını etkiler”.
- Yakınsal Gelişim Alanı (TheZone of Proximal Development): Vygotsky kişinin gelişimini sonu olmayan bir silindire benzetir. Bu silindir üzerinde kişinin problem çözme becerileri geliştikçe yukarılara doğru hareket eden bir yakınsal gelişim alanı bulunmaktadır. Bu gelişim alanının tabanını kişinin yardım almadan çözebileceği

problemler; tavanı ise kişinin yardım alsa bile çözemeyeceği problemlerden oluşur. Yakınsal gelişim alanının tabanı ile tavanı arasında ise kişinin yardım alarak çözebileceği problemler yer alır. Vygotsky, öğrencinin kendi çözebildiği problemlerden başlayıp daha sonra problemleri yavaş yavaş zorlaştırarak ve öğretmen ya da arkadaşlarının yardımını alarak gelişim silindirindeki yakınsal gelişim alanını daha üst noktalara çıkarabileceğini öne sürer. Bu teoriye göre kişinin gelişimi sonsuzdur ve bir yaşta sona ermez.

Demirel (2011: 152) çalışmasında Vygotsky'nin sosyal yapılandırmacılık anlayışı ile ilgili görüşlerinin eğitime katkılarını şu şekilde sıralamıştır:

- Çocukların dışsal diyalogları içselleştirerek öğrendikleri dikkate alınmalıdır. Çocuklar çevrelerini gözleyerek daha iyi öğrenirler ve eleştirel düşünebilirler. Bu süreçte öğretmen ve diğer öğrenciler model olmalıdır.
- Öğretmenler, çocukların kendi kendilerine ilerlemelerine yardım etmek için onlara rehberlik eden destekleyiciler olarak davranmalıdır.
- Öğretim, çocuğun o anki bilgi seviyesinden her zaman ileri düzeyde olmalıdır.
- Çocukların bir beceriyi içselleştirebilmeleri için öğretim dört aşamada ilerlemelidir. İlk aşamada öğretmenler, beceriye örnek vermeli ve ne yaptıklarına ve niçin yaptıklarına ilişkin sözel açıklamalar getirmelidirler. İkinci aşamada öğrenciler, öğretmen ne yaptıysa onu taklit etmeye çalışmalıdırlar. Üçüncü aşamada öğrenciler, beceriler üzerinde daha fazla hâkimiyet sağladıkça öğretmenler yavaş yavaş geri çekilmelidirler. Son olarak da öğrenciler beceriyi içselleştirmek için yeterince uygulama yapmalı ve uzman davranışları sergilemelidirler.
- Öğrenciler içsel kavramların daha doğru ve genel olması için bilimsel kavramlarla yüz yüze getirilmelidir.
- Dil ve düşünce birbiriyle yakından ilişkisi olduğundan düşüncenin gelişimi için dil becerilerinin gelişmesine yardımcı olunmalıdır.

Vygotsky'nin düşüncelerini temel alarak sosyal yapılandırmacılık anlayışının temel noktalarını şu şekilde özetleyebiliriz:

- Öğrenme ve gelişim sosyal etkileşim sonucunda oluşmaktadır.
- Öğrenmede sosyal etkileşimi sağlayan dilin büyük bir önemi vardır.

- Öğrenme, bilginin tek başına zihinsel olarak yapılandırıldığı bir süreç değil öğrencinin öğretmen, anne-baba ve diğer arkadaşlarıyla sosyal etkileşime girerek bilgi ve deneyimini paylaşarak oluşturduğu bir süreçtir.
- Öğretmen, öğrencinin öğrenmesine yön verip rehberlik edendir.

2.2.3. Radikal Yapılandırmacılık:

Ernst Von Glasersfeld, radikal yapılandırmacılığın en önemli savunucusudur. Radikal yapılandırmacılık, bilginin aktif bir şekilde öğrenme sürecine katılan birey tarafından oluşturulduğu görüşünü vurgular (Ocak ve Çınar, 2010: 59-60). Biliş, bu süreçte bireyin davranışlarını belli bir çevrede daha uyumlu olmasını sağlayacak fonksiyonda bulunan bir uyum sürecidir ve bireyin deneyimlerini organize etmekte ve anlam oluşturmaktadır. Bilme hem biyolojik hem de sosyal, kültürel ve dile dayalı etkileşimlerle meydana gelir (Glasersfeld, 2001: 31-43.Akt. Demirel, 2011: 153).

Öz (2007: 54) radikal yapılandırmacılığı şu şekilde açıklamıştır: Radikal yapılandırmacılık, bilginin oluşturulmasında bireyin pasif olmadığı aksine bilgiyi yapılandırmada aktif bir rol üstlendiğini belirtir. Biliş, bu süreçte bireyin davranışlarını belli bir çevrede daha uyumlu olmasını sağlayacak fonksiyonda bulunan bir adaptasyon sürecidir ve bireyin deneyimlerini organize etmekte ve anlam oluşturmaktadır. Bilme, hem biyolojik hem de sosyal, kültürel ve dile dayalı etkileşimlerle meydana gelir. Bilginin doğası sosyal olarak paylaşılan deneyimlere, dile ve üzerinde fikir birliğine varılan anlamlara dayanır. Dolayısı ile bilgi sosyal müzakere, konsensüs ve sosyal etkileşimlerde dilin kullanımıyla yansıtmacı, soyutlama ve öz düzenlemeyle oluşturulur. Öğrenenler bilgiyi zihninde aktif olarak yapılandırdığından, bu bilginin bireyin zihninin dışındaki gerçekle uyumu beklenmez. Çünkü bireysel olarak deneyimlerimiz birbirinden farklı olduğu için gerçekliğin değişmeyen tek bir doğru yapısı yoktur.

Von Glasersfeld, (1995: 1)'den aktaran Güney (2007: 19) Von Glasersfeld'in radikal yapılandırmacılığa ilişkin görüşlerini şu şekilde açıklamaktadır:

Von Glasersfeld'e göre radikal yapılandırmacılık, bilgi ve bilme problemine karşı geleneksel olmayan bir yaklaşımdır. Von Glasersfeld'e göre bilginin nasıl tanımlandığı önemli değildir. Bilgi, insanın beyninin içindekidir. Bu nedenle bireyin düşünüş biçiminin alternatifi yoktur. Bir başka deyişle

bilginin yapılandırılması öznedir ve kişiye göre değişkenlik gösterir. Von Glasersfeld, insanın kendi deneyimlerine bağlı olarak nasıl bildiğini ve yaşadığımız dünya içerisinde oluşturduğumuz deneyimlerden ne anladığımızı sorgulamıştır. Ona göre deneyim pek çok türe ayrılabilir. Bunlardan bazıları şeyler (things), kendileri (self) ve diğerleridir (others). Tüm deneyim türleri temelde öznedir. Kişisel deneyimler de kişilere özgüdür.

Radikal yapılandırmacılar, bilginin oluşumunu açıklamada Ersnt Von Glasersfeld'in görüşlerini benimsemişlerdir. Glasersfeld, bilginin yapılandırılmasında toplumsal değişkenlerin gereksiz olduğunu vurgulamıştır. Açıkgöz (2005: 63)'e göre radikal yapılandırmacılıkta birey bilgiyi keşfetmez, bilgi bireyler tarafından bizzat yaratılır. Bilginin kaynağı, dış dünya ve onun toplumsal etkileri değil, bireyin kendi öznel yaşantıdır. Bilginin, bilen kişinin bilişsel süreçlerinden bağımsız bir yapısı yoktur. Jonassen (1990: 32-34)'den aktaran Duman (2004: 60)'a göre bilgi, bireyin öznel yaşantısından başka herhangi bir dış etkenlere bağlı kalmadan bireysel olarak yapılandırılır. Fakat bununla birlikte sosyal bir varlık olan birey, dış dünya ile etkileşim içerisinde olacaktır. Gerçeklik öğrencinin ne kadar algılayıp algılamadığıyla ilgilidir. Bilgi, kişisel olarak yapılandırılır. Gerçek bir nesne yoktur ve gerçekliğimizi biz deneyimlerimiz sayesinde yaşayarak oluştururuz.

Yapılandırmacı yaklaşım, öğreneni değerli bir birey olarak kabul edip öğrenme sürecinin merkezine koymakla birlikte bu yaklaşımın eğitim ortamında uygulanabilirliği noktasında çeşitli sınırlılıkları bulunmaktadır. Akınoğlu, (2007: 144) Yapılandırmacı yaklaşımın olumlu yönleri ve sınırlılıklarını aşağıdaki şekilde açıklamıştır:

2.2.4. Yapılandırmacı Yaklaşımın Olumlu Yönleri

- Öğrenci, bilgiyi kendi ön bilgilerine dayanarak yapılandıracağı için öğrenme kalıcı ve anlamlı olur.
- Öğrenciler yeni edindikleri bilgileri kolayca başka durumlara uygulayabilirler.
- Öğrenciler yeni bilgi edinmeleri gerektiğinde istedikleri bilgiye kolayca ulaşabilirler.
- Öğrencilerin kendi hızlarında ilerlemelerine izin veren bir yaklaşımdır.
- Öğrenciler kendi öğrenmelerinden sorumludur.
- Öğrenme sırasında öğrenciler eleştirel ve kritik düşünme, problem çözme gibi yetenekleri gelişir.

- Birçok gerçeklikle ilgilenmek zorunda olduğu için öğrenci gerçek hayatta karşısına çıkabilecek sorunlarla daha kolay başa çıkabilir.
- Yapılan grup çalışmaları sayesinde öğrencilerin iletişim becerileri gelişir.
- Öğrenciler konulara farklı bakış açılarından bakabilmeye başlarlar.
- Öğrencilerin yüksek düzey bilişsel yetenekleri bu yaklaşım sayesinde gelişir.

2.2.5. Yapılandırmacı Yaklaşımın Sınırlılıkları

- Ders öncesinde hazırlık aşaması ve süreç oldukça zaman almaktadır.
- Bilgini oluşturulması oldukça öznedir. Başka bir deyişle var olan bilgi ile algılanan bilgi birbirinden oldukça farklı olabilir.
- Öğrencilerin ne kadar öğrendiklerini değerlendirmek oldukça zor bir süreçtir.
- Öğrencinin ve öğretmenin elinde yeterli materyal ve kaynak olmalıdır.
- Öğrenciler belli konuları öğrenmek için belli bir olgunluk seviyesine ulaşmaları gerekmektedir.

2.3. Yapılandırmacılığın Getirdiği Değişimler

Yapılandırmacı eğitim anlayışı, öğrenme sürecine getirdiği yeni fikir ve uygulamalarla birlikte öğretmen, öğrenci ve veli rollerinin de değişmesine katkıda bulunmuştur. Bu anlayış öğrenme faaliyetinin gerçekleştiği öğretmen ve konu merkezli geleneksel yaklaşıma dayalı sınıf ortamını değiştirerek öğrenme sürecinin merkezinde öğrencinin olduğu yeni bir sınıf yönetimi anlayışı getirmiştir.

2.3.1. Yapılandırmacı Eğitim Anlayışına Göre Öğretmen

Son yıllarda öğretim programlarında yaşanan değişikliklerle birlikte öğretmen merkezli eğitim anlayışları yerine, öğrenme sürecinde öğrencinin merkezde olduğu ve öğretmenin öğrenme sürecinin yol göstericisi olduğu eğitim anlayışları daha önemli hale gelmiştir. Belirtilen eğitim anlayışlarından biri de yapılandırmacı yaklaşımdır. Yapılandırmacı eğitim anlayışı, öğrenmenin bilişsel ve sosyal süreçler sonucunda gerçekleştiğini ve bu süreçte öğrencinin aktif olarak yer alması, öğretmenin ise öğrenmeyi sağlamada yol gösterici olması gerektiğini savunmaktadır. Yapılandırmacı

yaklaşım özünde öğretmenin öğrenme işleminin gerçekleşmesindeki rolünü daha da arttırmıştır (Evrekli, İnel, Balım, Kesercioğlu, 2009).

Özel ve Bayındır (2010: 14)'a göre öğrenme ve öğretme ortamının başaktörü ve olmazsa olmazı öğretmendir. Öğretmenlik mesleğinin temel amacı insan yetiştirme ve insan kazanmadır. İnsanları kazanmanın tek şartının onların duygu ve düşüncelerini anlayarak kalbine girmek ve bunun yolunun da yalnızca onlara sevgisini göstererek yapılabileceği her öğretilerde mutlaka bulunması gereken bir özelliktir. Buna meslek sevgisi ya da pedagojik sevgi denir. Öğretmen, öğrencinin zihnine seslenip bunu doyurabildiği kadar ruhunu da doyurabilmelidir. Çünkü öğrencinin zihinsel becerilerinin gelişimi ve bilgi edinmesi kadar öğretmeni tarafından şahsiyetine saygı duyulmasına ve güvenilme duygusuna da ihtiyacı vardır.

Yapılandırmacı yaklaşımda öğretmen; açık fikirli, çağdaş, kendini devamlı yenileyen, öğrencinin bireysel farklılıklarını dikkate alan ve onlara uygun öğrenme yaşantılarını sağlayıp öğrenenlerle birlikte iş birliği kurarak kendisi de öğrenen kişidir. Öğretmenin temel görevi, öğrencileri edilgen bir dinleyici olarak kabul edip var olan bilgileri değiştirmeksizin öğrencilere aktarmak değil, öğrencileri ne yapacakları, nasıl davranacakları ve bilgiyi nasıl elde edebilecekleri konusunda etkili bir şekilde yönlendirmesidir (Demirel, 2011: 154). Öğretmenler, yapılandırmacı anlayışa göre düzenlenmiş öğrenme ortamlarında geleneksel rollerini bir kenara bırakıp öğrenme etkinliklerini öğrencilerin gelişimsel düzeylerine göre oluşturmaları ve öğrencinin bireysel farklılıklarını dikkate alarak her bireyin birbirinden farklı olarak yapabileceği davranışlarının olduğunu unutmamalıdır (Gömleksiz ve Elaldı, 2011: 447).

Yapılandırmacı yaklaşımın getirdiği değişimler öğretmenin sınıf içindeki rolünü de değiştirmiştir. Geleneksel yaklaşımlarda öğretmenin hazır olan bilgiyi karşısındakine aktarıp sınıfın kontrolünü sağladığı ve öğrenme sürecini tek başına yönlendirdiği görevi; yerini öğretmenin öğrenme-öğretme sürecini planlayan, öğrenciye öğrenme sürecinde rehberlik eden bir sisteme bırakmıştır. Öğretmen, öğrenme sürecinde yönelteceği çeşitli sorularla öğrencilerin zihinsel becerilerini geliştirerek onları düşünmeye ve sorgulamaya yönlendirmelidir. Yapılandırmacı eğitim anlayışının getirmiş olduğu demokratik tutum ile öğretmen ve öğrenci arasındaki iletişim becerileri gelişmiş olup sınıf içinde öğretmenin öğrenme sürecini tek başına yönettiği sistem

yerini öğretmenin olumlu bir sınıf iklimi içerisinde öğrencileri gözlemlediği bir yapıya dönüşmüştür.

Yapılandırmacı eğitim anlayışının uygulanabilmesinin en önemli noktalarından biri öğrenme sürecine yön veren öğretmenlerin bu anlayış çerçevesinde yetiştirilmesine bağlıdır. Buna bağlı olarak yapılandırmacı öğretmenin özelliklerini aşağıdaki şekilde açıklayabiliriz:

- Öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alarak öğrenme sürecini yönlendirir,
- Öğrencileri, öğrenmeye istekli hale getirmeleri için öz güvenlerini destekler,
- Öğrenme süreci içerisinde öğrencilerin öne sürdükleri fikirleri destekler (Saban, 2002: 179).
- Öğrencilere öğrenme sürecinin sorumluluğunu almalarına fırsat tanır,
- Öğrenme-öğretme sürecinde her öğrencinin öğrenmesini sağlamak için çeşitli öğretim yöntem ve teknikleri kullanır,
- Öğrencilerin kendi hedeflerini belirlemelerine fırsat tanır (Sünbül, 2014: 151).
- Öğrenci görüşlerinin dersi yönlendirmesine, öğretim yöntem ve tekniklerini etkilemesine ve dersin içeriğini değiştirmesine izin verir (Özden, 2011: 72).
- Olumlu bir sınıf iklimi oluşturmak için öğrenci görüşlerine değer verir,
- Öğrencilere açık uçlu sorular sorarak onları düşünme ve sorgulamaya yönlendirir.
- Öğretmen, öğrencilerin vermiş olduğu cevaplar ile ilgili geri bildirim vermeli,
- Öğretmen, öğrencilerin hem kendisi ile hem de birbirleriyle iletişimlerini geliştirmeli.
- Öğretmen, öğrencilerin düşünmesi, araştırması, tartışması ve anlamı oluşturması sürecinde kolaylaştırıcı olmalıdır (Aydın ve Durmuş, 2006: 73).
- Öğretmen, öğrencilerin öğrenmeyi öğrenmelerini sağlamalıdır,
- Sınıf içerisinde demokratik temellere dayanan sıcak bir iklimi oluşturmalıdır (Memişoğlu, 2008: 16).
- Öğrencilerini süreç içerisinde ve çoklu değerlendirme yöntemlerini kullanarak değerlendirir.

Senemoğlu (2013: 624-626)'na göre yapılandırmacılıkta öğretmen, öğrenme-öğretme sürecinde tıpkı bir orkestra şefi gibi hareket ederek öğrenmeyi sağlamada gözlemci, yönlendirici, rehberlik edici, kolaylaştırıcı ve yardım edici olarak görev

yapar. Yapılandırmacı öğrenme anlayışına dayalı olarak işlenen bir ders örneği şu şekildedir:

Tablo 2.4. Yapılandırmacı Öğrenme Anlayışına Dayalı Ders Örneği

Öğretmen dördüncü sınıf öğrencilerine “*Isı kaynağı nedir?*” Diye sorar. Bunun üzerine bazı öğrenciler;
Güneş, kalorifer, ocaktaki ateş gibi cevaplar verir.
Ancak Ahmet “*Kazak, palto gibi giysiler de ısı üretir*” deyince işler karışır. Çünkü sınıf arkadaşları da Ahmet’i onaylamıştır.
Bu durumda öğretmen bir an duraklar; bu durumla nasıl baş etmelidir? Çünkü üşüdüğümüz zaman kazak giydiğimizde ısındığımızı hepimiz yaşamışızdır. Çocuklara bilginin doğasını nasıl kazandırmalıdır? Diğer bir deyişle çocukların bilgiyi doğru olarak yapılandırmasını nasıl sağlamalıdır?
Birkaç dakika düşündükten sonra günlük planına şu soruyu sorarak devam eder:
“*Peki, kazak mı yoksa palto mu daha çok ısı üretir?*”
Hemen hemen çocukların tamamı “*Palto*” cevabını verir.
Öğretmen “*O halde, kazak mı yoksa ceket mi daha çok ısıtır*”
Çocukların bazıları kazağın bazıları da ceketin içinde daha çok ısındıklarını söylerler.
Öğretmen, “*Bu durumda hangisinin daha çok ısıttığından nasıl emin olabiliriz?*” diye sesli düşünür.
Ayşe, “*Paltoya termometre koyalım*” diye bir öneride bulunur.
Fatma, “*Yaşasın bir diğerini de kazağa koyarız hangisinin daha çok ısıttığını buluruz*” der.
Öğretmen gülümseyerek “*İyi fikir*” der. Biraz daha tartıştıktan sonra, sınıf dörder kişilik dokuz gruba ayrılır. Üç grup paltoya, üç grup kazağa, üç grup da cekete termometreyi başlangıçta okur ve dikkatlice yerleştirirler, yemeğe giderler. Yemekten dönüşte tekrar okurlar; Elde ettikleri verilere baktıklarında hiçbirinde sıcaklığın artmadığını görürler.
Ayla ekler “*Hatta üçü düşmüş*”
Ali “*kazak ve diğerleri aynı değil*” der; Selma “*bu o kadar önemli değil*” diye itiraz eder.
Esin “*Belki yeterince beklemedik*” diye bir öneride bulunur.
Birkaç öneriden sonra gruplar tekrar eşyaları plastik torbalara koyarak daha uzun süre beklerler. Ancak sonuç değişmemiştir. Sonuçta; öğrencilerin çoğunluğu kazak ya da paltonun ısı üretmediği olasılığını düşünmeye başlarlar.
Sonuç olarak, giysilerin ısı üretmediği sadece sıcaklığı koruduğunu düşündü ve tartışılar. Süreç daha fazla zaman almakta, ancak öğrencilerin bilginin doğasını anlamasını sağlamaktadır.

Yapılandırmacı öğrenme anlayışına göre öğrenme sürecinde öğretmen, dersin başlangıcında çeşitli sorularla öğrencilerin dikkatini konuya çekerek ve öğrencilerin ön bilgilerini göre dersi yönlendirerek bilgiyi yapılandırmalarını sağlamaktadır.

2.3.2.Yapılandırmacı Eğitim Anlayışına Göre Öğrenci

Yapılandırmacı öğrenme ortamlarında sorumluluğunu yerine getiren bireylerin girişimci olma, kendini ifade etme, iletişim kurma, öğrendiklerine eleştirel açıdan bakma ve öğrendiklerini günlük yaşam bağlamında kullanma gibi özelliklere sahip

olması beklenir. Yapılandırmacı öğrenme, öğrencinin kendi yetenekleri, güdeleri, inançları, tutumu ve deneyimlerinden edindikleri ile oluşan bir karar verme sürecidir. Öğrenenler bilgiyi araştırıp keşfederek, yaratarak, yorumlayarak ve çevre ile etkileşim kurarak yapılandırır. Böylece içerik ve süreci aynı zamanda öğrenirler (Demirel, 2011: 155). Öğrenen, bilginin yapılandırılması öğrenmenin oluşum sürecinde sürekli olarak aktif bir rol oynar. Kendi öğrenmesinden birinci derecede sorumlu ve öğrenmenin kontrolü kendisindedir. Kendi kararlarını kendisi alır. Öğrenciler bilgiyi onlarda oluşan anlamları işleyerek ve düzenleyerek yapılandırır. Yapılandırmacılıkta öğrenenin meraklı, sabırlı, mücadeleci ve girişimci özellikte olması beklenmektedir. Yapılandırmacı yaklaşım uygulamaları öğretmenleşen öğrenci, öğrencileşen öğretmen eğilimini yansıtır (Akınoğlu,2007: 143). Yapılandırmacı eğitim anlayışında öğrenen kendi öğrenmesinden sorumlu olduğu için öğretme-öğrenme sürecinde bilginin pasif alıcısı değil, öğrenme sürecinin aktif yaratıcısıdır.

Sünbül (2014: 151)'e göre yapılandırmacı eğitim yaklaşımında öğrencinin üstlendiği roller şunlardır:

- Öğretmenin yaptıklarına ulaşmak yerine kendi zihinsel yapılarını oluşturur.
- Öğrenme sürecine etkin olarak katılarak daha fazla sorumluluk ve inisiyatif alır.
- Bilgiyi aktif olarak alır ve önceki öğrenmeleri ile ilişkilendirerek yeni yaşantısına uygular.
- Öğrenirken gerçek durumlar ve gerçek nesnelere etkileşime girer.
- Dersin planlanmasında aktif olarak yer alır ve öğrenme süreciyle ilgili kararlara katılır.
- Sınıf tartışmalarına katılır ve düşüncelerini ifade eder.
- Eleştirel, yaratıcı ve yansıtıcı düşünme gibi üst düzey düşünme aktivitelerinde bulunur.
- Okulda ve derste kazandığı bilgileri gerçek yaşam koşullarına uygular.
- Grup çalışmalarında bulunur ve bireysel sorumluluklarını yerine getirir.
- Kendi çalışmalarını ve performansını yine kendisi değerlendirir.
- Öğrenciler bilgiyi araştırıp keşfederek, yaratarak, yorumlayarak ve çevre ile etkileşim kurarak yapılandırır.

2.3.3. Yapılandırmacı Eğitim Anlayışına Göre Veli

Eğitimde yapılandırmacı eğitim yaklaşımının getirdiği değişim ile birlikte ailenin eğitim sürecine katkısı daha önemli hale gelmiştir. Çocuğun ilk öğrenme ortamının aile olduğu ve zamanının büyük bir bölümünü de aile ile birlikte geçirdiği düşünülürse, ebeveynlerin öğrenme sürecindeki rolünün önemi daha iyi anlaşılacaktır.

Şentürk (2009: 14)'e göre yapılandırmacı yaklaşımda; öğrenme etkinliğinin tek adresinin okul olmadığı aile, çevre vb. alanlarda da devam ettiğini savunmaktadır. Bu anlayış ile birlikte öğrenen, okul dışı eğitim ortamlarında da öğrenmeye ihtiyaç duymuştur. Okul içerisinde öğretmenin rehberliğiyle öğrenmeyi sağlayan öğrenci, okul dışında da ona rehberlik edecek bir çevreye ihtiyaç duymaktadır. Öğrencilerin çevrelerinde ulaşabilecekleri en yakın bireyler aileleridir. Velinin öğrenme sürecindeki rolü, öğrenci davranışlarını gözlemleyerek kendi öğrenmelerini sağlamada onlara yol göstermektir.

Acat (2009)'tan aktaran Akpınar (2010: 19) Yapılandırmacı yaklaşımda velinin rolünü şu şekilde ifade etmiştir;

Yapılandırmacı anlayışta öğrenme, okulda ve okul dışında devam eden kesintisiz bir süreçtir. Nitekim yapılandırmacı anlayışa dayalı YİP çerçevesinde yer alan performans performans görevleri ve proje ödevleri; öğrencilere, okul dışına taşan görev ve sorumluluklar da yüklemektedir. Bunun amacı, okul dışı etkinliklerle aileyi de öğretimin bir parçası yapmaktır. Aile katılımı, okulun ve eğitimin önemli olduğu mesajını vererek, çocuğun okula istekli bir biçimde devam etmesine, benlik saygısının yükselmesine ve okula yönelik olumlu tutum geliştirmesine yardımcı olur.

Öğrenenin, öğrenme sürecinde veli ile birlikte hareket etmesi öğrencinin benlik gelişimine ve öz güven duygusuna olumlu katkılar yapacaktır.

2.3.4. Yapılandırmacı Eğitim Anlayışına Göre Sınıf Yönetimi

Sınıf yönetimi becerisi öğretmenlerde bulunması gereken çok önemli bir özelliktir. Öğrenme sürecinin verimli ve başarılı bir şekilde sürdürülmesi, öğretmenin etkili bir sınıf yönetimi anlayışını uygulaması ile mümkün olacaktır. Yapılandırmacı eğitim programının getirdiği değişimler öğrenme sürecinin uygulandığı sınıf ortamını da değiştirmiştir. Özel ve Bayındır (2008: 12)'a göre sınıf yönetimi; "sınıf kurallarının

birbirine uyumlu şekilde idare edilmesi ve gerekli çevrenin oluşturabilmesi için bu kuralların öğrencilere benimsetilmesi ile insan ve zaman kaynaklarının etkili bir şekilde kullanılabilmesidir."

Yapılandırmacı sınıf ortamında öğrenenlerin gerçek yaşam durumları, gerçek materyaller ile etkileşimde bulunmaları büyük önem taşır. Bu, öğrenenlerin bilgilerini anlamlandırmalarında oldukça önemlidir. Öğrenenlerin günlük yaşamlarında karşılaştıkları problemleri çözme, birbirlerinin fikirlerini karşılıklı tartışma, problemlere çözüm yollarını farklı bakış açılarından irdeleyerek sorgulama için eleştirel düşünme; problem durumlarına özgün çözümler üretme için yaratıcı düşünme becerilerinin geliştirilmesi açısından önemlidir (Brooks&Brooks, 1993, Marlowe&Page, 1998, Akt. Yurdakul, 2011: 153).

Mısır ve Çalışkan (2007: 71)'a göre yapılandırmacı öğrenme yaklaşımını temel olarak düzenlenen bir eğitim ortamında; öncelikle yapılandırmacı eğitim anlayışına uygun olarak eğitimde programının basitten karmaşığa, bilinenden bilinmeyene, yakından uzağa ve tümdengelim yöntemi ile bütünden parçaya doğru işlenmesi gerekir. Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımının uygulandığı sınıflarda öğretmenler, öğrenenlerin genel kavramları anlaması için fırsatlar yaratarak öğrenenlerin kendi kavramlarını gözden geçirmeleri ve düzenlemeleri için sorularla öğrencileri yönlendirip tartışma ve araştırma imkânı sağlar.

Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımının uygulandığı sınıf ortamları öğretmen ve öğrencilerin rollerinde değişikliğe yol açmıştır. Bu yaklaşımın sergilendiği sınıflarda öğretmen ve öğrencilerden yeni rollerini sergilemesi beklenmektedir (Yıldırım ve Dönmez 2008: 665). Çandar ve Şahin (2013: 118)'e göre eğitimdeki öğrenme sürecini tek başına yöneten ve sınıf ortamında tek yönlendiricinin öğretmen olduğu geleneksel anlayışın yerine; yapılandırmacı yaklaşımı temel alan bir öğretimde öğretmen daha çok öğrenme ortamını düzenleme ve öğrenene öğrenmesini sağlamak amacıyla rehberlik ettiği ve farklı sınıf yönetimi uygulamalarına yönelme ihtiyacı duyduğu yeni bir öğrenme-öğretme yaklaşımı gelişmiştir. Yapılandırmacı yaklaşımın öğrenme-öğretme sürecinde kullanılması öğretmenlerin sınıf yönetimi anlayışlarını değiştirmelerini zorunlu kılmaktadır. Çifçili (2009: 92)'ye göre yapılandırmacı anlayışı benimseyen sınıf ortamlarında öğretmenlerin, geleneksel öğretim anlayışındaki gibi öğrencileri öğrenme sürecinde etkisizleştirip disiplin sağlayıcı ve bilgi dağıtıcı rollerini bir tarafa bırakıp bir danışman gibi öğrencilere davranmaları beklenmektedir. Books&Brooks (1999)'dan

aktaran Mısır ve Çalışkan (2007: 73) geleneksel ve yapılandırmacı eğitim yaklaşımlarının uygulandığı sınıf ortamlarının karşılaştırılmasını şu şekilde açıklamıştır:

Tablo 2.5. Geleneksel ve Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımının Uygulandığı Sınıfların Karşılaştırılması

Geleneksel Sınıflar	Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımının Uygulandığı Sınıflar
Eğitim Programı temel becerileri vurgular, ilerleme parçadan bütüne doğrudur.	Eğitim programı önemli kavramları vurgular, ilerleme bütünden parçaya doğrudur.
Programa sıkı sıkıya bağlılık önemlidir.	Öğrenci soruları üzerinde durma ve öğretimi bunlara göre yönlendirme önemlidir.
Programdaki etkinlikler büyük ölçüde ders ve çalışma kitaplarına dayalıdır.	Programdaki etkinlikler büyük ölçüde birincil bilgi kaynaklarına ve öğrenci materyallerinde dayalıdır.
Öğretmenler genellikle didaktik biçimde davranırlar ve öğrencilere bilgi sunarlar.	Öğretmenler genellikle etkileşimli biçimde davranırlar ve öğrencilerin kişisel bir anlayış geliştirmeleri için çalışırlar.
Öğrenmeyi değerlendirme etkinliği genellikle öğretimden ayrı olarak görülür ve her zaman sınavlarla yapılır.	Öğrenmenin değerlendirilmesi, öğretme işiyle iç içedir ve öğretmenin çalışmalarını ve sonuçlarını gözlemlemesiyle yapılır.
Her öğrenci temelde yalnız başına çalışır.	Öğrenciler genellikle gruplar halinde çalışırlar.
Öğretmen, öğrencinin öğrenmesini değerlendirmek için doğru cevabı arar.	Öğrencilerin değerlendirilmesi öğretme süreciyle iç içedir. Değerlendirme, öğrencilerin çalışmaları, portfolyoları ve öğretmenin öğrencileri çalışması sırasında gözlemlemesi sonucunda olur.

Yapılandırmacı eğitim anlayışına uygun olarak yürütülen bir sınıf yönetiminde; öğrenciler öğrenme sorumluluğunu üzerine alarak aktif bir şekilde bilginin yapılandırılmasını sağlar. Öğretmen bu süreçte öğrencinin öğrenmesini kolaylaştırıcı bir rehberlik görevi yürütür. Öğretmen bu rolünü kullanarak en uygun ders materyali ile

her öğrencinin öğrenebilmesini sağlayacak öğretim yöntem ve tekniklerini etkili bir şekilde kullanır. Öğrencilerin aktif olduğu böyle bir sınıf yönetimi gerçek demokrasinin yaşandığı yerlerdir. Öğrenciler, öğrenme sürecinde düşündüklerini çekinmeden özgür bir biçimde ifade ederler.

Sınıf yönetiminin beş alt boyutu bulunmaktadır.

- Sınıfın Fiziksel Düzeninin Yönetimi: Okul içinde öğrenmenin gerçekleştiği eğitim ortamlarının başında sınıf gelmektedir. Yapılandırmacı eğitim anlayışına göre sınıf, öğrencilere belirli kurallar çerçevesinde önceden hazırlanan bilgilerin aktarıldığı bir yer değil, öğrencilerde problem çözme, sorgulama, yaratıcı ve eleştirel düşünme gibi üst düzey zihinsel becerilerin kazandırılmak istendiği yerdir. Bu amaçla eğitim ortamı, öğrencilerin geleneksel olarak arka arkaya oturduğu bir sınıf düzeni yerine; öğrencilerin öğretmen ve diğer öğrencilerle iş birliği yapmasını sağlayacak şekilde küçük grupların oluşturulmasına imkân vermelidir.
- Sınıfta Zaman Yönetimi: Yapılandırmacı eğitim anlayışını benimseyen bir öğretmen, sınıfta zamanı da etkili bir şekilde kullanmayı bilen öğretmendir. Yapılandırmacı yaklaşıma göre öğrenme bir süreçtir. Öğretmen, öğrencilerde anlamlı bir öğrenmenin gerçekleşmesini sağlamak için bu süreci çok iyi kullanmalı, öğrencilerin bu süreçte sıkılmalarını önlemek için öğrenmeyi dikkat çekici ve zevkli hale getirmelidir.
- Sınıfta Davranış Yönetimi: Yapılandırmacı sınıf, öğrencilerin öğrenme sürecine etkin bir şekilde katılarak öğrenmeyi öğrendiği ve süreci kendisinin yönlendirdiği bir eğitim ortamıdır. Bu yaklaşımı temel alan öğrenme süreci her öğrencinin aktif olarak katıldığı, sorumluluk aldığı ve öğrencilerin iş birliği içerisinde çalışmasına fırsat tanıdığı için öğrencilerin birbirleri arasında hoşgörülü ve etkili bir iletişim kurulmasını sağlar.
- Sınıfta Öğrenme-Öğretme Sürecinin Yönetimi: Yapılandırmacı yaklaşıma dayanan bir öğrenme-öğretme sürecinde öğretmen, tıpkı bir danışman gibi öğrencilerin ilgi ve ihtiyaçlarını dikkate alarak öğrencilerin bilgiyi yapılandırmalarına imkân sağlayacak eğitim çevresini oluşturmalıdır.

- Sınıfta İletişim Yönetimi: Geleneksel eğitim yaklaşımlarında öğretmenin hazır olan bilgiyi öğrenciye aktardığı tek yönlü bir iletişime dayanan öğrenme anlayışının aksine; yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı, öğrenci-öğrenci ve öğrenci-öğretmen iletişimini temel alarak öğrenmeyi açıkladığı çok yönlü bir sistemdir.

Gordon (1974)'dan aktaran Sabancı (2008: 43) Öğretmen ve öğrenci arasındaki ilişkinin ve iletişimin iyi olabilmesi için bazı koşulların olduğunu belirtmiştir:

- Öğretmen ile öğrenci arasında açıklığa ve saydamlığa dayalı bir ilişkinin kurulması gerekir. Böylece doğrudan ve dürüstlüğe dayalı bir ilişki kurulur.
- Diğerinin varlığına değer verme karşılıklı ilişkinin önemli bir unsurudur.
- Öğretmen ve öğrenci karşılıklı olarak bağımlı olduklarını bilmelidir.
- Her öğrenci kendine has özellikleri, ilgileri, yetenekleri ve yaratıcılığı ile diğerinden farklıdır. İletişimin temel unsurlarından biri de bu farklılığın dikkate alınması ve farklılığa dayalı gelişme koşullarının hazırlanmasıdır.
- Bir tarafın gereksinimlerinin giderilmesi için diğerinin gereksinimleri feda edilmemelidir. Öğretmenlerin ve öğrencilerin gereksinimlerinin karşılıklı olarak giderilmesi gerekir.

Eğitim ortamında, öğrenme sürecinde öğretmen ve öğrenci arasındaki iletişimde kullanılan dil çok önemlidir. Koç (2007: 429) eğitim ortamında geleneksel ve yapılandırmacı sınıflarda kullanılan dildeki farklılıkları aşağıdaki şekilde açıklamıştır:

Tablo 2.6. Geleneksel ve Yapılandırmacı Sınıflarda Kullanılan Dil

Geleneksel Dil	Yapılandırmacı Dil
Bugün size iç savaşı öğreteceğim.	Bugün iç savaşı öğreneceksiniz.
Ders planımı değiştirmeliyim.	Öğrenme planını değiştirmelisiniz.
Bu hafta konuyu tamamlamalıyım.	Gelecek hafta bu konuyu keşfedeceksiniz.
Hangi üniteyle ilgili çalışıyorsun.	Ne araştırıyorsunuz.
Bugün kaç kişi sunu yapacak?	Bugün kaç kişi öğrenme yaşantılarını paylaşacak?

Geleneksel sınıflarda öğretmenin tek başına yönlendirdiği bir öğrenme sürecinin aksine yapılandırmacı öğrenme anlayışında, öğretmenin öğrenciyi de öğrenme sürecine katarak ortak bir dil oluşturması gerekmektedir.

2.4.Yapılandırmacılık ve Eğitim Programı

Demirel (2013: 4) eğitim programını, öğrenene okulda ve okul dışında planlanmış etkinlikler yoluyla sağlanan öğrenme yaşantıları düzeneği olarak ifade ederken; Varış (1978: 18)'a göre ise bir eğitim programı, “Bir eğitim kurumunun çocuklar, gençler ve yetişkinler için sağladığı, milli eğitim ve kurumunun amaçlarının gerçekleştirilmesi için yapılan tüm etkinliklerdir”. Yapılandırmacı eğitim yaklaşımına uygun olarak hazırlanacak bir eğitim programının dört temel ögesi vardır. Bu ögeler hedef, içerik, eğitim durumu ve ölçme değerlendirmedir.

2.4.1. Hedefler

Eğitimde hedef, öğrenende gözlenmesi beklenen istendik özellikler olarak tanımlanabilir. Bireyde gözlenmesi beklenen bu özellikler bilgi, beceri, ilgi, tutum, kişilik ve değerdir. Burada temel amaçlanan öğrenen de istendik davranışların kazandırılmasıdır. İstendik davranışları belirleyen insanın kendi özellikleridir. Bunlar insan, toplum, konu alanı ve doğa olabilir. Bu belirleyicilere uygun olarak saptanan hedefler “Aday Hedefler” haline gelir. Aday hedefler eğitim psikolojisi, eğitim ekonomisi, eğitim felsefesi ve eğitim sosyolojisi süzgeçlerinin her biri ile uyumlu hale geldikten sonra “Olası Hedefler” oluşur (Sönmez, 2010: 23-29). Hedefler, Öğrenenin öğrenme-öğretme süreci sonucunda ulaşmak istediği amaçlardır (Ültanır, 2003: 49).

Eğitimde hedefler çeşitli seviyelere göre gerçekleşir. Bunlar uzak hedefler, genel hedefler ve özel hedeflerdir.

Uzak Hedefler: Bir ülkenin siyasi ve politik felsefesini yansıtır ve ülkenin erişmek için çaba verdiği idealleri belirler. Örneğin; “Çağdaş uygarlık seviyesine ulaşmak” eğitim alanındaki en önemli hedeflerden biridir (İşman ve Eskicumalı, 2003: 21).

Genel Hedefler: Milli eğitimin genel amaçlarını ve okulun amaçlarını yansıtır. Genel hedeflerde, öğrenme-öğretme süreci sonucu yetiştirilmesi düşünülen ideal insan tipinin nitelikleri yansıtılır (Tan, Kayabaşı ve Erdoğan, 2002: 16).

Özel Hedefler: Öğrencilere kazandırılması beklenen amaçları içerir. Bir dersin, ünitenin ya da bir konunun amaçlarını genel hedeflere örnek verebiliriz. Uzak hedefler ve genel hedefler, özel hedeflere yön verir (Özkan, 2006: 88).

Hedefleri belirlerken şu ilkeleri göz önünde bulundurmamak gerekir;

- Hedefler, öğretmenin ne yapması gerektiğini değil, öğrenenin ne yapması gerektiğini anlatmalıdır.
- Hedefler, mantıklı ve tutarlı olmalı, birbirleriyle ters düşmemelidir.
- Hedefler, öğrencilerin ilgi, istek, ihtiyaç ve ön bilgileri temel alınarak hazırlanmalıdır.
- Hedefler, net ve anlaşılır bir dille yazılmalıdır.
- Hedefler, öğrenenin amaçlarıyla okul ve toplumun amaçlarıyla benzerlik göstermelidir.
- Hedefler konu başlıklarından seçilmemeli, öğrenenlerin öğrenme süreçlerini içermelidir.
- Hedefler öğrenenlerin bireysel farklılıkları dikkate alınarak hazırlanmalıdır.
- Hedefler kapsamlı aynı zamanda sınırlı olacak şekilde düzenlenmelidir (Sünbül, 2014: 66).
- Hedefler geleceğe dönük olmalı ve sonraki öğrenmelere de rehberlik yapmalıdır (Fer, 2009: 197).
- Hedefler bilgiyi ezberlemeye yönelik değil, bilgiyi yorumlama, kullanma, eleştirel ve yaratıcı düşünme gibi zihinsel becerileri geliştirmeye yönelik olmalıdır.
- Hedefler, öğrenenin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel gelişimine yönelik hazırlanmalıdır.
- Hedefler, doğrudan ya da dolaylı olarak gözlemlenebilir ve ölçülebilir olmalıdır. (Fer, 2009: 197)
- Hedefler, tek bir öğrenme ürünü ifade edecek şekilde hazırlanmalıdır.

2.4.2. İçerik

Eğitim programında içerik, belirlenen hedeflere ulaşmak amacıyla “Ne Öğretelim” sorusuna cevap aramaktadır (Demirel, 2013: 122). İçerik, hedef davranışların öğrenene kazandırılması sürecinde kullanılan bir araçtır; çünkü önce hedef davranışlar belirlenir, sonra bu hedef davranışların gerçekleşmesini sağlayacak içerik kısmı düzenlenir ve belirlenen hedef ve davranışlarla uyumlu olan içerik düzenlenir (Sönmez, 2010: 120).

Eğitim programının içerik bölümü öğrenenlere öğretilecek ünite ve konuları kapsar. İçerik seçiminde dikkat edilecek hususlar şunlardır;

- İçerik, hedef ve davranışlarla ilgili olmalıdır
- Eğitim programının içerik boyutu hedeflerle uyumlu ve tutarlı olarak düzenlenmelidir.
- İçerik, öğrenenlerin bireysel farklılıkları dikkate alınarak düzenlenmelidir.
- İçerik, öğrenmeyi zevkli hale getirecek şekilde düzenlenmelidir.
- İçerik, öğrencilerin öğrenmesini kolaylaştıracak şekilde düzenlenmelidir.
- İçerik kültürel değerlerle bütünleşmiş deneyimler aktarmalıdır (Ültanır, 2003: 118).
- İçerik, öğrenenlerin eğitim programında belirlenen hedeflere ulaşmasını sağlayacak şekilde düzenlenmelidir.
- İçerik mutlaka bir kavram analizine yer verecek şekilde düzenlenmelidir (Erginer, 2008: 69)
- İçerik çağdaş, felsefi, bilimsel bilgiye ters düşmeyecek şekilde düzenlenmelidir (Tan, Kayabaşı ve Erdoğan, 2002: 28).
- İçerik, öğrenenin içinde bulunduğu toplumsal ve sosyal çevrenin özelliklerine göre düzenlenmelidir.
- İçerik somuttan soyuta, kolaydan zora, bilinenden bilinmeyen, basitten karmaşığa, yakından uzağa, özelden genele göre düzenlenmelidir.

2.4.3. Eğitim Durumları

Program geliştirme sürecinin diğer bir basamağı olan eğitim durumu, hedef ve davranışların kazandırılması amacıyla belirlenen içeriğin öğrenene hangi strateji, yöntem, teknik, araç-gereç ve sınıf ortamlarının kullanılarak öğretileceğini belirleyen etkinliklerdir. Eğitim durumu, program geliştirmede hedef ve davranışların öğrenciye “nasıl öğretileceği” sorusuna cevap aramaktadır.

Eğitim planlarında belirtilen hedef ve davranışları öğrencilere kazandıracak her türlü öğrenme-öğretme yaşantılarını, öğrencilere sunulacak ipucu, dönüt, düzeltme ve pekiştiricileri, eğitim ve öğretim ortamında yapılacak her türlü düzenlemeleri, derslerin öğretimi için en uygun araç ve gereçlerin seçilip kullanımını ve derslerin işlenişine ilişkin ilke ve basamakları içine alır (İşman ve Eskicumalı, 2003: 67).

Yapılandırmacı eğitim anlayışına göre düzenlenen eğitim durumlarında bireyler daha fazla sorumluluk alarak öğrenme sürecine aktif olarak katılırlar. Yapılandırmacı anlayışa dayanan eğitim programı anlamlı ve kalıcı öğrenmeyi sağlayacak ve üst düzey zihinsel becerileri kazandıracak şekilde düzenlenir. Yapılandırmacı yaklaşıma göre düzenlenecek eğitim programlarında öğretmeden çok öğrenme üzerinde durulduğundan, öğrenenlerin öğretmen ve diğer bireylerle etkileşimde bulunarak zengin öğrenme yaşantıları geçirmelerine olanak sağlayacak yöntem ve teknikler işe koşulmalıdır (Sünbül, 2014: 152-153).

İşman ve Eskicumalı (2003: 29-30) öğrenenlerde istenilen öğrenme yaşantılarını gerçekleştirecek eğitim durumlarının temel ilkelerini aşağıdaki şekilde açıklamıştır:

- Eğitim durumları hedeflerle ilgili olmalıdır. Öğrenenlerin belirlenen hedeflere ulaşmalarını sağlayacak şekilde etkinlikler düzenlenmelidir.
- Eğitim durumları öğrencilerin hazırbulunuşluk düzeyleri dikkate alınarak seçilmelidir.
- Eğitim durumları, öğrencileri öğrenme etkinliklerine katılmaya istekli hale getirmelidir.
- Eğitim durumları, öğrencilerin öğrenme hazzını yaşayacak şekilde düzenlenmelidir.
- Eğitim durumları ekonomik olarak düzenlenmelidir.

- Eğitim durumları, öğrenenlere sunulan farklı eğitim durumları ile ilişkili ve tutarlı olmalıdır.
- Eğitim durumları düzenlenirken birden fazla hedefi gerçekleştirebilecek şekilde düzenlenmelidir.

Yapılandırmacı yaklaşım göre düzenlenen eğitim ortamları, öğrencinin öğrenme sürecinde aktif olarak katılıp sorumluluk aldığı ve sınıfta yapılacak etkinliklerin öğrencilerin zihinsel süreçleri göz önüne alınarak düzenlendiği ortamlardır. Buna göre geleneksel ve yapılandırmacı yaklaşıma göre düzenlenmiş eğitim ortamları aşağıdaki tabloda düzenlenmiştir:

Tablo 2.7. Yapılandırmacı ve Davranışçı Modelde Eğitim Durumları

Geleneksel Model	Eğitim Durumları	Yapılandırmacı Model
Öğretmen	Konuyu belirlemek	Öğrenci
Yok	Konunun uygunluğunu belirlemek	Var
Öğretmen	Soruları Sormak	Öğrenci
Öğretmen	Kaynakları bulmak	Öğrenci
Öğretmen	Kaynakları belirlemek	Öğrenci
Öğretmen	Gerekli insan kaynakları ile bağlantı kurmak	Öğrenci
Öğretmen	Araştırmaları ve etkinlikleri planlamak	Öğrenci
Yok	Değişik değerlendirme teknikleri kullanmak	Var
Yok	Öğrencilerin kendilerini değerlendirmesi	Var
Yok	Kavram ve becerileri yeni durumlara uygulamak	Var
Yok	Öğrencilerin sorumluluk üstlenmesi	Var
Yok	Bilimsel kavram ve ilkelerin ihtiyaç duyuldukça ortaya çıkarılması	Var
Yok	Öğrenmenin okul ortamının dışına taşınması	Var

(Yager, 1991: 56, Akt. Özden, 2011: 64).

Davranışçı öğrenmeye göre düzenlenen eğitim durumları, öğretmenin merkezde öğrencinin ise pasif olduğu bir anlayışla düzenlenirken; yapılandırmacı öğrenme anlayışına göre planlanan eğitim durumları merkezinde öğrenenin ilgi, ihtiyaç, beklenti ve hedefleri dikkate alınarak düzenlenmektedir.

2.4.4. Değerlendirme

Hazırlanan bir eğitim programının ne düzeyde başarılı olduğunun tespiti, öğrencilerin o programda belirlenen hedeflere ne kadar ulaştığı ile ölçülür. Programın uygulanması sonucunda eksik kalan veya işlemeyen bölümlerin neler olduğu, varsa aksaklıkların eğitim programının hangi öğelerinden kaynaklandığını belirlemek ve programda gerekli düzeltmeleri yapmak amacıyla programın değerlendirilmesi gerekmektedir (Demirel, 2013: 172).

İlgar (2006: 242)'a göre iyi bir değerlendirme sisteminin öğretmen, öğrenci ve yöneticiye sağladığı bazı yararlar vardır. Bunlar:

- Öğrencilerin gelişim özelliklerini, başarı düzeylerini ve nasıl daha iyi öğrenebileceklerini ortaya çıkarmaya yardımcı olur.
- Öğrenciye kendi durumu ile ilgili dönüt verir ve onları ileriki çalışmalara teşvik eder.
- Değerlendirme işlemi yöneticinin işini basitleştirir. Sistemin teftişinin daha sağlıklı ve kolay olmasını sağlar.
- Değerlendirme işlemi, öğretmenin öğrenme-öğretme sürecinde öğrenciye rehberlik yapmasını kolaylaştırır.
- Değerlendirme, yönetici, öğretmen ve veliye öğrencinin durumu ile ilgili bilgi ve dönüt verir.
- Değerlendirme işlemi gerekli dönüt ve düzeltmeleri yaparak, sonraki öğrenme faaliyetlerinin planlanmasına da yardımcı olur.
- Değerlendirme, öğretmen ve eğitim programının uygulanmasına fırsat vererek program geliştirme sürecini geliştirir.
- Değerlendirme, öğrenme sürecinde öğretmenlerin öğrencilerin bireysel farklılıklarını dikkate alarak eğitim öğretim etkinliklerinin planlanmasını sağlar.

Yapılandırmacı yaklaşıma göre düzenlenen bir eğitim programında, öğrenenin belirlenen hedeflere ne kadar ulaştığını belirlemek amacıyla uygulanan değerlendirme aşaması bir bütün olarak ele alınmalı; değerlendirme sonuç odaklı değil, öğrenenin öğrenme sürecindeki göstermiş olduğu bütün faaliyetler dikkate alınarak süreç odaklı yapılmalıdır.

Yapılandırıcı Yaklaşımın Göre Değerlendirmede;

- Öğrenmede sadece sonuç değerlendirilmez, bir bütün olarak süreç değerlendirilir.
- Yapılandırıcı eğitim anlayışı yalnızca öğrencilerin öğrenme süreci sonucunda ne öğrendiğinin değerlendirilmesini değil öğretmen, öğrenci, veli ve eğitim programının değerlendirilmesini kapsar.
- Yapılandırıcı eğitim anlayışında değerlendirme araçları olarak gözlem ve görüşme formları, portfolyo, proje hazırlama, akran değerlendirme, öz değerlendirme ve performans değerlendirme, ilgi ve tutum ölçekleri vb. araçlar kullanılır.
- Yapılandırıcı eğitim yaklaşımında, sadece öğretmen değerlendirmeyi yapmaz. Öğretmen, öğrenci ile iş birliği yaparak değerlendirme sürecini tamamlar.
- Yapılandırıcı eğitim yaklaşımına göre değerlendirmede, öğrencilerin birbiriyle karşılaştırılması değil, onlara öğrenmelerini paylaşmaları için yeni fırsatlar verilir.
- Yapılandırıcı eğitim anlayışı öğrencilerin bilişsel, duyuşsal ve devinişsel olarak bir bütün halinde değerlendirilmesini sağlar.
- Yapılandırıcı yaklaşımda değerlendirme işlemi sadece öğrencilerin bilgiyi hatırlayıp hatırlamadığını sorgulamak yerine; bilgiyi özümseyip yeni öğrenme yaşantılarına uyarlayabilmelerini sağlar.
- Değerlendirme, öğrenme sürecinden bağımsız bir işlem değil öğrenme sürecini tamamlayan ve yeni öğrenme yaşantılarını başlatıp yön veren bir işlemdir.
- Yapılandırıcı eğitim anlayışına göre değerlendirme nesnel ve katı bir süreç değil, öznel ve esnek bir işlemdir.

2.5. Yapılandırıcı Yaklaşımda Eğitim Teknolojileri ve Öğretim Materyalleri

Şimşek (2002: 10) Eğitim Teknolojisini; “İnsanın bildiklerini başkalarına nasıl öğreteceğini kendi kendine sormasıyla ortaya çıkan ve kalıcı bilgi vermek amacıyla öğrenme öğretme sürecinde belirli yöntemleri uygulayarak, yararlandığı araç ve gereçleri en etkin bir biçimde kullanmasını amaçlayan bir bilim dalı” olarak tanımlar. Koşar, Avcı ve Yüksel (2001: 6)’e göre eğitim teknolojisi; öğretme ve öğrenmeye ilgi duymayı artırmak, öğrenmeyi kolay hale getirmek ve öğrenciyi derse güdülemek amacıyla kullanılacak olan araç gereçler ile öğretme-öğrenme sistemlerine göre hazırlanmış programların denenmesi ve geliştirilmesini kapsayan süreçtir.

Yapılandırmacı eğitim anlayışına dayanan öğrenme ortamlarında öğrenci, öğrenme sürecine etkin olarak katılmakta ve bilgiyi kendisi yapılandırmaktadır. Bu nedenle öğrenme ortamlarında kullanılacak eğitim teknolojileri ve öğretim materyalleri, öğrencilerin bireysel ve grup çalışmalarında zengin öğrenme yaşantıları geçirmelerine imkân sağlayacak şekilde düzenlenmesi gerekmektedir.

İşman ve ESKİCUMALI (2003: 161) öğretme-öğrenme sürecinde kullanılan modern eğitim teknolojilerini ve klasik eğitim teknolojilerini aşağıdaki şekilde sıralamıştır:

Tablo 2.8. Modern ve Klasik Eğitim Teknolojileri

Modern Eğitim Teknolojileri	Klasik Eğitim Teknolojileri
Telefon	Kara Tahta
Radyo	Döner Levhalar
Ses kaseti	Yazılı Materyaller
Televizyon	Kum Tahtası
Video	Bülten Tahtası
Slayt Aleti	
Film Projektörü	
Bilgisayar	
İnternet Telekonferanslar	
Gösterim Araçları (Tepegöz, Data Show, LCD Panel)	
CD- Multimedya Grubu.	

Eğitim ortamlarında kullanılan eğitim teknolojileri, yapılandırmacı öğrenme anlayışına uygun olarak öğrenenin bilgiyi yapılandırmasında kullandığı araç-gereçlerdir. Modern eğitim teknolojileri, klasik teknolojilerin aksine öğrenenin birden fazla duyu organına hitap eden görsel ve işitsel araçlardır.

Eğitim teknolojilerinin gelişmesi ile birlikte bilginin öğrenen tarafından ne şekilde yapılandıracağı da değişikliğe uğramıştır. Bu değişime öğretmen ve öğrencilerin eğitim ortamlarında kullandığı araç-gereçlere de yansımıştır. Araç-gereçlerin eğitimin etkili ve kalıcı olmasını sağlayan faydaları şunlardır:

- Araç-gereçler neyi, kime, niçin, nasıl, ne zaman ve nerede öğreteceğiz sorularına cevap arayarak eğitim ve öğretim sürecine katkı sağlar (Şimşek, 2002: 31).
- Öğrencilerin derse güdülenme düzeylerini artırır.

- Öğrenilenlerin kolay anlaşılmasını sağlar.
- Öğrencileri heyecanlandırır.
- Öğrenmeyi zevkli hale getirir.
- Bilgiyi kalıcı hale getirir.
- Öğrenmeyi somut hale getirir.
- Laf kalabalığını (verbalizmi) önler, sözden tasarruf sağlayarak zamanı daha verimli kullanmayı sağlar (Demirel, Seferoğlu ve Yağcı, 2005: 83).
- Öğretme-öğrenme sürecinde farklılık katar.
- Bilginin sunulduğunda ve aktarılmasında belirli bir düzen sağlar (Seferoğlu, 2006: 58).
- Öğretim etkinliklerinde çoklu öğrenme ortamı sağlar (Yalın, 2003: 82).
- Öğretmenin, öğrenme sürecinde enerjisini ekonomik kullanmasına yardımcı olur (Karaağaçlı, 2004: 50).
- Öğrencilerin konuya ilgi duymasını artırır.
- Öğrenenin aktif katılımını ve bireye öğrenme sürecinde uygulama yapma imkânı sağlar (Kıldan ve Ünver, 2010: 364).
- Öğrencilerin birbirleriyle olan iletişimi artırır.
- Öğrenme sürecinde öğrencilere bireysel ve grupla çalışma imkânı sağlar.
- Araçların etkili kullanılması öğrenenlerin öğrenme sürecine aktif olarak katılımını sağlar (Yaşar ve Gültekin2009: 310).

Öğretmenler, eğitim ortamında eğitim teknolojileri ve öğretim materyallerini bazı nedenlerden dolayı etkili ve verimli kullanamamaktadırlar (Alkan, 2005: 72). Öğretmenlerin, öğretim araçlarından öğrenme-öğretme sürecinde etkin ve yaygın olarak yararlanamamalarının sebepleri şunlardır:

- Öğretmen ve yöneticilerin isteksiz olmaları.
- Araçların yetersizliği
- Gereç almak için yeterli ekonomik desteğin sağlanmaması.
- Fiziksel yer ve tesislerin yetersiz olması.
- Eğitim teknolojisi uzmanlarının öğretmenlere yardım etmekte yetersiz kalması.
- Öğrencilerin seviyelerine uygun olarak gerekli öğretim gereçlerinin yetersiz olması.
- Eğitim ortamında ihtiyaç duyulan gerece istenilen zamanda ulaşılamaması.

- Öğretim araç ve gereçleri ile ilgili kaynakların yeterince bilinmemesi.

Öğretmenlerin eğitim ortamında yaşadığı bu sorunları gidermek için öğretim araç-gereçlerinin ne zaman, nerede ve nasıl kullanılacağı öğretim programlarında belirtilmelidir. Öğretmen, öğrenmeyi sağlamak için hangi teknolojik araç-gerecin hangi yöntem ve tekniklerle kullanılacağını bilmelidir.

2.5.1. Ders Kitabı

Öğretmenler, öğretme-öğrenme etkinliklerinde öğrenmenin kalıcı olması için farklı öğretim materyallerine ihtiyaç duyarlar (Nalçacı, 2011: 322). Ders kitabı, bir eğitim programını oluşturan hedef, içerik, öğretme-öğrenme süreci ile ölçme değerlendirme alanlarına uygun bir şekilde hazırlanmış öğrenme amacı taşıyan basılı bir öğretim materyalidir (Demirel ve Kıroğlu, 2006: 58). Ders kitapları, eğitim ve öğretimin hedeflerini gerçekleştirilmesinde temel olarak öğrenenin yaşantıları temel alınarak sınıf ortamında kullanılan bir öğretim materyalidir (Yanpar ve Yıldırım, 2007: 53). Gökkyaya (2003: 14)'ya göre ise ders kitapları, öğrenenlerin bilgiyi yapılandırması sürecinde onları pasif alıcı olarak görmeyip, bilginin oluşturulmasında aktif olarak yer alarak araştırıp sorgulayan bir birey olarak görür.

Öğretme-öğrenme sürecinin etkili ve verimli bir şekilde gerçekleşmesi için öğretim materyali olarak kullanılacak olan ders kitaplarının bilimsel temellere ve yaklaşımlara uygun olarak hazırlanması gerekmektedir. Hazırlanacak olan ders kitapları, öğrenme sürecinin merkezine öğrenciyi almalıdır (Tertemiz, Ercan ve Kayabaşı, 2011: 60). Ayrıca yapılan araştırmalar sınıfta kullanılması önerilen araç ve gereçler içerisinde ders kitabının yerinin çok önemli olduğunu ve öğretmenlerin çoğunluğunun dersi kitapla başlatıp kitapla sürdürdüğünü göstermektedir (Ceyhan ve Yiğit, 2005: 18). Yapılandırmacı öğrenme anlayışını temel alan 2005 programı ile ders kitaplarının anlamı ve işlevi değişmiştir. Ders kitapları artık bir bilgi kaynağı olarak değil eğitim öğretim sürecini destekleyen bir araç olarak kabul edilmektedir (Demiralp, 2007: 378).

Şekil 2.2: Ders Kitabının Temel Amaç ve İşlevleri

Ders Kitabının Temel Amaç ve İşlevleri	
<p>Temel Amaçları</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Öğrenciye kendi alanıyla ilgili bilgileri arama, bulma ve kullanma yollarını göstermek, ▪ Öğrenci ve öğretmene kaynaklık ve kılavuzluk etmek, ▪ Öğrenciye güncel, toplumsal deneyimlerin kazandırılmasında öncülük etmek, ▪ Sorunların çözümünde yardımcı 	<p>Temel İşlevleri</p> <p>Bilgi verir, bilgileri dizgeleştirir, kendi kendine çalışmaya ve öğrenmeye olanak sağlar, programda yer alan amaçlara dönük etkinlik ve alıştırmaları dizgeli biçimde bünyesinde barındırdığından eşgüdümlüme ve kişilik gelişimine katkı sağlar, bünyesinde yer alan bilgilerden hareketle etkinlik ve alıştırmaların nasıl gerçekleştirileceği hakkında bilgi verir.</p>

(İşeri; 2007)

Yapılandırmacı anlayış, öğrenenin öğrenme sürecinde pasif olduğu ve bilgiyi dış kaynaktan hazır aldığı bir yaklaşım değildir. Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımında birey, zihinsel becerilerini kullanarak bilgiyi kendisi üreterek yapılandırır ve anlamlı öğrenmeyi gerçekleştirir. Bu yaklaşım, öğretmen ve öğrencinin rollerini değiştirdiği gibi ders kitaplarının da rolünü değiştirmiştir. Ders kitapları, öğrenciye bilgiyi yapılandırma sürecinde yol gösteren, onları araştırmaya ve düşünmeye yönlendirip, eleştirel ve yaratıcı düşünme becerileri kazanmasına yardımcı olan bir öğretim aracı haline gelmiştir (Ocak ve Dai, 2010: 3). Yapılandırmacı öğrenme anlayışı öğrencilerin daha çok birincil kaynaklardan öğrenmelerini desteklemektedir. Birincil bilgi kaynakları öğrencilerin bire bir gözlemleyerek doğrudan deneyimler yaşayarak edindikleri bilgi kaynaklarıdır. Birincil bilgi kaynaklarından bilgi edinilirken üst düzeyde katılım ve zihinsel çaba harcanmaktadır. İkincil bilgi kaynakları ise başka kişiler tarafından oluşturulmuş kaynaklardır. İkincil bilgi kaynakları yanlış, yetersiz ve kaynağın sunulduğu sınırlı bir anlayışı kapsayabilir (Deryakulu, 2001: 65). Geleneksel ders kitapları ikincil bilgi kaynaklarıdır. Ders kitapları eğitim sistemimizde yaygın olarak kullanılmakta ve temel bilgi kaynağı olarak hala önemli bir yere sahiptir (Kılıç, Atasoy, Tertemiz, Şeren ve Ercan, 2001: 93). Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı, öğrencinin kendisinin öğrenme sürecine katılıp “Öğrenmeyi Öğrenme” fikrine dayanan, hayatla doğrudan ilintili, öğrenciyi bilgiyi hazır olarak alan değil üreten konumuna getirmeyi amaçlamaktadır. Bu amaçla yapılandırmacı eğitim anlayışını temel alarak eğitim ortamında kullanılmak üzere yeni ders kitapları hazırlanmıştır (Özşahin, 2008: 2).

Küçükahmet (2011: 14-16)'e göre eğitim ortamında sıklıkla kullanılan ders kitapları hazırlanırken aşağıdaki öğretim ilkeleri temel alınmalıdır:

1. Öğrenciye görelilik ilkesi;

Yapılandırmacı yaklaşımının temelinde öğrenci merkezli eğitim olduğu için ders kitapları öğrenene göre hazırlanmalıdır.

2. Yakından Uzağa İlkesi;

Öğrenci içinde yaşadığı çevre ve ortamlarla yakın bir iletişim içerisindedir. Ders kitabının içeriğindeki örnek ve problemlerin, öğrenenlerin öncelikle yakın çevre ve toplumsal yaşantısından başlayarak yavaş yavaş uzağa doğru gidecek şekilde hazırlanmalıdır.

3. Bilinenden bilinmeyene ilkesi;

Öğretimde bilgiler, önceden öğrenilen bilgiler temel alınarak düzenlenir. Ders kitapları, öğrenenlerin ön bilgilerini dikkate alarak bilinen konulardan bilinmeyene doğru hazırlanmalıdır.

4. Açıklık İlkesi;

Ders kitaplarında öğretilecek olan bilgiler, tam ve eksiksiz bir şekilde açık ve anlaşılır olarak hazırlanmalıdır.

5. Somuttan–soyuta ilkesi;

Öğrenciler duyu organları vasıtası ile öğrenirler. Bu yüzden ders kitaplarının içeriğinin gözle görülmesi ve elle tutulması öğrenmeyi kolaylaştırır. Öğretime öncelikle somut bilgi ve yaşantılar ile başlanarak soyut konulara doğru ilerlenmelidir.

6. Ekonomiklik ilkesi;

Öğretimde kullanılacak olan ders kitapları bilgiyi en kısa yol, en az zaman, para ve enerji ile sağlayarak hazırlanmalıdır.

Yapılandırmacı öğrenme anlayışına uygun olarak öğretmenin eğitim ortamında ders süresince kullanıldığı ders kitaplarının bazı özelliklere sahip olması gerekmektedir. Bu özellikler şu şekilde sıralanabilir (Kılıç ve Seven, 2006: 135–136):

- Öğrencilerin kazanımlarına yönelik olarak mevcut bilgi, tutum ve değerlerini belirlemek için giriş etkinlikleri verilmelidir.
- Ders kitaplarında her kazanım için öğrencilerin kendi bilişsel yapılarını açıklamalarına ve tartışmalarına olanak sağlayacak açık uçlu sorulara yer verilmelidir.
- Öğrencilerin mevcut bilişsel yapılarını değiştirmelerine olanak sağlayacak ipuçları verilmelidir.
- Öğrencilerin bilişsel yapılarını yeniden yapılandırmaları ve yeniden düşünmeleri için onların girişimlerini destekleyecek etkinliklere yer verilmelidir.

Eğitim ortamında kullanılan geleneksel ve çağdaş materyaller olmasına rağmen öğretmenin birçok etkinliği kitapla başlatıp kitapla sürdürdüğü düşünüldüğünde; kitabın öğretme ve öğrenme etkinliklerinde ne kadar önemli bir işlevi olduğunu daha iyi anlayabiliriz. Ders Kitabı kullanımının eğitim-öğretim etkinliklerinde sağladığı avantajları şu şekilde sıralayabiliriz (Ceyhan ve Yiğit, 2005: 19):

- Ders kitabı, diğer öğretim materyallerine göre daha ucuzdur.
- Kitap, öğrenmeyi bireyselleştirir ve her öğrencinin kendi hız ve düzeyine göre öğrenmesini sağlar.
- Ders kitabı öğretimin basitten karmaşığa, kolaydan zora, somuttan soyuta, özelden genele vb. belli bir mantıksal düzene göre işlenmesini sağlar.
- Kitaplar, diğer öğretim materyalleri ile birlikte kullanılabilir.
- Ders kitapları, belli bir konuda her bireyin anlayabileceği ortak bir bilgi kaynağı olarak işlev görür.
- Kitaplar, çok miktarda ve kapsamlı bilgiyi etkili bir şekilde öğrenme olanağı sunar.
- Ders kitapları, alanında uzman bir kişi tarafından etkili bir şekilde hazırlanırsa öğrencilerin derse güdülenmelerini ve katılımını artırır.
- Kitaplar öğrenenlerin analiz, sentez, problem çözme gibi üst düzey zihinsel becerilerinin sınıf içerisinde planlanan zaman diliminde gerçekleştirilmesine katkıda bulunur.

Ders kitapları, temel olarak öğrenciler için hazırlanmış fakat bununla birlikte öğretmeninde öğretim etkinliklerinde kullandığı çok önemli bir araçtır (Dönmez, 2003: 92). Ders kitabının öğretmen ve öğrencilere sağladığı faydaları şu şekilde sıralayabiliriz;

Ders Kitabının öğretmene sağladığı yararlar;

- Ders kitabının öğretme-öğrenme sürecinde kullanılması öğretmenin yükünü azaltır.
- Ders kitabının içeriğindeki bilgiler, öğretmen ve öğrencilere araştırma ve ödev hazırlama konusunda yardımcı olur.
- Ders kitapları, öğretme-öğrenme sürecinin planlanmasında öğretmene yardım eden bir öğretim materyalidir.

Ders kitabının öğrenciye sağladığı yararlar ise;

- Öğretmenin anlattığı bilgiler, ders kitabı sayesinde öğrencilere takip etme olanağı sağlar.
- Ders kitabının, öğretmen ve öğrenci arasındaki iletişimde önemli işlevi vardır. Öğretmen tarafından sözlü olarak aktarılan konular ve bilgiler arasındaki eksiklik ve boşluklar ders kitabı ile tamamlanır.
- Ders kitabı, öğrenilen bilgilerin farklı zaman ve yerlerde öğrenciler için tekrar etme olanağı sağlar.
- Ders kitabı, öğrencilere bireysel olarak öğrenme imkânı tanır. Ders kitabının bu işlevi ile birey etkin olarak öğrenme sürecine katılır ve öğrenme sürecinin sorumluluğunu taşır.
- Ders kitabının sunmuş olduğu özgün soru tipleri ve alıştırmalar ile öğrencilere problem çözme becerileri konusunda farklı çözüm yolları sağlar.
- Ders kitabı, öğretimi sıkıcı olmaktan kurtarır. İçeriğindeki alıştırmalar ve problemler sayesinde öğretmen ve öğrencilere eğitim ortamında olumlu bir sınıf iklimi yaşatır.
- Ders kitabı, öğretmen ve öğrencilere derse başlamadan önceden hazırlık yapma imkanı sağlar (Duman ve Çakmak, 2011: 29).

Kılıç ve diğerleri (2001) ders kitaplarında bulunması gereken genel özellikleri şu şekilde sıralamıştır:

Ders Kitabının Fiziksel Özellikleri: Ders kitapları fiziksel özellikler olarak görünüş, renk, ön kapak, sırt, arka kapak, iç kapak, ikinci yaprak ve devamı ile diğer yapraklar ders kitabının boyutu ve yazı büyüklükleri açısından Türk Standartları Enstitüsünün 1992 yılında çıkardığı TS 10220 standartlarına uygun olarak titizlikle ve dikkatle hazırlanması gerekmektedir. Ders kitaplarının bu standartlara uygun olarak hazırlanması öğrenciye bilimsel metot ve çalışma yöntemleri kazandırmanın yanı sıra öğrencide estetik duyguların kazanılmasına yardımcı olmaktadır.

Ders Kitabının Eğitsel Tasarımı: Ders kitapları, eğitim-öğretim faaliyetlerinin gerçekleştirilmesinde kullanılan önemli bir materyaldir. Bu yüzden ders kitapları tek bir yazar tarafından değil; alan uzmanı, ders öğretmeni, program geliştirme uzmanı, ölçme ve değerlendirme uzmanı, görsel tasarımcı, dil ve anlatım uzmanını içeren bir komisyon tarafından eğitsel tasarım yönüyle amaç, içerik, öğrenme-öğretme süreci ve değerlendirme boyutları dikkate alınarak hazırlanmalıdır.

Ders Kitabında Görsel Tasarım: Ders kitapları hazırlanırken dikkat edilmesi gereken önemli özelliklerinden biride kitapların görsel tasarım olarak özenle hazırlanması gerekmektedir. Ders kitabının içeriğindeki sözel bilgilerin görsel tasarım olarak amaca uygun bir biçimde resmedilmesi önemlidir. Kitaplarda yer alan resimler objektif, sade, açık, temiz ve perspektif yönünden hatasız olmalıdır.

Dil ve Anlatım: En önemli ve en yaygın olarak kullanılan bilgiye erişme yolu okuyarak öğrenmedir. Çocukların geleceğine yön verecek olan kitapların öğrenci düzeyine uygun, somut, basit ve tek anlamı ifade eden cümlelerin kullanılması uygundur.

2.6. 1981 Türkçe Öğretim Programı ve 2005 Türkçe Öğretim Programının Değerlendirilmesi

Günümüzde teknolojiye yaşanan hızlı gelişmeler ve yaşam şartlarının değişmesi insanların ilgi, beklenti ve ihtiyaçlarının da değişmesini beraberinde getirmiştir. Bireyler

artık kendilerine aktarılan bilgileri aynen kabul etmek yerine bilgiyi araştıran, yorumlayan, sorgulayan, problem çözme becerileri gelişmiş bireyler haline gelmiştir. Okullarda verilen eğitim ve öğretim programlarının da öğrencileri bu becerilerle yetiştirecek ve çağa uygun olarak geleceğe hazırlayacak bir şekilde düzenlenmesi zorunluluğunu ortaya koymuştur. 1981 Türkçe programı Talim Terbiye Kurulunun 22.09.1981 tarih ve 172 sayılı kararıyla kabul edilmiş, 06.07.1981 tarih ve 2098 sayılı tebliğler dergisinde yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 1981 Türkçe programı incelendiğinde hedefler, davranışlar, öğrenme öğretme süreci, içerik ve ölçme değerlendirme boyutlarıyla “Davranışçı” eğitim anlayışının geleneksel özelliklerini içeren bir öğretim programı olduğu görülebilir. Program amaçlar doğrultusunda saptanan konular ve hedefler, hedefleri gerçekleştirmek için belirlenen davranışlar doğrultusunda oluşturulmuş öğretmenin öğrenme faaliyetinin merkezinde olduğu etkinlikler ve öğrenme sürecinin sonunda sonuç ağırlıklı yani ürün olarak davranış değişikliğini temel alan ölçme ve değerlendirme anlayışı benimsediğinden dolayı davranışçı bir öğretim programıdır (Vural, 2003: 45-106).

Talim Terbiye Kurulunun 12.07.2004 tarih ve 115 sayılı kararıyla Yeni Türkçe 1-5 dersi öğretim programları 2005-2006 öğretim yılından itibaren uygulanmak üzere kabul edilmiştir. Yeni program Türkçe öğretimini dinleme, konuşma, okuma, yazma, görsel okuma ve görsel sunu olmak üzere beş öğrenme alanı üzerinde yapılandırmıştır. Bununla beraber anlama, sıralama, sınıflama, sorgulama, ilişki kurma, eleştirme, analiz-sentez yapma ve değerlendirme gibi zihinsel becerilerin geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bununla birlikte iletişim kurma, bilinçli kararlar verme, öğrenmeyi sürdürme gibi üst düzey zihinsel becerilerin de geliştirilmesine önem verilmiştir (Meb, 2004: 13-16).

Yapılandırıcı yaklaşıma göre hazırlanan Türkçe öğretimi programında öğrenme; öğrencinin bilgileri kendi zihninde yapılandırması, çeşitli becerileri geliştirmesi ve yeni bilgiler üreterek gerçek yaşamda kullanması olarak tanımlanır. Bu nedenle öğretimden çok öğrenme sürecinin nasıl gerçekleştiği önemlidir. Yapılandırıcı öğrenme anlayışında, öğrencinin öğrendiği her bilgi bir sonraki bilginin temelini oluşturur. Yeni bilgiler önceden yapılandırılmış bilgilerle birleştirilip, anlamlı bağlar kurularak bütünleştirilir. Bu işlem bilgileri ezberleme, biriktirme ya da üst üste yerleştirme değil aksine bilgileri düşünme, sorgulama, anlamlandırma, inceleme ve ön bilgilerle bütünleştirmedir. Bu nedenle Türkçe öğretiminde öğrencilerin sunulan bilgileri ezberleyip kabul etmesi değil,

öğrenme sorumluluğu bilinci taşıyarak bilgileri araştırıp sorgulayarak anlamlandırması önemlidir (Meb, 2009: 145-147).

2005 Türkçe Öğretim Programı, yapılandırmacılık (constructivism) eğitim anlayışına uygun olarak hazırlanmıştır. Yapılandırmacılık, bilginin doğasını açıklamaya çalışan felsefi bir bilgi kuramıdır ve bilginin zihinde yapılandırılmasını esas alır. Meb (2009: 10)'da yapılandırmacı yaklaşım temelinde hazırlanan öğretim programıyla;

- Öğrencilerin Türkçeyi doğru, akıcı, sade, güzel ve etkili bir biçimde kullanması,
- Öğrencilerin kendini ifade etme ve iletişim becerisi yüksek, çevresi ile iş birliği içerisinde girişimci ve sorun çözebilen,
- Bilimsel düşünen, anlayan, araştıran, inceleyen, eleştiren, sorgulayan, yorumlayan, problem çözen,
- Haklarını ve sorumluluklarını bilip farkında olan, çevresiyle uyumlu, şartlandırmaya karşı duyarlı olan,
- Okuma isteği ve öğrenme zevki olan,
- Çağının gerektirdiği bilgi teknolojilerini kullanan, üretken ve geleceğe yön verme enerjisi taşıyan bireylerin oluşturduğu bir toplum hedeflenmektedir.

Çağdaş eğitim yaklaşımları temel alınarak hazırlanan yeni Türkçe dersi öğretim programının özellikleri (Meb, 2009: 10-11) şu şekilde sıralanmıştır;

- Bilgi ezberlemeye değil, bilgi üretmeye dayalı çağdaş eğitim yaklaşım ve modelleri temel alınmıştır. Bunlar yapılandırıcı yaklaşım, çoklu zekâ yaklaşımı, öğrenci merkezli öğrenme, beyin temelli öğrenme, bireysel farklılıklara duyarlı eğitim vb. sıralanabilir.
- Türkçeyi doğru, etkili ve güzel kullanma, eleştirel düşünme, yaratıcı düşünme, iletişim, problem çözme, araştırma, bilgi teknolojilerini kullanma, girişimcilik, karar verme, metinler arası okuma, kişisel ve sosyal değerlere önem verme gibi temel becerilere yer verilmiştir.
- Eğitim alanındaki son bilimsel gelişmeler ve yaklaşımlar çerçevesinde, öğrencinin dil becerileri ile zihinsel becerilerini geliştirmesine ve etkili kullanmasına önem verilmiştir. Bu amaçla düşünme, anlama, sıralama, sınıflama, sorgulama, ilişki kurma, eleştirme, analiz-sentez yapma ve değerlendirme gibi zihinsel beceriler ön plana çıkarılmıştır.
- Öğrenme alanları günümüz dil eğitim anlayışının ve dil becerilerinin gereği olarak dinleme, konuşma, okuma, yazma, görsel okuma ve görsel sunu

başlıkları altında ele alınmıştır. Programda görsel okuma ve görsel sunu ayrı bir öğrenme alanı olarak ele alınmıştır.

- Dil bilgisi ayrı bir öğrenme alanı olarak ele alınmamış, diğer öğrenme alanları içinde verilmiştir.
- Kazanımların belirlenmesinde öğrencilerin yaş, düzey, dil ve zihin gelişimleri göz önünde bulundurulmuştur.
- Yapılandırıcı yaklaşıma göre Türkçe öğretiminde, öğrenme-öğretme sürecinin aşamaları açıklanmış programdaki bütün kazanımların bu sürece dağılımı örnek olarak gösterilmiştir.
- Tematik yaklaşımın bir gereği olarak öğrenme öğretme sürecinde ele alınacak zorunlu ve seçmeli temalar ayrıntılı olarak verilmiştir.
- Öğrenme öğretme sürecinde yapılacak çalışmaları göstermek amacıyla, her sınıf düzeyine uygun metin işleme ve etkinlik örnekleri verilmiştir. Bu süreçte dinleme, okuma, konuşma, yazma ve görsel okuma ve görsel sunu etkinlikleri ayrı ele alınmıştır.
- Anlama becerilerinin geliştirilmesi amacıyla sıralama, sınıflama, eleştirme, tahmin etme, ilişki kurma, özetleme, analiz-sentez yapma ve değerlendirme gibi etkinlikler verilmiş; ayrıca metin içi, metin dışı ve metinler arası okuma yoluyla anlam kurmaya özen gösterilmiştir.
- Öğrencilerin bireysel farklılıkları dikkate alınarak her öğrenme alanı için ayrı ayrı belirlenen etkinliklerle öğrencilerin süreç içinde değerlendirilmesi planlanmıştır. Kişisel değerlendirme ölçekleri, öğrenci ürün dosyası, gözlem ölçekleri gibi çeşitli değerlendirme ölçekleri de verilmiştir.

Yapılandırmacı yaklaşımı temel alınarak hazırlanan yeni Türkçe dersi öğretim programının en önemli özelliği öğrenciyi öğrenme sürecinin merkezine almasıdır (Yalar, 2010: 31). Bu yüzden öğrenme etkinlikleri öğretmenin öğrenciye rehber olduğu, öğrencinin öğrenme sürecinde aktif olarak yer aldığı ve öğrenme gücünü çeken öğrencilerin bile derse katılımlarının sağlanmasını zorunlu kılmaktadır (Epçayan ve Erzen, 2008: 185).

Meb (2009: 13) yeni hazırlanan Türkçe dersi öğretim programı ile;

- Türkçeyi doğru, güzel, sade, akıcı ve etkili kullanma,
- Eleştirel düşünme,
- Yaratıcı düşünme,
- İletişim,
- Problem çözme,
- Araştırma,

- Bilgi teknolojilerini kullanma,
- Girişimcilik,
- Karar verme,
- Metinler arası okuma,
- Kişisel ve sosyal değerlere önem verme gibi becerilerinin gelişmesi amaçlanmıştır.

Millî Eğitim Bakanlığı, 2005-2006 eğitim-öğretim yılından itibaren 1-5.sınıflar düzeyinde yeni ilköğretim programları uygulamaya koymuştur. 1981 ilköğretim programı öğrenenin öğrenme sürecinde pasif olduğu geleneksel yaklaşım olan davranışçı öğrenme anlayışı terk edilmiş; yerine öğrencinin öğrenme sürecinin merkezinde olduğu yapılandırmacı eğitim yaklaşımına geçilmiştir. Bu anlayış benimsenerek hazırlanan programda, öğrencinin öğrenme sorumluluğunu üzerine alıp “öğrenmeyi öğrenmenin” vurgulandığı ifade edilmiştir. Yeni hazırlanan bu program ile Türkçe ders kitaplarının da yapılandırıcı yaklaşım temelinde hazırlanması ihtiyacı ortaya çıkmıştır.

2.7. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına dayalı öğretim programlarıyla değişen ders kitapları ile ilgili çalışmalara ve bu çalışmaların bulgularına yer verilmiştir

2.7.1. Yüksek Lisans Tezleri

Aytekin (2007) “İlköğretim Birinci Kademe 4. ve 5.Sınıf Türkçe Ders Kitaplarının İlköğretim Kurumları Türkçe Öğretiminin Amaçlarına Uygunluğunun İncelenmesi” adlı çalışmasında Meb tarafından hazırlanan 2004 ilköğretim Türkçe programını, 4. ve 5. Sınıf Türkçe ders kitaplarını öğretmen ve öğrenci görüşlerini alarak incelemeyi amaçlamıştır. Ayrıca; 2004 ilköğretim Türkçe programı ile 1981 Türkçe programının benzer ve farklı yönlerini ortaya koymuştur. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre; öğretmenler Türkçe ders kitaplarını dil, anlatım ve eğitsel yönden eksik bulduklarını, öğrenciler ise bazı metin ve etkinlikleri anlamada zorluk çektiklerini belirtmişlerdir.

Kılıç (2008) “İlköğretim Sınıf Öğretmenlerinin Matematik Ders, Öğrenci Çalışma ve Öğretmen Kılavuz Kitaplarının Yapılandırmacı Yaklaşımına Göre Niteliğine ve Saptanan Sorunlara Yönelik Görüşleri” adlı tarama modelindeki bu araştırmada anket ile öğretmen görüşleri alınmıştır. Anket sonuçlarına göre sınıf öğretmenleri matematik ders, öğrenci çalışma ve öğretmen kılavuz kitaplarının yapılandırmacı öğrenme anlayışına göre nitelikleri hakkında “kararsızım” düzeyinde görüş bildirmişlerdir. Görüşler “öğretmeni oldukları sınıf” ve “sınıf mevcudu” değişkenlerine göre anlamlı farklılıklar göstermiş; kitapların dağıtımında karşılaşılan sorunlarla sınıf öğretmenlerinin karşılaşma yüzdeleri % 8 ile % 73 arasında değişmiştir.

Coşkun (2008) “İlköğretim 5. Sınıf Türkçe Dersi Öğrenci Çalışma Kitaplarının ve Ders Kitaplarının Çeşitli Açılardan İncelenmesi” isimli tarama modelindeki bu araştırma ile Türkçe ders kitabında yer alan metinlere ait etkinliklerin; hangi öğrenme stratejine uygun olarak hazırlandığı, öğrenme düzeyleri, etkinliklerde yararlanmayı gerektiren bilgi kaynaklarının neler olduğu, etkinliklerin bireysel ya da grupta gerçekleştirmeye uygunluğu ve etkinlik örneklerinin ne tür çeşitlilik gösterdiği incelenmeye çalışılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre incelenen metin türlerine ait etkinliklerin büyük bir kısmının anlamlandırma stratejilerini kullanmayı gerektirecek biçimde hazırlandığı, etkinliklerin büyük bir bölümü kavrama düzeyinde öğrenmelerin gerçekleşmesine uygun oluşturulduğu, öğrencilerin etkinlikleri gerçekleştirmelerinde en çok yararlandıkları bilgi kaynağının var olan bilgileri ve kitapta yer alan metinler olduğu görülmüştür. Ayrıca etkinliklerin büyük çoğunluğunun öğrencilerin bireysel olarak gerçekleştirecekleri etkinlikler olduğu, iş birliği yapmayı gerektiren etkinlik sayısının çok az olduğu sonucuna varılmıştır.

İzmirligil (2008) “İlköğretim Matematik Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarının Yapısalıcı Yaklaşım Açısından Değerlendirilmesi” adlı çalışmasında 4.sınıf matematik ders ve çalışma kitabının yapısalıcı öğrenme anlayışına uygunluk düzeyini belirlemeyi amaçlamıştır. Nitel araştırma yönteminin kullanıldığı çalışmada yapısalıcı öğrenme yaklaşımına uygun olarak matematik ders kitabında bulunması gereken nitelikler belirlenmiş ve bu nitelikleri değerlendirecek bir ölçek geliştirilmiştir. Geliştirilen bu ölçek doğrultusunda ilköğretim 4.sınıf matematik dersinde kullanılan ders ve öğrenci çalışma kitapları doküman incelemesi yöntemiyle analiz edilmiştir. İncelenen üç ders ve öğrenci çalışma kitabının yapılandırmacı öğrenme anlayışına uygunluk düzeyi yetersiz

bulunmuştur. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre ders kitabındaki içeriğin öğrencilerin günlük yaşantısıyla bağlantılı olduğu ancak; öğrencilerin matematiksel düşüncelerini ifade etme becerilerini geliştirme ve yapısalcı anlayışa uygun farklı öğretim stratejilerini kullanma konusunda yetersiz kaldığı tespit edilmiştir. Ders kitaplarındaki görsel materyallerin öğrencilerin etkinlikleri yaparken kullanabilecekleri verileri sağlayıcı nitelikte olmadığı görülmüştür. Ayrıca, öğrencilerin zihninde imaj oluşturmalarını sağlayacak ve hayal güçlerini geliştirmelerine yardımcı olacak görsel materyallere yer verilmediği tespit edilmiştir. Ders kitaplarındaki ölçme araçlarının öğrencilerin daha iyi öğrenebilmesi için neler yapılması gerektiğini fark ettirecek, onlara geri bildirim sağlayacak ve öğrenciler arası sosyal iletişim gerektirecek nitelikte olmadığı görülmüştür. Kitaplardaki ölçme araçlarının öğrencilerin tablo, grafik, diyagram vb. kullanımını gerektirecek soru, problem ve etkinlikleri içermediği de tespit edilmiştir. Araştırma sonucunda matematik ders ve öğrenci kitaplarının hazırlanırken, yapısalcı öğrenme anlayışı konusunda uzman olan kişilerle çalışılması gerektiği ve Talim Terbiye Kurulunun kitapları incelerken yapısalcı öğrenme anlayışını temel alan kriterlerden yararlanılması gerektiği önerilerinde bulunulmuştur.

2.7.2. Makaleler

Kolaç (2003) “İlköğretim Dördüncü Sınıf Türkçe Ders Kitaplarının Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi” adlı çalışmasında tarama modelini kullanarak; ilköğretim 4.sınıf Türkçe ders kitaplarını öğretmen görüşlerine göre incelemiş ve ders kitaplarını fiziksel, içerik, alıştırma ve değerlendirme özelliklerini incelemeleri için öğretmen görüşlerine yer vermiştir.

Yapıcı (2004) “İlköğretim I.Kademe Ders Kitaplarının Öğrenci Düzeyine Uygunluğu” adlı çalışmasında ilköğretim 1. kademe ders kitaplarının çocukların bilişsel ve duyuşsal düzeylerine ve biçimsel açıdan uygun olup olmadığını araştırmıştır. Öğretmen adaylarının görüşleri doğrultusunda ders kitaplarını “hermeneutik” ve “içerik analizi” yöntemlerini kullanarak değerlendirdiği araştırma sonucunda; ders kitapları biçimsel açıdan uygun görülmemiş, bilişsel ve duyuşsal açıdan ise ders kitaplarının önemli eksikleri olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Taş (2006) “Yeni Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Belirlenmesi” adlı çalışmasında ilköğretim 4. ve 5. sınıf öğretmenlerinin yeni sosyal bilgiler öğretim programı esas alınarak hazırlanan sosyal bilgiler ders kitaplarına ilişkin görüşlerini belirlemeyi amaçlamıştır. Anket geliştirilerek 153 ilköğretim okulunda görev yapan 321 öğretmene uygulanan bu çalışmada; öğretmenlerin yeni hazırlanan sosyal bilgiler ders kitabını tasarım, görsel düzen, fiziksel yapı, dil ve anlatım bakımından olumlu olarak değerlendirirken içerik bakımından kısmen olumlu olarak değerlendirmişlerdir.

İşeri (2007) “Altıncı Sınıf Türkçe Ders Kitabının İlköğretim Türkçe Programının Amaçlarına Uygunluğunun Değerlendirilmesi” adlı çalışmasında 6. Sınıf Türkçe ders kitabının ilköğretim Türkçe programının amaçlarına ulaşılması açısından öğretmen ve öğrenciler tarafından programın nasıl anlaşıldığını ve yorumlandığını belirlemek, ders kitabının Türkçe programında belirtilen amaçların ve kazanımların gerçekleşmesinde araç olma işlevini yerine getirip getirmediğini öğretmen ve öğrenci görüşlerine başvurarak ortaya koymayı amaçlamıştır. Bu çalışma sonucunda araştırmacı; öğretmenlerin 6. Sınıf Türkçe ders kitabının, programın amaç ve davranışlarına araç olma işlevini düşük düzeyde yansıttığı yönünde görüş belirtirken öğrenciler ise orta düzeyde yansıttığı yönünde görüş bildirmişlerdir. Elde edilen bu bulgular eğitim öğretim ortamlarında kullanılan ders kitabının öğretime kaynak, kılavuz ve araç olma gibi işlevlerini yerine getirmediği sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

Epçaçan ve Erzen (2008) “İlköğretim Türkçe Öğretim Programının Değerlendirilmesi” adlı çalışmalarında; ilköğretim Türkçe dersi öğretim programını öğretmen görüşleri doğrultusunda değerlendirmeyi amaçlamışlardır. Çalışmada betimleme yöntemi kullanılmış olup, veri toplama aracı olarak anket formu kullanılmıştır. Anketlerin 411’inde alınan verilerin analizi sonucunda sınıf öğretmenlerinin Türkçe dersi öğretim programının yeterliliği konusunda “kararsızım” düzeyinde kaldıkları sonucuna ulaşılmıştır.

Coşkun ve Taş (2008) “Ders Kitaplarına Metin Seçimi Açısından Türkçe Öğretim Programlarının Değerlendirilmesi” adlı çalışmasında; dil eğitiminde metin kullanımının önemi üzerinde durmuştur. 1924’ ten 2006 yılına kadar hazırlanan Türkçe öğretim programını; Türkçe ders kitaplarına metin seçiminde tür, tema, içerik, uzunluk,

kaynak ve yazar tercihi açısından değerlendirdiği bu çalışmada “içerik analizi” tekniklerinden “kategorisel analiz tekniği” kullanılmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre geçmişten günümüze yaklařtıķa Türkçe ğretim programlarında kitaplara alınacak metinlerin seçimi ile ilgili çok sayıda değişkene ve daha belirleyici ifadelere yer verildiği sonucunu ortaya koymaktadır.

EARGED (2008) tarafından yapılan “İlköğretim Okulu Ders Kitaplarının Değerlendirilmesi” adlı çalışmasında; ğretmen ve öğrencilerin ilköğretim ders kitapları hakkında görüşlerinin belirlenerek bu görüşler doğrultusunda yeni hazırlanacak olan ders kitaplarının daha verimli hale getirilmesi amaçlanmıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre; öğrencilerin ders kitaplarını anlamakta zorlanmadıkları, ders kitaplarının sıkıcı olmadığını, ders kitaplarının öğrenme isteklerini artırdığını, ders kitaplarını koruduklarını ve sakladıklarını ayrıca ders kitaplarına okul açıldığında hemen ulaşabildiklerini ifade etmişlerdir. Ders kitaplarının daha dayanıklı ve hafif olması gerektiği konularında eleştirilerde bulunmuşlardır. Öğretmenler ise kitapların lme ve değerlendirme bölümlerini, konu işlenişlerinde pekiştirelere yer verilmesini, ara disiplinlerle ilişkilendirme ve diğer derslerle ilişkilendirme yönünden ders kitaplarını yetersiz bulmuşlardır. Araştırmada, İngilizce ve Sosyal bilgiler ders kitapları yeterli görülmekte ve Türkçe ders kitabı metinlerinin gereğinden fazla uzun olduğu belirtilmektedir.

akır (2009) “İlköğretim 5.sınıf Matematik Ders Kitaplarının ğretmen ve ğrenci Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi” isimli çalışmasında; ilköğretim 5.sınıf matematik ders kitabı ve ders kitabına yardımcı olan materyallerin teknik-tasarım-düzenleme, içerik, dil ve anlatım ile lme değerlendirme açısından özelliklerini anket kullanılarak 135 sınıf ğretmeni ve 560 öğrenciye uygulayarak ğretmen ve ğrenci görüşleri çerçevesinde değerlendirmeyi amaçlamıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre; ğretmen ve öğrencilerin ilköğretim 5. sınıf ders kitabını genel olarak teknik, tasarım ve düzenleme özellikleri açısından yeterli; ancak içerik, dil-anlatım ve lme-değerlendirme özellikleri yönüyle kısmen yetersiz buldukları görülmüştür. Bu araştırma ile ğretmen ve öğrencilerin kullandıkları matematik ders kitabını yetersiz buldukları; kaliteli baskısı ve sağlam cildi olan, daha renkli, eğlenceli, bireysel çalışmalara olanak verecek biçimde geniş konu anlatımlarına,

bol örnek ve alıştırmalara yer veren matematik ders kitaplarına sahip olmak istedikleri sonucu ortaya çıkmıştır.

Ocak ve Yurtseven (2009) “Beşinci Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Yapılandırmacı Öğrenme Anlayışına Uygunluğunun Değerlendirilmesi” adlı çalışmalarında; yeni ilköğretim sosyal bilgiler öğretim programı esas alınarak hazırlanan sosyal bilgiler ders kitabının ve öğrenci çalışma kitabından seçilen “Bölgemizi Tanıyalım” ve “Bir Ülke Bir Bayrak” ünitelerinin yapılandırmacı öğrenme anlayışının gereklerine uygunluğunu belirlemeyi amaçlamışlardır. Araştırmada yöntem olarak içerik analizi kullanılmış olup, ünitelerin analizi için ölçek geliştirilmiştir. Beşinci sınıf sosyal bilgiler ders kitabı ve öğrenci çalışma kitabından seçilen iki ünitenin yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına uygun olduğu ve ders kitabında eksik olan bazı konuların çalışma kitabındaki etkinliklerle tamamlandığı görülmüştür. Bilginin yapılandırılması sürecinde ders kitabının çalışma kitabına göre daha çok kullanıldığı, çalışma kitaplarının ise öğrenilen konuların pekiştirilmesini sağlamak amacıyla kullanıldığı sonucuna varılmıştır. Araştırma sonucunda; çalışma kitabındaki değerlendirme etkinliklerinin ders kitabında öğretilen konularla uyumlu olması gerektiği belirtilmiştir. Ayrıca; kavram yanılgılarının ortaya çıkarılması, öz değerlendirme etkinliklerinin yapılması, proje ve portfolyo gibi değerlendirme etkinliklerine yer verilmesi gerektiği önerilmiştir.

Şahin (2010) “İlköğretim İkinci ve Üçüncü Sınıf Türkçe Ders Kitabı, Öğrenci Çalışma Kitabı ve Öğretmen Kılavuz Kitabının Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi” isimli çalışmasında ilköğretim ikinci ve üçüncü sınıf Türkçe ders kitabı, öğrenci çalışma kitabı ve öğretmen kılavuz kitabını öğretmen görüşleri ile MEB’in ders kitapları yönetmeliğine göre belirlediği kriterlerle birlikte betimsel olarak analiz ederek frekans ve yüzdelerini çıkararak incelemiştir. Araştırma sonucunda öğretmenlerin genel olarak ders kitabı, çalışma kitabı ve öğretmen kılavuz kitabı ile ilgili “evet” ve “kısmen” düzeyinde yeterli buldukları sonucuna ulaşılmıştır.

Güven (2010) “İlköğretim Hayat Bilgisi Dersi Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarının Öğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” adlı çalışmasında 89 sınıf öğretmenine kendi geliştirdiği anketi uygulamıştır. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre hayat bilgisi ders kitapları günlük hayatla bağlantılı olması, kavramların

öğrenci düzeyine uygunluğu ve görsel unsurların metin ile uyumluluğu gibi konularda yeterli veya kısmen yeterli; kazanımları gerçekleştirmeye yönelik yeterince örnek bulunmaması ve öğrencilerin sınıfta aktif rol almasını sağlaması gibi konularda ise yetersiz bulunmuştur. Çalışmada hayat bilgisi ders ve öğrenci çalışma kitaplarının geliştirilmesine yönelik öneriler sunulmuştur.

Durukan (2011) “Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” adlı çalışmada; Türkçe ders kitaplarının metinlerinin uzunluk, anlaşılabilirlik, okunabilirlik, görsellerle ve etkinliklerle desteklenme bakımlarından öğrenci görüşlerini belirlemek için anket geliştirilerek değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Elde edilen bulgulara göre öğrencilerin ders kitaplarında yer alan metinlerle ilgili olumlu görüş bildirdikleri ve sınıflar arası istatistiksel olarak anlamlı farklılık olmadığı sonucuna varılmıştır.

Ocak (2013) “Türk Edebiyatı Ders Kitabının Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımına Göre Değerlendirilmesi” adlı çalışmasında; ortaöğretim 9.sınıflarda öğretim aracı olarak kabul edilen Türk Edebiyatı ders kitabının yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına uygunluk düzeyi çalışmanın amacını oluşturmaktadır. Çalışmada veriler yapılandırmacı ders kitabını değerlendiren bir ölçek tarafından belirlenmiştir. Araştırmadan elde edilen bulgulara göre; ders kitabının giriş ölçütleri birinci ünite dışında yeterli bulunmamıştır. Öğretim ölçütlerine göre ders kitabının tüm üniteleri az yeterli, biçim açısından birinci ünite yeterli, diğer üniteler az yeterli; değerlendirme açısından ise üçüncü ünite az yeterli, diğer üniteler ise çok az yeterli bulunmuştur. Yapılan araştırmada kullanılan ölçeğin ünitelere göre genel ortalaması incelendiğinde ders kitabının üçüncü ünitesinin yapılandırmacı öğrenme anlayışına uygunluk düzeyinin az yeterli olduğu, diğer ünitelerin ise çok az yeterli olduğu sonucuna varılmıştır.

2.7.3. Doktora Tezleri

Özatalay (2007) “İlköğretim 1. Kademe Türkçe Öğretim Programında Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Temel Becerilerin Ders Kitaplarında Kullanılmasına İlişkin Durum Çalışması” adlı doktora tezinde; ilköğretim birinci kademe Türkçe öğretim programında öğrencilere kazandırılması beklenen temel becerilerin ders kitaplarındaki durumunu belirlemek amacıyla 24 takım Türkçe ders

kitabını incelemiştir. Araştırma sonucunda elde edilen bulgulara göre hazırlanan ders kitaplarında temel becerilere yeterince yer verilmediği tespit edilmiştir.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde araştırmanın modeli, evren ve örnekleme, veri toplama araçları ile ilgili bilgilere yer verilmiştir.

3.1. Araştırma Modeli

Bu araştırma ilkökul 2. sınıflarında kullanılan Türkçe ders kitaplarındaki okuma metinlerinin yapılandırmacı öğrenme anlayışına uygunluğunu belirlemek amacıyla yapılmıştır. Araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Karasar (2004)'a göre betimsel model, geçmişte veya şuan var olan bir durumu betimleme amacı ile bir olayı, konuyu ya da nesneyi kendi koşulları içinde değiştirme ya da etkileme amacı olmaksızın tanımlamaya çalışan araştırma modelidir. Araştırmada verilerin toplanması amacıyla doküman incelemesi ve literatür taraması yapılmıştır. Yıldırım ve Şimşek (2006: 187) doküman incelemesini, araştırılması hedeflenen olgu veya olgular ile ilgili bilgiyi kapsayan yazılı materyallerin analizi diye tanımlar.

3.2. Evren ve Örneklem

Araştırmanın evrenini, 2014-2015 eğitim-öğretim yılında ilkökul 2.sınıflarda okutulması için Millî Eğitim Bakanlığı Talim Terbiye Kurulu tarafından onaylanan Türkçe ders kitapları oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise 2014-2015 eğitim-öğretim yılında ilkökul 2. sınıflarda okutulan yayınevleri içerisinde random yoluyla seçilen Doku ve Başak yayınevlerine ait Türkçe ders kitapları oluşturmaktadır.

3.3. Veri Toplama Araçları

Ocak ve Dai (2010) tarafından geliştirilmiş olan ve 21 maddeden oluşan Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımına Göre Belirlenen Ölçütler araştırmacılarından izin

alınarak kullanılmıştır. Elde edilen bilgiler ile ilkököl 2. sınıf Türkçe ders kitabındaki okuma metinlerinin yapılandırmacı öğrenme anlayışına uygun olup olmadığını tespit edecek ölçek ve maddeler belirlenmiştir. Geliştirilen ölçek maddelerinin geçerliliğini sağlamak için Eğitim Bilimleri Bölümü Eğitim Programları ve Öğretim Ana bilim Dalından 1 öğretim üyesinin, Türkçe Eğitimi Bölümünden 1 öğretim üyesinin ve Türk Edebiyatı dersini veren 1 öğretmenden oluşan uzman gurubunun görüşlerine başvurulmuş ve ölçek maddelerine son şekli verilmiştir. Yukarıda belirlenen çalışmalar sonucunda aşağıda verilen 14 adet ölçüt belirlenmiştir.

Tablo 3.1. Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Okuma Metinlerinin Yapılandırmacı Yaklaşımına Göre İncelenmesi

Ölçütler
1. Öğrenenlerin dikkatini konuya çekecek soruların bulunması.
2. Öğrenenlerin ön bilgilerini ortaya çıkartacak etkinliklerin yer alması.
3. Öğrenenleri öğrenmeye güdüleyecek etkinliklerin yer alması.
4. Söz varlığını geliştirecek etkinliklerin yer alması.
5. Konuların aşamalı olarak düzenlenmesi.
6. Bilginin öğrenenin zihninde yapılanmasını sağlayan durumlara yer verilmesi.
7. Görsel düzenin, yapılandırmacı öğrenme anlayışına uygun olarak hazırlanması.
8. Günlük hayatla ilişki kuracak bir biçimde hazırlanması.
9. Öğrenenlerin hayal gücünü geliştirecek etkinliklere yer verilmesi.
10. Öğrenenleri grup çalışmasına yönlendirecek etkinliklere yer verilmesi.
11. İçerik ve etkinliklerin öğrenenlerin yorum gücünü geliştirecek nitelikte hazırlanması.
12. Metinlerin, öğrenenlerin seviyesine uygun olarak düzenlenmesi.
13. Metindeki paragrafların kendi içinde bir bütünlük oluşturacak bir biçimde düzenlenmesi.
14. Metinlerinin öğrenenleri farklı zekâ türlerine yöneltecek etkinliklere yer vermesi.

BÖLÜM IV

BULGULAR

4.1. Yapılandırmacı Anlayışa Göre Hazırlanan Ölçütlerin Türkçe Ders Kitabında Bulunması ile İlgili Bulgular

Bu bölümde, yapılandırmacı öğrenme anlayışı temel alınarak hazırlanacak olan ilkokul 2. sınıf Türkçe ders kitaplarında bulunması gereken özelliklerin yer almasıyla ilgili bulgu ve yorumlara yer verilmiştir.

4.1.1. Metinde Konuya Dikkati Çekecek Soruların Bulunması ile İlgili Bulgular

Elde edilen ölçüte dayanılarak; incelenen ders kitabındaki okuma metinlerinin öğrenenleri güdüleyecek ve ilgilerini çekecek öğrenme yaşantıları sağlamaya olanak verip vermediği araştırılmıştır.

Birey ve Toplum temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Misafir Ağırlamak ve Uğurlamak*” metni, toplumumuzun önemli bir örf ve âdeti olan eve gelen misafirin kabul edilmesi, ağırlanması ve uğurlanması üzerinde durulan bilgi verici bir metindir. Metnin 11.sayfasında yer alan annenin oğluna “*Misafirlerimizi nasıl karşılayacaksın, onlara nasıl davranacaksın?*” sorusunun, bir misafirin nasıl karşılanacağı ve ona nasıl davranılacağı şeklinde konuya dikkat çekerek öğreneni öğrenmeye istekli hale getireceği söylenebilir. İlgili kitapta yer alan diğer bir metin olan “*Okul*” adlı şiirde;

*Okuyup öğrenerek
Adım adım gerçeğe
Yürüyoruz okulla.
Aydınlık geleceğe.*

Öğretmenler bir çiçek,

*Bizlerse kelebeğiz.
Bilgiyi mezara dek,
Baş tacı bileceğiz
Rıfki KAYMAZ (Öztaş ve Bıyıklı, 2014:18).*

Sözleri ile öğrenme sürecinde okul ve öğretmenin önemi üzerinde durulmuş olup, öğrencilerin konuya dikkatini çekecek sorular bulunmamaktadır.

Başak yayınlarına ait “*Top Tavşan*” adlı serbest okuma metninde, Top Tavşan’ın ormanda tek başına iken yaşadığı olaylar anlatılmıştır. Metnin 21. sayfasında Top Tavşan’ın ormanda karşılaştığı kaplumbağa ile ilgili olarak “*Evini sırtında taşıyan bu hayvanı siz de tanıdınız mı?*” ve ormanda hava kararmaya başlayınca Top Tavşan’ın eve nasıl geri döneceği ile ilgili “*Şimdi eve nasıl dönecekti?*” soruları ile öğrencilerin dikkatini konuya çekecek etkinliklere yer verilmiştir denebilir. İlgili kitapta yer alan diğer bir metin olan “*Benim Güzel Okulum*” adlı şiirde;

*Günlerce hep seni sordum,
Takvimlere bakıyordum.
Artık, açıl diyordum
Benim güzel okulum.*

*Seni candan özledim,
Yollarını gözledim,
Ne olur açıl, dedim
Benim güzel okulum
Mehmet CEYHAN (Arhan ve Coşkun, 2014:10-11).*

Sözleri ile okula karşı duyulan özlemden bahsedilmiş olup, öğrencilerin dikkatini konuya çekecek herhangi bir soruya yer verilmemiştir.

Atatürk temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Atatürk’ ün Hayatı*” metninde, Mustafa Kemal ATATÜRK’ün 1881’de doğduğu tarihten itibaren başlayarak; ailesi hakkındaki

bilgileri, eğitim hayatı, Türkiye Cumhuriyet'ini kurması ve hayata gözlerini yumduğu zamana kadar geçen süreç anlatılmıştır. Bilgi verici nitelikte hazırlanan metinde öğrencilerin konuya dikkatini çekmesini sağlayacak sorulara yer verilmemiştir. İlgili kitapta yer alan diğer bir metin olan “*Cumhuriyet*” adlı şiirde ise; Türkiye Cumhuriyeti'nin kurulması ve yeni Cumhuriyetin Türk milletine yaşattığı sevinç anlatılmıştır. Metinde öğrencilerin konuya dikkatini çekecek herhangi bir soru bulunmamaktadır.

Başak yayınlarına ait “*Atatürk*” adlı şiirde Mustafa Kemal Atatürk'ün vatani kurtarması ve en büyük eseri olan Türkiye Cumhuriyet'ini kurması anlatılmıştır. Şiirin 34. sayfasında “*Atatürk neden büyük?*” sorusuna yer verilmesi, Mustafa Kemal Atatürk'ün Türk milleti için yaptıklarının öğrenilmesi açısından öğrencilerin dikkatini konuya çekeceği söylenebilir. İlgili kitapta yer alan bir diğer metin olan “*Burada Bir İğde Ağacı Vardı, Ne oldu?*” adlı serbest okuma metninde ise; Mustafa Kemal Atatürk'ün Cumhuriyetin ilan edilmesi ile birlikte başkent olan Ankara'nın çorak görünümünü değiştirmek için yaptığı çalışmalar anlatılmıştır. Metnin 37. sayfasında Atatürk'ün çiftliğin yanındaki iğde ağacının yerinde olmadığını görerek “*Burada bir iğde ağacı vardı, ne oldu?*” sorusunun öğrencilerin dikkatini konuya çekeceği söylenebilir.

Sağlık ve Çevre temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Sağlıklı Yaşamak*” metni, her yıl 7-13 Nisan tarihleri arası Birleşmiş Milletler Örgütü tarafından Sağlık Haftası olarak kabul edilmesi ve hafta boyunca beden sağlığı, beslenme, sağlığın önemi ve sağlıklı yaşama kuralları hakkında bilgilerin verildiği bir metindir. Sağlıklı yaşayabilmek için birey olarak neler yapılması gerektiği ve kendi sağlığımızı koruduğumuz gibi toplumun sağlığını da korumaya özen göstermenin önemi üzerinde durulan metinde, öğrencilerin konuya dikkatini çekmesini sağlayacak sorulara yer verilmemiştir. İlgili kitapta yer alan “*Kutlama Kartı*” adlı serbest okuma metninde ise hafta sonu kahvaltısı için bir araya gelen aile bireylerinin konuşmalarına yer verilmiştir. Çocukların eve gelen kartlardan birinde kuşların yaşam olanağı bulduğu, ülkemiz için önemli bir doğal güzellik kaynağı olan Manyas Gölü milli parkının sularının azalması ve fabrika atıkları nedeniyle kirlenmesinden bahsedilmektedir. Metnin 40. sayfasında çocukların bu çevre kirliliğine karşı verdiği

tepki olarak “*Peki ne olacak?*” ve “*Kimse bir şey yapamaz mı?*” şeklindeki soruların, öğrenenlerin dikkatini konuya çekeceği söylenebilir.

Başak yayınlarına ait “*Selim’in Çürük Dişi*” adlı metinde, diş ağrısı çeken Selim’in başından geçenler ve doktora gitmesi anlatılmıştır. Metnin 102. sayfasında doktorun dişi ağrıyan Selim’e “*Dişlerin neden ağrıyor?*” ve “*Dişlerini düzenli olarak fırçalıyor musun?*” sorularının, öğrencilerin dikkatini konuya çekeceği söylenebilir. Aynı zamanda metin, küçük yaşlardan itibaren çocuklarda düzenli olarak diş fırçalama alışkanlığının kazanılması açısından önemlidir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Kır şarkısı*” adlı şiirde ise; çocuğun gün içinde doğadaki canlılarla yaşadığı etkinliklerden bahsedilmiştir. Şiirde, öğrencilerin dikkatini konuya çekecek herhangi bir soruya yer verilmemiştir.

Üretim Tüketim ve Verimlilik temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Kâğıt ve Kâğıt Yapımı*” adlı metinde defter ve kitapların ham maddesi olan kâğıdın nasıl elde edildiğinden bahsedilmiştir. Metnin 44. sayfasında “*Her gün kullandığımız defterlerimiz, kitaplarımız, okuduğumuz gazete ve dergiler nasıl yapılıyor hiç merak ettiniz mi arkadaşlar?*” şeklinde bir soru ile başlanması öğrenenlerin dikkatini konuya çekeceği söylenebilir. Aynı zamanda metnin, kâğıdın günlük yaşamda kullanılan birçok ürünün temelini oluşturduğunu ve bu sebeple kâğıtları özenli ve tasarruflu kullanmanın gerekliliğini vurgulaması bakımından önemlidir. İlgili kitapta yer alan diğer bir metin olan “*Tutumluluk ve Para Biriktirme*” adlı metinde ise; tutumlu olmanın neden önemli olduğundan bahsedilmiş olup, tutumlu olmak için ihtiyaçlarımızı karşılarken parayı idareli kullanmayı ve aşırıya kaçılmaması gerektiği anlatılmıştır. Metnin 52. sayfasında “*Tutumlu bir hayata adım atmak için büyüklerimizin verdiği harçlıkları biriktirmeye ne dersiniz?*” ve “*Nasıl para biriktirebiliriz?*” sorularının, öğrenenlerin dikkatini konuya çekeceği söylenebilir. Bununla birlikte metin yoluyla küçük yaşlardan itibaren çocuklarda tutumlu olma bilincinin kazandırılacağını söylemek mümkündür.

Başak yayınlarına ait “*Ayça Mutfakta*” adlı metinde, bilinçli bir tüketici olmanın önemi üzerinde durulmaktadır. Metnin 52. sayfasında Ayça’nın, bilinçli bir tüketicinin nasıl davranması gerektiği ile ilgili “*Anneciğim, bilinçli tüketici nasıl davranmalı?*”

sorusuyla, öğrencilerin dikkatini konuya çekeceğini söyleyebiliriz. İlgili kitapta yer alan “Ekmek” adlı şiirde ise ekmeğin sofralara gelene kadar geçirmiş olduğu aşamalar anlatılmıştır. Şiirde, öğrencilerin dikkatini konuya çekecek herhangi bir soruya yer verilmemiştir.

Dünyamız ve Uzay temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “Astronot Olmak İstiyorum” adlı metinde, astronot olmak isteyen adayların aldığı eğitimlerden bahsedilmektedir. Bilgi verici nitelikte hazırlanan metinde öğrencilerin konuya dikkatini çekmesini sağlayacak sorulara yer verilmemiştir. İlgili kitapta yer alan “Gökyüzü” adlı şiirde ise; sonbahar mevsiminin geldiğinin habercisi olan yaprakların sararması ve ağaçların yapraklarını dökmesi anlatılmıştır. Metinde, öğrencilerin konuya dikkatini çekmesini sağlayacak herhangi bir soru mevcut değildir.

Değerlerimiz temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “Bayram Yeri” adlı metinde, Kemal ile babasının bayram öncesi hazırlıkları ve bayram töreninde yaşadıkları olaylar anlatılmıştır. Metnin 67. sayfasında Kemal’in babasına yönelttiği “Bayrağın üzerindeki ay ve yıldız, göklerdekinden daha güzel değil mi?” sorusunun, öğrencilerin dikkatini konuya çekeceği söylenebilir. Aynı zamanda metin, küçük yaşlardan itibaren çocuklarda önemli bir milli değer olan bayrağın ne ifade ettiğinin anlaşılması yönünden önemlidir. İlgili kitapta yer alan diğer bir metin olan “Ana Dilim, Güzel Türkçem” adlı şiirde;

Duygum, sevgim, heyecanım...

Ana dilim, güzel Türkçem.

Atalardan armağanım,

Ana dilim, güzel Türkçem.

Sensin benim ruhum, özüm,

Ana dilim, sazım, sözüm,

Elim, kolum, iki gözüm,

Ana dilim, güzel Türkçem.

*O, sevincim, gözyaşımdır,
 Ana sütüm, can aşımıdır.
 Yüzyıllardır yoldaşımdır,
 Ana dilim, güzel Türkçem
 Rıfki KAYMAZ (Öztaş ve Bıyıklı, 2014: 70).*

Sözleri ile ana dilimiz olan Türkçenin bizler için neler ifade ettiği anlatılmış olup, öğrencilerin konuya dikkatini çekmesini sağlayacak herhangi bir soruya yer verilmemiştir.

Başak yayınlarına ait “*Atabarı'nın Öyküsü*” adlı metinde, Artvin yöresi oyunlarından biri olan Artvin Barı adlı oyunun adının “*Atabarı*” olarak değiştirilmesi anlatılmıştır. Metinde öğrencilerin konuya dikkatini çekmesini sağlayacak sorulara yer verilmemiştir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Göle Maya Çalmak*” adlı metinde ise Nasreddin Hoca'nın göle maya çalmak istemesi ve bunu gören köylü ile arasında yaşananlar anlatılmıştır. Metnin 118. sayfasında köylünün Nasreddin Hocaya; “*Hiç göle çalınan maya tutar mı?*” sorusunun, öğrencilerin dikkatini konuya çekeceği söylenebilir.

Oyun ve Spor Temasındaki Okuma Metinleri İncelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Doğru Spor*” adlı metinde, sağlıklı bir yaşam sürebilmek için spor yapmanın gerekliliği üzerinde durulmuştur. Spor yapmanın insanlara kazandırmış olduğu beden ve zekâ gelişimi, psikolojik rahatlık, kendine karşı güven duygusu vb. faydalardan bahsedilen metinde öğrencilerin konuya dikkatini çekmesini sağlayacak sorulara yer verilmemiştir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Rengârenk Topacım*” adlı metinde ise günümüz çocuklarınca pek fazla bilinmeyen bir oyun olan “*Topaç*” oyunu ile ilgili açıklayıcı bilgiler verilmiştir. Metnin 86. sayfasında torunun dedesine yönelttiği; “*Dedeciğim bu ne?*” ve “*Ben bu topaçla nasıl oynarım?*” sorularının öğrencilerin dikkatini çekeceği söylenebilir.

Başak yayınlarına ait “*Oyuncakların Öyküsü*” adlı metinde geçmişten günümüze kadar geçen süreçte oyuncaklarda yaşanan değişiklikler anlatılmıştır. Oyuncaklar, eski dönemlerde olduğu gibi evlerde aileler tarafından elde değil,

fabrikalarda yapılmaya başlanmıştır. Metnin 68. sayfasının giriş kısmında “İlk oyuncuğınızı hatırlıyor musunuz?” sorusuna yer verilmesi, öğrencilerin dikkatini konuya çekeceği ve ilk kullandıkları oyuncuğın ne olduğunu hatırlamasına katkı sağlayacağı söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “Kutu Kutu Pense” adlı serbest okuma metninde ise çocuklarca sevilen oyunlardan biri olan “Kutu Kutu Pense” oyunundan bahsedilmiştir. Çocukların güneş ile arkadaşlık kurduğu metinde, Güneş’in gökyüzündeki diğer arkadaşlarını çocuklarla tanıştırmaları ile ilgili olarak 75. sayfada “Her gün akşama doğru arkadaşlarımdan biriyle yanınıza gelmemi ve onu sizinle tanıştırmamı ister misiniz?” sorusuyla, öğrencilerin dikkatini konuya çekeceği söylenebilir.

Güzel Ülkem Türkiye temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “Safranbolu” adlı metinde, Safranbolu’nun en önemli kültürel mirası olan ve koruma altında bulunan Safranbolu evlerinin doğal güzellikleri, eğlence mekânları ve geleneksel el sanatlarından bahsedilmiştir. Karabük iline bağlı turistik bir ilçe olan Safranbolu’nun tanıtıldığı metinde öğrencilerin dikkatini konuya çekecek sorulara yer verilmemiştir. İlgili kitabın diğer metni olan “Türkiye’ m” adlı şiirde ise; Türkiye’nin dört bir tarafındaki doğal ve tarihi güzelliklerinden bahsedilmiştir. Metinde öğrencilerin dikkatini konuya çekecek herhangi bir soru bulunmamaktadır.

Hayal Gücü temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Başak yayınlarına ait “Kalemin Dileği” adlı metin, geçmişten günümüze kadar olan süreçte yazı aracı olarak kullanılan kalemin geçirmiş olduğu değişimleri açıklayan bilgi verici bir metindir. Metinde, öğrencilerin dikkatini konuya çekecek sorulara yer verilmemiştir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “Büyülü Bir Atım Olsa” adlı serbest okuma metninde ise; çocuğun büyülü bir ata sahip olmak istemesi ve atı ile gökyüzüne ulaşma hayalinden bahsedilmektedir. Metinde öğrencilerin dikkatini konuya çekecek herhangi bir soruya yer verilmemiştir.

Eğitsel ve Sosyal Etkinlikler temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Başak yayınlarına ait “*Kuşları Besleyelim*” adlı metinde, kuşları beslemek ve onları daha yakından görebilmek için kuş besleme masasının yapılması gerektiği anlatılmıştır. Metnin 128. sayfasında; “*Çevrenizdeki kuşları beslemek ister misiniz?*” ve “*Kuşları ürkütmeden uzun uzun görmek ister misiniz?*” Sorularına yer verilmesi öğrencilerin dikkatini konuya çekeceği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Halk Oyunlarımız*” adlı serbest okuma metninde ise; yurdun dört bir yanında coşku ile oynanan halk oyunlarının geçmişten günümüze kadar gelen süreçte yaşadığı değişimlerden bahsedilmektedir. Türk halk oyunlarının düğünlerde, asker uğurlamalarında, dini ve milli bayramlarda vb. oynandığını açıklayan metinde öğrencilerin dikkatini konuya çekecek herhangi bir soruya yer verilmemiştir.

4.1.2. Ön Bilgileri Ortaya Çıkartacak Etkinliklerin Yer Alması ile İlgili Bulgular

Elde edilen ölçüte dayanılarak; incelenen ders kitabındaki okuma metinlerinin öğrencilerin ön bilgilerini ortaya çıkartacak etkinliklere yer verip vermediği araştırılmıştır.

Birey ve Toplum temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Misafir Ağrlamak ve Uğurlamak*” adlı metnin 11.ve 12. sayfasında; “*Eve gelen misafirleri nasıl karşılayacaksın, onlara nasıl davranacaksın?*” ve “*Misafir giderken de yapılması gereken bir şeyler var mı?*” soruları ile eve gelen bir misafirin nasıl karşılanacağı, ona nasıl davranılacağı ve misafirin nasıl uğurlanacağı konusunda öğrencilerin ön bilgileri öğrenilmeye çalışılmıştır denebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Okul*” şiirinde ise öğrencilerin ön bilgilerini ortaya çıkaracak etkinliklere yer verilmemiştir.

Başak yayınlarına ait “*Top Tavşan*” adlı metnin 11. ve 12. sayfasında yer alan “*Evini sırtında taşıyan bu hayvanı siz de tanıdınız mı?*” ve “*Top tavşan eve nasıl dönecekti?*” sorularıyla, öğrencilerin konu ile ilgili ön bilgileri ortaya çıkarılmaktadır.

İlgili kitabın diğerk bir metni olan “*Benim Güzel Okulum*” metninde ise öğrencilerin ön bilgilerini ortaya çıkaracak etkinliklere yer verilmemiştir.

Atatürk temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınların ait “*Atatürk’ün Hayatı*” ve “*Cumhuriyet*” metinlerinde öğrencilerin ön bilgilerini ortaya çıkaracak etkinliklere yer verilmemiştir.

Başak yayınlarına ait “*Atatürk*” adlı şiirin 34. sayfasında yer alan “*Atatürk neden büyük?*” sorusuyla, öğrencilerin Atatürk ile ilgili ön bilgileri ortaya çıkarılmaktadır. İlgili kitabın diğerk bir metni olan “*Burada Bir İğde Ağacı Vardı, Ne Oldu?*” metninde ise öğrencilerin ön bilgilerini ortaya çıkaracak etkinliklere yer verilmemiştir.

Sağlık ve Çevre temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Sağlıklı Yaşamak*” ve “*Kutlama Kartı*” metinlerinde öğrencilerin ön bilgilerini ortaya çıkaracak etkinliklere yer verilmemiştir.

Başak yayınlarına ait “*Selim’in Çürük Dişi*” adlı metnin 102. sayfasında doktorun çocuğa; “*Dişlerini bir görelim neden ağrıyormuş?*” ve “*Söyle bakalım, sen dişlerini düzenli olarak fırçalıyor musun?*” sorularıyla, diş ağrısına neden olan sebeplerin neler olabileceği ve sağlıklı dişlere sahip olmak için neler yapılabileceği konusunda öğrencilerin ön bilgileri açığa çıkarılmaya çalışılmaktadır. İlgili kitabın diğerk bir metni olan “*Kır Şarkısı*” adlı şiirde ise öğrencilerin ön bilgilerini ortaya çıkaracak etkinliklere yer verilmemiştir.

Üretim, Tüketim ve Verimlilik temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınların ait “*Kâğıt ve Kâğıt Yapımı*” adlı metnin 44. sayfasında yer alan “*Her gün kullandığımız defterlerimiz, kitaplarımız, okuduğumuz gazete ve dergiler nasıl yapılıyor hiç merak ettiniz mi arkadaşlar?*” sorusu ile günlük yaşamda sıklıkla kullanılan defter, kitap vb. araçların nasıl yapıldığı ile ilgili öğrencilerin ön bilgileri ortaya çıkarılmaktadır. İlgili kitabın diğerk bir metni olan “*Tutumluluk ve Para*

Biriktirme” metninde ise “*Nasıl para biriktirebiliriz?*” sorusuyla, tutumlu olmak ve para biriktirmek için neler yapılacağı konusunda öğrencilerin ön bilgileri açığa çıkarılmaktadır.

Başak yayınlarına ait “*Ayça Mutfakta*” adlı metnin 45. sayfasında yer alan “*Anneciğim, bilinçli tüketici nasıl davranmalı?*” sorusuyla, bilinçli bir tüketicinin nasıl davranması ve nelere dikkat etmesi gerektiği konusunda öğrencilerin ön bilgilerini ortaya çıkaracak etkinliklere yer verildiği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Ekmek*” metninde ise öğrencilerin ön bilgilerini ortaya çıkaracak etkinliklere yer verilmemiştir.

Dünyamız ve Uzay temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Astronot Olmak İstiyorum*” ve “*Gökyüzü*” metinlerinde öğrencilerin ön bilgilerini ortaya çıkaracak etkinliklere yer verilmemiştir.

Değerlerimiz temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Bayram Yeri*” ve “*Ana Dilim Güzel Türkçem*” metinlerinde öğrencilerin ön bilgilerini ortaya çıkaracak etkinliklere yer verilmemiştir.

Başak yayınlarına ait “*Göle Maya Çalmak*” adlı metnin 119. sayfasında yer alan “*Hiç göle çalınan maya tutar mı?*” sorusuyla, göle çalınan mayanın tutup tutmayacağı konusunda öğrencilerin ön bilgilerini ortaya çıkaracak etkinliklere yer verilmiştir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Atabarı'nın Öyküsü*” metninde ise öğrencilerin ön bilgilerini ortaya çıkaracak etkinliklere yer verilmemiştir.

Oyun ve Spor temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Doğru Spor*” ve “*Rengârenk Topacım*” metinlerinde öğrencilerin ön bilgilerini ortaya çıkaracak etkinliklere yer verilmemiştir.

Başak yayınlarına ait “*Oyuncakların Öyküsü*” adlı metnin 68. sayfasında yer alan “*İlk Oyuncığımızı hatırlıyor musunuz?*” sorusuyla, öğrencilerin geçmişte

oynadıkları ilk oyuncaklarının ne olduğu konusunda ön öğrenmelerin işe koşulduğu söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Kutu Kutu Pense*” metninde ise öğrencilerin ön bilgilerini ortaya çıkaracak etkinliklere yer verilmemiştir.

Hayal Gücü temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Başak yayınlarına ait “*Kalemin Dileği*” ve “*Büyülü Bir Atım Olsa*” metinlerinde öğrencilerin ön bilgilerini ortaya çıkaracak etkinliklere yer verilmemiştir.

Güzel Ülkem temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Safranbolu*” ve “*Türkiye’ m*” metinlerinde öğrencilerin ön bilgilerini ortaya çıkaracak etkinliklere yer verilmemiştir.

Eğitsel ve Sosyal Etkinlikler temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Başak yayınlarına ait “*Kuşları Besleyelim*” adlı metnin 128. sayfasında yer alan “*Çevrenizdeki kuşları beslemek ister misiniz?*” ve “*Onları incitmeden ve ürkütmeden uzun uzun gözlemek ister misiniz?*” sorularıyla, küçük yaşlardan itibaren öğrencilerde hayvan sevgisi ile ilgili merak uyandırarak, onların ön bilgilerini ortaya çıkaracak etkinliklere yer verildiğini söyleyebiliriz.

İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Halk Oyunlarımız*” metninde ise öğrencilerin ön bilgilerini ortaya çıkaracak etkinliklere yer verilmemiştir.

4.1.3. Öğrenmeye Güdüleyici Etkinliklerin Yapılması ile İlgili Bulgular

Elde edilen ölçüte dayanılarak; incelenen ders kitabındaki okuma metinlerinin öğrenenleri güdüleyecek ve ilgilerini çekecek öğrenme yaşantıları sağlamaya olanak verip vermediği araştırılmıştır.

Birey ve Toplum temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Misafir Ağırlamak ve Uğurlamak*” metninin 11. sayfasında “*Misafirlerimizi nasıl karşılayacaksın, onlara nasıl davranacaksın?*” sorusuyla, eve gelen misafirlerin nasıl karşılanacağına yönelik öğrencileri öğrenmeye karşı meraklandırdığı ve güdülediği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Okul*” şiirinde;

*Okuyup öğrenerek
Adım adım gerçeğe,
Yürüyoruz okulla,
Aydınlık geleceğe.*

*Öğretmenler bir çiçek,
Bizlerse kelebeğiz.
Bilgiyi mezara dek,
Baş tacı bileceğiz.*

*Saygı, sevgi, ilgiyle,
Gelişir, büyürüz.
İyi, doğru, güzele,
Hep birlikte yürürüz
Rıfki KAYMAZ (Öztaş ve Bıyıklı, 2014: 18).*

Sözleri ile öğrencilerin kendisi ile ilgili öğrenme ilgi ve ihtiyacı hissederek, içsel olarak güdülemeye yönelik etkinliklere yer verildiğini söyleyebiliriz.

Başak yayınlarına ait “*Top Tavşan*” adlı serbest okuma metninin 21. sayfasında, “*Evini sırtında taşıyan bu hayvanı siz de tanıdınız mı?*” sorusu ile Top Tavşan’ın ormanda karşılaştığı hayvanın kim olduğuna yönelik merak uyandırıcı ve 22. sayfasındaki “*Şimdi eve nasıl dönecekti?*” sorusuyla da hava kararmaya başlayınca Top Tavşan’ın eve nasıl geri döneceği konusunda düşünmeye sevk edici etkinliklerle öğrencilerde güdülemeyi sağlayacağı söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Benim Güzel Okulum*” adlı şiir de;

*Günlerce hep seni sordum,
Takvimlere bakıyordum.
Artık, açıl diyordum
Benim güzel okulum.
Oyun, eğlence bitti,
Leylek, kırlangıç gitti.
Özledim bana yetti,
Benim güzel okulum.*

*Seni candan özledim,
Yollarını gözledim.
Ne olur açıl, dedim
Benim güzel okulum.*

*İşte kavuştum sana,
Sevginle yana yana.
Mutluluklar ver bana
Benim güzel okulum*

Mehmet CEYHAN (Arhan ve Coşkun, 2014: 10-11).

Sözleri ile öğrencilerin okula karşı istek ve özlem duygusu kazanılarak, içsel olarak güdülemeyi sağlayıcı etkinliklere yer verildiği söylenebilir.

Atatürk temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Atatürk’ün Hayatı*” ve “*Cumhuriyet*” metinlerinde, öğrencileri öğrenmeye güdüleyici etkinliklere yer verilmemiştir.

Başak yayınlarına ait “*Burada Bir İğde Ağacı Vardı, Ne Oldu*” adlı serbest okuma metninin 37. sayfasında; Mustafa Kemal Atatürk’ün çorak bir yapısı olan Ankara’nın görünümünü değiştirmek amacıyla, orman çiftliğinde yapılan çalışmalar sırasında önceden gördüğü iğde ağacının yerinde olmadığını fark ederek “*Burada bir iğde ağacı vardı, ne oldu?*” sorusuyla, öğrencilerde ilgi ve merak uyandırarak güdülenmelerini sağlayacağı söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Atatürk*”

adlı şiirin 34. sayfasında ise “*Atatürk neden büyük?*” sorusuyla Mustafa Kemal Atatürk’ü büyük bir lider yapan vasıfların neler olduğu konusunda öğrencileri düşünmeye ve güdülemeye yönelik etkinliklere yer verildiği söylenebilir.

Sağlık ve Çevre temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Kutlama Kartı*” adlı serbest okuma metninin 38.sayfasında kuşlar için önemli bir yaşam yeri olan Manyas Gölü’nün eski doğal halinin kalmadığı konusunda; “*Kuş cenneti mi?*”, “*Nerede?*”, “*Kuş cenneti mi kaldı sanki?*” sorularının, öğrencilerinin ilgi ve merakını arttırarak öğrenmeye güdüleyeceği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Sağlıklı Yaşamak*” metninde ise öğrencileri öğrenmeye güdüleyici etkinliklere yer verilmemiştir.

Başak yayınlarına ait “*Selim’in Çürük Dişi*” ve “*Kır Şarkısı*” metinlerinde öğrencileri öğrenmeye güdüleyici etkinliklere yer verilmemiştir.

Üretim, Tüketim ve Verimlilik temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Kâğıt ve Kâğıt Yapımı*” metninde, “*Her gün kullandığımız, defterlerimiz, kitaplarımız, okuduğumuz gazete ve dergiler nasıl yapılıyor?*” sorusuyla, öğrencilerin günlük yaşamında sıklıkla kullandıkları kitap ve dergilerin hangi aşamalardan geçerek yapıldığı ile ilgili düşüncelerini ve güdülemelerini sağlayıcı etkinliklere yer verildiğini söyleyebiliriz. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Tutumluluk ve Para Biriktirme*” adlı serbest okuma metninde ise; “*Tutumlu bir hayata adım atmak için büyüklerimizin verdiği harçlıkları biriktirmeye ne dersiniz?*” ve “*Nasıl para biriktirebiliriz?*” sorularıyla, tutumlu olma konusunda öğrencilerde merak ve istek uyandıracak güdüleme etkinliklerine yer verildiği söylenebilir.

Başak yayınlarına ait “*Ayça Mutfakta*” adlı metinde “*Anneciğim, bilinçli bir tüketicisi nasıl davranmalı?*” sorusuyla, günlük yaşamda bilinçli bir tüketicinin nelere dikkat etmesi ve nasıl davranması gerektiği konusunda öğrencileri düşünmeye sevk ederek güdüleyeceği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Ekme*” adlı şiirde ise öğrencileri güdülemeye yönelik etkinliklere yer verilmemiştir.

Dünya'mız ve Uzay temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Astronot Olmak İstiyorum*” ve “*Gökyüzü*” metinlerinde öğrencileri öğrenmeye güdüleyici etkinliklere yer verilmemiştir.

Değerlerimiz temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Bayram Yeri*” adlı okuma metninde, Türk bayrağı ile ilgili olarak oğlunun babasına yönelttiği “*Ay, yıldızı göklerdekinden daha güzel değil mi?*” sorusuyla, öğrencileri öğrenmeye güdüleyeceği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Ana Dilim, Güzel Türkçem*” adlı şiirde ise öğrencileri öğrenmeye güdüleyici etkinliklere yer verilmemiştir.

Başak yayınlarına ait “*Göle Maya Çalmak*” metninde, Nasreddin Hoca'nın göle maya çalmak istemesi ve buna karşın köylünün; “*Hiç göle çalınan maya tutar mı?*” sorusuyla, öğrencilerde merak uyandırarak güdülemeyi sağlayacağı söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Atabarı'nın Öyküsü*” adlı metinde ise öğrencileri öğrenmeye güdüleyici etkinliklere yer verilmemiştir.

Oyun ve Spor temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Doğru Spor*” adlı metinde; sporun bedeni geliştirmesi ve şekillendirmesi, sağlıklı yaşamaya katkısı, zekâyı geliştirmesi, psikolojik olarak rahatlık hissi yaratması ve güven duygusunu arttırması gibi düzenli olarak yapıldığında günlük yaşamda insanlara ne gibi katkıları olacağının anlatılması, öğrencileri öğrenmeye karşı güdüleyeceği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Rengârenk Topacım*” adlı serbest okuma metninde ise topaç oyunu ve bu oyununun nasıl oynandığından bahsedilmiştir. Metinde, çocuğun “*Dedeciğim bu ne?*” ve “*Ben bu topaçla nasıl oynarım?*” sorularıyla, günümüz çocuklarınca pek fazla bilinmeyen bu oyunla ilgili öğrencilerin merakını uyandırarak öğrenmeye güdüleyeceği söylenebilir.

Başak yayınlarına ait “*Oyuncakların Öyküsü*” adlı metinde, “*İlk oyuncağınızı hatırlıyor musunuz?*” sorusuyla, öğrencileri geçmişte kullandıkları ilk oyuncağın ne

olduğu konusunda dűşündürerek güdülemeyi sağlayacağı söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Kutu Kutu Pense*” adlı serbest okuma metninde ise;

Kutu Kutu pense,

Elmamı yense.

Güzelim Güneş,

Aramıza gelse

Bestami YAZGAN (Arhan ve Coşkun, 2014:74).

Sözleri ile oyun oynayan çocuklar ve güneş ile arkadaş olmaları anlatılmıştır. Güneşin diğer arkadaşlarını da çocuklarla tanıştırma fikri doğrultusunda; “*Her gün akşama doğru arkadaşlarımdan biriyle yanınıza gelmemi ve onu sizinle tanıştırmamı ister misiniz?*” sorusuyla, öğrencilerde yeni arkadaşlıklar kurma konusunda istek uyandırarak öğrenmeye güdüleyeceği söylenebilir.

Güzel Ülkem Türkiye temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Safranbolu*” ve “*Türkiye’ m*” metinlerinde öğrencileri öğrenmeye güdüleyici etkinliklere yer verilmemiştir.

Hayal Gücü temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Başak yayınlarına ait “*Kalemin Dileği*” ve “*Büyülü Bir Atım Olsa*” metinlerinde öğrencileri öğrenmeye güdüleyici etkinliklere yer verilmemiştir.

Eğitsel ve Sosyal Etkinlikler temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Başak yayınlarına ait “*Kuşları Besleyelim*” metninde, “*Çevrenizdeki kuşları beslemek ister misiniz?*” ve “*Onları incetmeden ve ürkütmeden uzun uzun gözlemek ister misiniz?*” sorularıyla, öğrencilerin merakını konu üzerine çekerek güdülemeyi sağlayacağı söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Halk Oyunlarımız*” adlı serbest okuma metninde ise öğrencileri öğrenmeye güdüleyici etkinliklere yer verilmemiştir.

4.1.4. Söz Varlığını Geliştirici Etkinliklere Yer Verilmesi ile İlgili Bulgular

Meb, Türkçe Öğretimi programı 1-5. Sınıflar (2009) 2. sınıf okuma alanı kazanımlarında “Görsellerden yararlanarak söz varlığını geliştirir, kelimelerin eş ve zıt anlamlılarını bulur, eş sesli kelimelerin anlamlarını ayırt eder, bilmediği kelimelerin anlamlarını araştırır” ifadeleri geçmektedir.

Türkçe öğretiminde ilkokulun ilk yıllarının önemi çok büyüktür. Bu nedenle Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarında yer alan metinleri, öğrencilerin doğru bir şekilde tanımlaması ve anlamlandırması gerekmektedir. Metinlerde, öğrencilerin kelime dağarcığını ve söz varlığını geliştirecek etkinliklere yer verilmesinin önemi büyüktür.

Elde edilen ölçüte dayanılarak; incelenen ders kitabındaki okuma metinlerinin söz varlığını geliştirecek etkinliklere yer verip vermediği araştırılmıştır.

Birey ve Toplum temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Misafir Ağrlamak ve Uğurlamak*” metninde “*İkram, Ziyaret*” kelimelerinin anlamlarının ve “*Emin*” kelimesinin eş sesli anlamının araştırılmasına yer verdiğiinden, metnin öğrencilerin söz varlığını geliştirecek etkinliklere yer verdiği söylenebilir. İlgili kitabın diğer metni olan “*Okul*” metninde “*Yuva*” kelimesinin anlamının, “*Aydınlık, İyi, Doğru, Güzel*” kelimelerinin zıt anlamlarının ve “*Ocak*” kelimesinin eş sesli anlamının araştırılmasına yer verdiğiinden, metnin öğrencilerin söz varlığını geliştirecek etkinliklere yer verdiği söylenebilir.

Başak yayınlarına ait “*Top Tavşan*” adlı metinde “*Çok, Büyük, Ağır*” kelimelerinin zıt anlamlarının ve “*Yol*” kelimesinin eş anlamının araştırılmasına yer verdiğiinden, metnin öğrencilerin söz varlığını geliştireceği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Benim Güzel Okulum*” adlı şiirde ise öğrencilerin söz varlığını geliştirecek etkinliklere yer verilmemiştir.

4.1. “Top Tavşan” Adlı Okuma Metni

Resim 4.1’de “Doğal Yaşam, Tavşan, Kaplumbağa, Ağaçkakan, Ağaç” kelimelerinin anlaşılmasına yer verilen görsellerin öğrencilerin söz varlığını geliştireceği söylenebilir.

Atatürk temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “Atatürk’ün Hayatı” adlı metinde “Cumhuriyet, Devlet” kelimelerinin anlamının, “Vakit, Üstün, Hatıra” kelimelerinin eş anlamlarının ve “Az, Küçük, Önce, İlk, Sonra” kelimelerinin zıt anlamlarının araştırılmasına yer verildiğinden, metnin öğrencilerin söz varlığını geliştireceği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “Cumhuriyet” adlı şiirde ise; “Ulus, Cumhuriyet, Egemenlik” kelimelerinin anlamlarının, “Armağan, Övünç, Al” kelimelerinin eş anlamlarının ve “Al, Özgür” kelimelerinin eş sesli anlamlarının araştırılması bakımından metinde öğrencilerin söz varlığını geliştirecek etkinliklere yer verilmiştir denilebilir.

Başak yayınlarına ait “Atatürk” adlı şiirde “Cumhuriyet” kelimesinin anlamının, “Vatan, Millet” kelimelerinin eş anlamlarının ve “Kötü” kelimesinin zıt anlamının araştırılmasını sağladığından, metnin öğrencilerin söz varlığını geliştireceği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “Burada Bir İğde Ağacı Vardı Ne Oldu” adlı serbest okuma metninde ise “Bodur, Yazgı” kelimelerinin anlamlarının, “İlan,

Doğal, Cılız, Emir” kelimelerinin eş anlamlarının ve *“Uzak, Yaşlı”* kelimelerinin zıt anlamlarının araştırılmasına yer verdiğinden, metnin öğrencilerin söz varlığını geliştireceği söylenebilir.

Sağlık ve Çevre temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait *“Sağlıklı Yaşamak”* adlı metinde *“Fayda, Önce, Temiz, Açık, Bozuk, Kısa”* kelimelerinin zıt anlamlarının ve *“Bol”* kelimesinin eş anlamının araştırılmasını sağladığından, metnin öğrencilerin söz varlığını geliştireceği söylenebilir.

4.2. “Sağlıklı Yaşamak” Adlı Okuma Metni

Resim 4.2’de *“Sağlıklı Beslenme, Besin, Meyve, Sebze”* kelimelerinin anlaşılmasına yer verilen görsellerin öğrencilerin söz varlığını geliştireceği söylenebilir. Doku yayınlarına ait diğer bir metin olan *“Kutlama Kartı”* adlı metinde ise *“İlman, Göç”* kelimelerinin anlamlarının, *“Geç, Büyük, Az, Güzel”* kelimelerinin zıt anlamlarının, *“İlgi, Dilek”* kelimelerinin eş anlamlarının ve *“Dilek, Soy”* kelimelerinin Eş sesli anlamlarının araştırılmasına yer verdiğinden, metnin öğrencilerin söz varlığını geliştireceği söylenebilir.

Başak yayınlarına ait “*Selim’in Çürük Dişi*” adlı metinde “*Zaman, Neşeli, Okul, Tekrar*” kelimelerinin eş anlamlarının, “*Sonra, Zor, Gece, Çok, Çürük, Sert*” kelimelerinin zıt anlamlarının ve “*Yedi, Ağrı*” kelimelerinin eş sesli anlamlarının araştırılmasına yer verdiği için, metnin öğrencilerin söz varlığını geliştireceği söylenebilir.

4.3. “*Selim’in Çürük Dişi*” Adlı Okuma Metni

Resim 4.3’de “*Rüya, Uyku, Arkadaşlık, Diş Fırçası*” kelimelerinin anlaşılmasına yer verilen görsellerin öğrencilerin söz varlığını geliştireceği söylenebilir.

Başak yayınlarına ait diğer bir metin olan “*Kır Şarkısı*” adlı serbest okuma metninde ise “*Tabiat*” kelimesinin eş anlamının araştırılmasını sağladığı için, metnin öğrencilerin söz varlığını geliştireceği söylenebilir.

Üretim, Tüketim ve Verimlilik temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Kâğıt ve Kâğıt Yapımı*” adlı metinde “*Tasarruf, Selüloz*” kelimelerinin anlamlarının, “*Yüksek, Yumuşak*” kelimelerinin zıt anlamlarının, “*Giysi, İhtiyaç*” kelimelerinin eş anlamlarının ve “*Göz, Kazan*” kelimelerinin eş sesli anlamlarının araştırılmasına yer verdiği için, metnin öğrencilerin söz varlığını geliştireceği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Tutumluluk ve Para Biriktirme*” adlı serbest okuma metninde ise “*Tutumlu*” kelimesinin zıt anlamının ve

“İsraf” kelimesinin anlamının araştırılmasına yer verdiğiinden, metnin öğrencilerin söz varlığını geliştireceği söylenebilir.

Başak yayınlarına ait “Ekmek” adlı şiirde “Harman, Maya” kelimelerinin anlamlarının, “Sıcak” kelimesinin zıt anlamının ve “Baş” kelimesinin eş anlamının araştırılmasına olanak verdiğiinden, metnin öğrencilerin söz varlığını geliştireceği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “Ayça Mutfakta” adlı metinde ise “Zor, Taze” kelimelerinin zıt anlamlarının ve “Sıra” kelimesinin eş sesli anlamının araştırılmasına yer verdiğiinden, metnin öğrencilerin söz varlığını geliştireceği söylenebilir.

Dünya'mız ve Uzay temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “Astronot Olmak İstiyorum” adlı metinde “Ajans, Proje, Astronot, Meteoroloji, Teleskop” kelimelerinin anlamlarının, “Çok, Büyük, Yeni” kelimelerinin zıt anlamlarının, “Yıl, Yöntem, İletişim” kelimelerinin eş anlamlarının ve “Dal” kelimesinin eş sesli anlamının araştırılmasını sağladığından, metnin öğrencilerin söz varlığını geliştireceği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “Gökyüzü” adlı şiirde ise “Seyretmek” kelimesinin eş anlamının, “Alt” kelimesinin zıt anlamının ve “Kanat” kelimesinin eş sesli anlamının araştırılmasına yer verdiğiinden, metnin öğrencilerin söz varlığını geliştireceği söylenebilir.

Değerlerimiz temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “Bayram Yeri” adlı metinde “Tören, Vali, Bando” kelimelerinin anlamlarının, “Kırmızı” kelimesinin eş anlamının, “Erken, Açık” kelimelerinin zıt anlamlarının ve “Çal” kelimesinin eş sesli anlamının araştırılmasına olanak verdiğiinden, metnin öğrencilerin söz varlığını geliştireceği söylenebilir.

4.4. “Bayram Yeri” Adlı Okuma Metni

Resim 4.4’de “*Asker, Bayrak, Atatürk, Tören, Bayram*” kelimelerinin anlaşılmasına yer verilen görsellerin öğrencilerin söz varlığını geliştirebileceği söylenebilir.

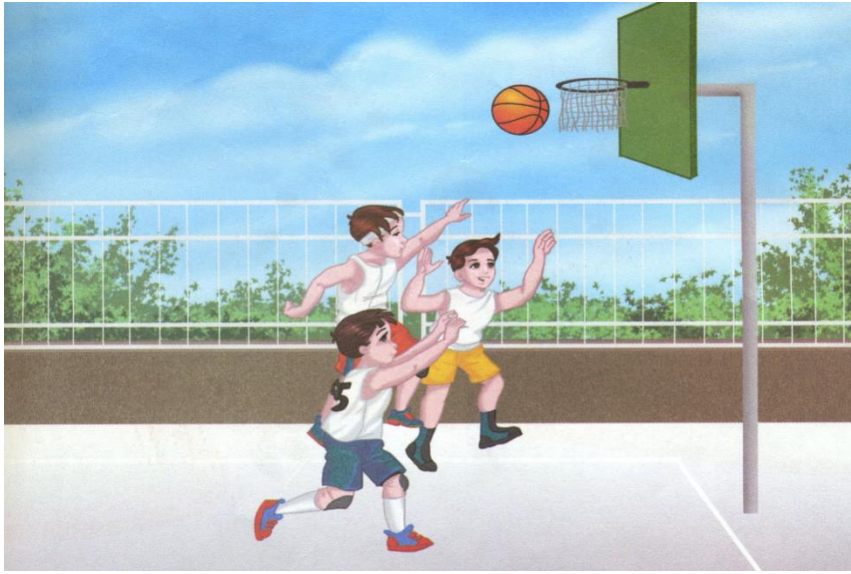
Doku yayınlarına ait diğer bir metin olan “*Ana Dilim, Güzel Türkçem*” adlı şiirde ise “*Dilim, Ana*” kelimelerinin eş sesli anlamlarının araştırılmasına yer verdiği için, metnin öğrencilerin söz varlığını geliştireceği söylenebilir.

Başak yayınlarına ait “*Atabarı’nın Öyküsü*” adlı metinde “*Telgraf, Kamış, Festival*” kelimelerinin anlamlarının, “*İstek, Davet, Gezi*” kelimelerinin eş anlamlarının, “*Uzun*” kelimesinin zıt anlamının ve “*Çal*” kelimesinin eş sesli anlamının araştırılmasına yer verdiği için, metnin öğrencilerin söz varlığını geliştireceği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Göle Maya Çalmak*” adlı serbest okuma metninde ise “*Maya*” kelimesinin anlamının, “*Ümit*” kelimesinin eş anlamının ve “*Deli*” kelimesinin zıt anlamının araştırılmasına yer verdiği için, metnin öğrencilerin söz varlığını geliştireceği söylenebilir.

Oyun ve Spor temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Doğru Spor*” adlı metinde “*Oksijen, Psikoloji, Karate, Atletizm, Jimnastik*” kelimelerinin anlamlarının, “*Serbest*” kelimesinin eş anlamının ve “*Yaş*” kelimesinin eş sesli anlamının araştırılmasını sağladığından, metnin öğrencilerin söz varlığını geliştireceği söylenebilir.

4.5. “Doğru Spor” Adlı Okuma Metni

Resim 4.5’de “*Basketbol, Pota, Spor, Oyun*” kelimelerinin anlaşılmasına yer verilen görsellerin öğrencilerin söz varlığını geliştireceği söylenebilir.

Doku yayınlarına ait diğer bir metin olan “*Rengârenk Topacım*” adlı serbest okuma metninde ise “*Topaç*” kelimesinin anlamının, “*Hediye, Merak*” kelimelerinin eş anlamlarının ve “*Düz*” kelimesinin zıt anlamının araştırılmasına yer verdiğiinden, metnin öğrencilerin söz varlığını geliştireceği söylenebilir.

Başak yayınlarına ait “*Oyuncakların Öyküsü*” adlı metinde “*Plastik*” kelimesinin anlamının ve “*İlk, Son*” kelimelerinin zıt anlamlarının araştırılmasını sağladığından, metnin öğrencilerin söz varlığını geliştireceği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Kutu Kutu Pense*” adlı serbest okuma metninde ise “*Pense*” kelimesinin anlamının, “*Arka, Gel, Doğru, Gece*” kelimelerinin zıt anlamlarının, “*Al*”

kelimesinin eş anlamının ve “Ay, Dil” kelimelerinin eş sesli anlamlarının araştırılmasına yer verdiğiinden, metnin öğrencilerin söz varlığını geliştireceği söylenebilir.

4.6. “Kutu Kutu Pense” Adlı Okuma Metni

Resim 4.6’da “Oyun, Arkadaşlık, Bahar, Ay, Güneş, Yıldız” kelimelerinin anlaşılmasına yer verilen görsellerin öğrencilerin söz varlığını geliştirebileceği söylenebilir.

Güzel Ülkem Türkiye temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “Safranbolu” adlı metinde “Hükümet, Vadi, Yemini, Turist” kelimelerinin anlamlarının, “Kent, Doğal, Eser” kelimelerinin eş anlamlarının, “Eski, Sıcak, Uzun, Taze” kelimelerinin zıt anlamlarının ve “El” kelimesinin eş sesli anlamının araştırılmasına olanak verdiğiinden, metnin öğrencilerin söz varlığını geliştireceği söylenebilir.

Hayal Gücü temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Başak yayınlarına ait “*Kalemin Dileği*” adlı metinde “*Konuk, Sevinç, Hikâye*” kelimelerinin eş anlamlarının ve “*Eksik, İnce, Ucuz, Acı*” kelimelerinin zıt anlamlarının araştırılmasına yer verdiğinden, metnin öğrencilerin söz varlığını geliştireceği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Büyülü Bir Atım Olsa*” adlı serbest okuma metninde ise “*Gezegen*” kelimesinin anlamının, “*Gece, Var*” kelimelerinin zıt anlamlarının ve “*Ay*” kelimesinin eş sesli anlamının araştırılmasını sağladığından, metnin öğrencilerin söz varlığını geliştireceği söylenebilir.

Eğitsel ve Sosyal Etkinlikler temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Başak yayınlarına ait “*Kuşları Besleyelim*” adlı metinde “*Uzun, Kalın*” kelimelerinin zıt anlamlarının araştırılmasına yer verdiğinden, metnin öğrencilerin söz varlığını geliştireceği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Halk Oyunlarımız*” adlı serbest okuma metninde ise “*Hıdırellez, Nevruz, Hasat*” kelimelerinin anlamlarının, “*Doğa, Çabuk*” kelimelerinin eş anlamlarının ve “*Eski, Fazla, İç, Çok, Genç*” kelimelerinin zıt anlamlarının araştırılmasına yer verdiğinden, metnin öğrencilerin söz varlığını geliştireceği söylenebilir.

4.1.5. Bilginin, Öğrenci Zihninde Yapılanmasını Sağlayan Durumların Ortaya Konulması ile İlgili Bulgular

Sürekli gelişen, ilerleyen ve değişen çağımızda birey ve toplumun geleceği bilgiye ulaşma, bilgiyi kullanma ve üretme becerilerine bağlı bulunmaktadır (Yıldızhan, 2010:3). Öğrencinin öğrendiği her bilgi bir sonraki bilginin yapılandırılmasının temelini oluşturmaktadır. Yani yeni bilgiler önceden yapılandırılmış bilgiler üzerine inşa edilir, ikisi arasında anlamlı bağlar kurulur ve bütünleştirilir. Bu işlem bilginin biriktirilmesi ya da üst üste konulması demek değil bilgi üzerinde düşünülmesi, yorumlanması, bilginin anlamlandırılması, analiz edilmesi ve ön bilgilerle yeniden sentezlenmesidir (Keskinkılıç, 2005:79). Bu sebeple bireylerden bilgiyi ezberlemeleri yerine bilgiyi anlamaları, yorumlamaları, yeniden yapılandırmaları ve bu becerilerini hayat boyu devam ettirmeleri beklenmektedir (MEB İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu, 2009).

Elde edilen ölçüte dayanılarak; incelenen ders kitabındaki okuma metninin bilginin öğrenenin zihninde yapılanmasını sağlayan durumlara yer verip vermediği araştırılmıştır.

Birey ve Toplum temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Misafir Ağırlamak ve Uğurlamak*” metninde eve gelen misafirin nasıl karşılanacağına dair ilgi ve merak uyandırılmakta, öğrencinin araştırma ve yorumlama becerileri kullanılarak misafirin nasıl ağırlandığı ve uğurlanacağı ile ilgili bilgiyi zihninde yeniden yapılandıracağı söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Okul*” adlı serbest okuma metninde ise öğrencinin problem çözme, günlük yaşamla bağlantı kurma, eleştirel ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirerek bilgiyi zihninde yapılandırmasını sağlayacak etkinliklere yer verilmemiştir.

Başak Yayınlarına ait “*Top Tavşan*” adlı serbest okuma metninde, “*Evini sırtında taşıyan bu hayvanı tanıdınız mı?*” ve ormanda kaybolan Top Tavşan ile ilgili “*Şimdi eve nasıl dönecekti?*” sorularıyla, öğrencilerin ön bilgilerini ortaya çıkaracak etkinlikler işe koşularak bilgiyi zihinlerinde yapılandırmaları sağlanacaktır denilebilir. İlgili Kitabın diğer bir metni olan “*Benim Güzel Okulum*” şiirinde ise öğrencilerin bilgiyi zihninde yapılandırmasını sağlayacak etkinliklere yer verilmemiştir.

Atatürk temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Atatürk’ün Hayatı*” ve “*Cumhuriyet*” metinlerinde, öğrenenin bilgiyi zihninde yeniden yapılandırmasını sağlayacak etkinliklere yer verilmemiştir.

Başak yayınlarına ait “*Burada Bir İğde Ağacı Vardı, Ne Oldu?*” adlı serbest okuma metninde, Atatürk’ün Orman Çiftliğini gezisi sırasında daha önceden gördüğü iğde ağacını görememesi ile ilgili “*Burada bir iğde ağacı vardı, ne oldu?*” sorusuyla, günlük yaşamla bağlantı kurulmakta ve öğrencilerin eleştirel düşüncelerini sağlayarak her ne sebeple olursa olsun doğadaki hiçbir ağacın kesilmemesi ile ilgili bilgiyi zihninde yapılandırmasına katkıda bulunacağı söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Atatürk*” şiirinde ise “*Bir gün sordum babama, Atatürk neden büyük?*” sorusuyla

başlanması, öğrencilerin ön bilgilerinin ortaya çıkarılması ve Atatürk ile ilgili yeni öğrenilecek bilginin zihinde yapılandırılmasını sağlayacağı söylenebilir.

Sağlık ve Çevre temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Kutlama Kartı*” adlı serbest okuma metninde, Manyas Gölü’nde doğal yaşamın bozulması konusuna dikkat çekilerek ilgi ve merak uyandırılmaktadır. Aynı zamanda metinde, Milli Park olarak kabul edilen Manyas Gölü ile ilgili neler yapılacağı konusunda öğrencilerin araştırma ve problem çözme becerileri kullanılarak bilgiyi zihninde yapılandıracakları söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Sağlıklı Yaşamak*” metninde ise sağlıklı yaşam ile ilgili neler yapılması gerektiği konusunda bilgiler aktarılmış olup, öğrencinin bilgiyi zihninde yapılandırmasını sağlayacak etkinliklere yer verilmemiştir.

Başak yayınlarına ait “*Selim’in Çürük Dişi*” metninde, diş ağrısı çeken Selim’in başından geçenler anlatılmaktadır. Sağlıklı yaşayabilmek için dişlerin fırçalanması gerektiği ile ilgili günlük yaşamla ilişki kurulan metinde, öğrencilerin eleştirel ve yaratıcı düşünme becerileri kullanılarak dişlerin sağlıklı olması için nelere dikkat edilmesi gerektiği konusunda bilgiyi zihninde yapılandıracakları söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Kır Şarkısı*” adlı serbest okuma metninde ise öğrencilerin bilgiyi zihninde yapılandırmasını sağlayacak etkinliklere yer verilmemiştir.

Üretim, Tüketim ve Verimlilik temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Kâğıt ve Kâğıt Yapımı*” metninde kitap, defter, gazete ve dergilerin nasıl yapıldığına dikkat çekilerek öğrencilerin ön bilgileri işe koşulmaktadır. Günümüzde hemen hemen herkesin yaşamında kullandığı birçok şeyin ham maddesi olan kâğıdın, olmadığı durumda neler olabileceği konusunda eleştirel ve yaratıcı düşünme becerileri ile öğrencilerin bilgiyi zihinlerinde yeniden yapılandırmasını sağlayacak etkinliklere yer verilmiştir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Tutumluluk ve Para Biriktirme*” adlı serbest okuma metninde ise tutumlu olma konusuna dikkat çekilmekte ve öğrencilerin ön bilgileri işe koşulmaktadır. Günlük yaşamla bağlantı kurulan metinde, nasıl para biriktirileceği ile ilgili öğrencilerin araştırma ve yorumlama

becerileri kullanılarak bilgiyi zihninde yapılandırmasını sağlayacak etkinliklere yer verilmiştir.

Başak yayınlarına ait “*Ayça Mutfakta*” metninde, buzdolabında kullanılmayı bekleyen sebzelerle ilgili;

Marul –Arkadaşlar, ben çok halsizim. Yapraklarımı kıpırdatamıyorum. Galiba, kimseye faydalı olamadan öleceğim.

Havuç–Susun, susun! Mutfakta birileri var. Bizim dolapta olduğumuzu şimdi hatırlayacaklar eminim. Ülkü DUYSAK (Arhan ve Coşkun, 2014:44).

Cansız varlıkların konuşurularak anlatılması öğrencilerin ilgi ve merakını uyandırmaktadır. Metinde, Ayça’nın annesine “*Bilinçli bir tüketici nasıl davranmalı?*” sorusuyla, bilinçli bir tüketicinin alışveriş yaparken nasıl davranması gerektiği konusunda öğrencilerin ön bilgileri ortaya çıkarılmaktadır. Günlük yaşamla da ilişki kurulan metinde öğrencilerin eleştirel ve yorumlama becerileri kullanılarak, bilinçli bir tüketicinin tüketmek durumunda olduğu her şeyi özenle seçmesi ve zamanında tüketmesi gerektiği ile ilgili bilgiyi zihninde yeniden yapılandırmasını sağlayacak etkinliklere yer verilmiştir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Ekmek*” adlı şiirde;

Çiftçi sürer tarlayı,

Sonra eker buğdayı.

Boy verir azar azar,

Sağlar gittikçe uzar.

Başaklar olgunlaşır,

İçleri dolgunlaşır.

Yazın artınca sıcak,

Sararır her bir başak.

Biçerler ekinleri,

Şenlenir arman yeri.

Olup bitince harman,

Ayrılır buğday saptan.

Bitmedi işler gene,

Oradan değirmene

*Buğdayı götürürler.
Değirmen taşı döner,*

*Ezer, un yapar bunu.
Fırınlara alır unu,
Su, maya kor, yoğurur.
Yapar bir güzel hamur,
Sonra fırına atar,
Pişirir bize satar
Hasan Ali YÜCEL (Arhan ve Coşkun, 2014:42-43).*

Sözleri ile ekmeğin sofralarımıza gelene kadar geçirmiş olduğu aşamalardan bahsedilmektedir. Metinde, öğrencilerin bilgiyi zihninde yapılandırmasını sağlayacak etkinliklere yer verilmemiştir.

Dünya'mız ve Uzay temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Astronot Olmak İstiyorum*” ve “*Gökyüzü*” adlı metinlerde öğrencilerin bilgiyi zihninde yapılandırmasını sağlayacak etkinliklere yer verilmemiştir.

Değerlerimiz temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Bayram Yeri*” ve “*Ana Dilim, Güzel Türkçem*” metinlerinde öğrencilerin bilgiyi yeniden yapılandırmasını sağlayacak etkinliklere yer verilmemiştir.

Başak yayınlarına ait “*Atabarı'nın Öyküsü*” metninde, Artvin yöresi oyunlarından “*Bar*” adlı oyunun adının Atatürk'e ithafen “*Atabarı*” olarak değiştirilmesi anlatılmıştır. Metinde, öğrencilerin bilgiyi zihninde yapılandırmasını sağlayacak etkinliklere yer verilmemiştir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Göle Maya Çalmak*” metninde ise Nasreddin Hoca'nın göle yoğurt mayası çalmayı denemesi anlatılmaktadır. Metinde, öğrencilerin ön bilgileri ile araştırma ve yorumlama becerileri kullanılarak göle çalınan mayanın tutup tutmayacağı konusunda bilgiyi zihninde yapılandıracağı söylenebilir.

Oyun ve Spor temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Rengârenk Topacım*” adlı serbest okuma metninde, günümüz çocuklarınca pek fazla bilinmeyen “*Topaç*” oyunundan bahsedilerek öğrencilerde ilgi ve merak uyandırılmaktadır. Oyunun nasıl oynandığı konusunda öğrencilerin ön bilgileri işe koşularak, bilgiyi zihninde yapılandırabilecekleri söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Doğru Spor*” metninde ise sağlık yaşayabilmek için spor yapmanın öneminden bahsedilmektedir. Metinde, öğrencilerin bilgiyi zihninde yapılandırmasını sağlayacak etkinliklere yer verilmemiştir.

Başak yayınlarına ait “*Oyuncakların Öyküsü*” metninde “*İlk oyuncağınızı hatırlıyor musunuz?*” sorusuyla, öğrencilerin ilk oyuncaklarının neler olduğu hatırlatılarak dikkatleri konu üzerine çekilmektedir. Metinde, oyuncakların zaman içinde geçirmiş olduğu değişikliklerle farklılaştığı anlatılmakta ve öğrencilerin araştırma ve yorumlama becerileri kullanılarak bu değişime nelerin sebep olduğu konusunda bilgiyi zihninde yapılandırabilecekleri söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Kutu Kutu Pense*” adlı serbest okuma metninde;

*Kutu kutu pense,
Elmamı yense.
Arkadaşım serce
Arkasını dönse*

*Kutu kutu pense,
Elmamı yense.
Güzelim güneş,
Aramıza gelse*

Bestami YAZGAN (Arhan ve Coşkun, 2014:74).

Sözleri ile devam eden “*Kutu Kutu Pense*” oyununda, öğrencilerin bilgiyi zihninde yapılandırmasını sağlayacak etkinliklere yer verilmemiştir.

Güzel Ülkem Türkiye temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Safranbolu*” metninde, eski Türk evleri ile tanınan Safranbolu’nun tarihi ve doğal güzellikleri anlatılmıştır. Metinde, öğrencilerin bilgiyi zihninde yapılandırmasını sağlayacak etkinliklere yer verilmemiştir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Türkiye’ m*” adlı şiirde ise Türkiye’nin dört bir tarafındaki tarihi ve doğal güzelliklerden bahsedilmektedir. Şiirde, öğrencilerin bilgiyi zihninde yapılandırmasını sağlayacak etkinliklere yer verilmemiştir.

Hayal Gücü temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Başak yayınlarına ait “*Kalemin Dileği*” metninde, çok eski zamanlardan beri yazı aracı olarak kullanılan kalemin işlevi ve zamanla geçirmiş olduğu değişimlerle ilgili öğrencilerin araştırma ve yorumlama becerileri kullanılarak, bilgiyi zihninde yapılandırabilecekleri söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Büyülü Bir Atım Olsa*” adlı serbest okuma metninde ise öğrencilerin bilgiyi zihninde yapılandırmasını sağlayacak etkinliklere yer verilmemiştir.

Eğitsel ve Sosyal Etkinlikler temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Başak yayınlarına ait “*Kuşları Besleyelim*” metninde “*Çevrenizdeki kuşları beslemek ister misiniz?*” ve “*Onları içitmeden ve ürkütmeden uzun uzun gözlemek ister misiniz?*” sorularıyla, öğrencilerin dikkati konu üzerine çekilmektedir. Kuşları beslemek ve onları daha yakından görebilmek için “*Kuş Besleme Masası*” yapılması gerektiği üzerinde durulan metinde, öğrencilerin yaratıcı ve problem çözme becerileri kullanılarak kuşların nasıl ve ne ile besleneceği konusunda bilgiyi zihninde yapılandırabilecekleri söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Halk Oyunlarımız*” adlı serbest okuma metninde ise tarihin eski dönemlerinden beri yurdun dört bir tarafında coşku ve sevinçle oynanan halk oyunlarının düğünlerde, dini ve milli bayramlarda, yaylaya iniş ve çıkışta vb. oynandığı anlatılmaktadır. Halk oyunları ile ilgili bilgilerin aktarıldığı metinde, öğrencilerin bilgiyi zihninde yapılandırmasını sağlayacak etkinliklere yer verilmemiştir.

4.1.6. Konuların Aşamalılık İlkesine Uygun Olması ile İlgili Bulgular

Elde edilen ölçüte dayanılarak; incelenen ders kitabındaki okuma metinlerinin içeriğinin aşamalılık ilkesine uygun düzenlenip düzenlenmediği araştırılmıştır.

Birey ve Toplum temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Misafir Ağırlamak ve Uğurlamak*” metninde eve gelen bir misafirin “*Hoş geldiniz*” diyerek karşılanması ve misafir uğurlanırken de biraz daha kalması konusunda ısrar edilmesi gerektiği ile ilgili bilgilerin, yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına uygun olarak aşamalı ve birbirinin ön koşulu olacak şekilde düzenlendiği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Okul*” adlı şiirde;

*Okuyup öğrenerek
Adım adım gerçeğe,
Yürüyoruz okulla,
Aydınlık geleceğe.*

*Saygı, sevgi, ilgiyle,
Gelişir, büyürüz.
İyi, doğru, güzele,
Hep birlikte yürürüz
Rıfka KAYMAZ (Öztaş ve Bıyıklı, 2014: 18).*

Sözleri ile öğrenme sürecinde okulun işlevinden bahsedilmiş olup, öğrenmenin aşamalı olarak birbirini izleyen bir sıra dahilinde ilerleyip geliştiği söylenebilir.

Başak yayınlarına ait “*Top Tavşan*” adlı serbest okuma metninde, ormanda anne ve babasıyla birlikte yaşayan Top Tavşan’ın ormanda kaybolması ile birlikte başından geçen olaylar anlatılmış olup, metindeki konuların aşamalı ve birbirini izleyen bir şekilde düzenlendiği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Benim Güzel Okulum*” şiirinde;

*Seni candan özledim,
Yollarımı gözledim.
Ne olur açıl, dedim
Benim güzel okulum.*

*İşte kavuştum sana,
Sevginle yana yana.
Mutluluklar ver bana
Benim güzel okulum*

Mehmet CEYHAN (Arhan ve Coşkun, 2014:10-11).

Sözleri ile okula duyulan özlem ve okulun açılmasıyla birlikte yaşanan mutluluğun anlatıldığı metnin, aşamalı ve birbirinin ön koşulu olacak şekilde düzenlendiği söylenebilir.

Atatürk temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Atatürk’ün Hayatı*” adlı metinde Atatürk’ün hayatı ile ilgili aile bilgileri, eğitim hayatı, Türkiye Cumhuriyetini kurması ve hayata gözlerini yumduğu tarihe kadar geçen zamanı içeren konuların, yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına uygun olarak aşamalı ve birbirinin ön koşulu olarak düzenlendiği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Cumhuriyet*” adlı şiirde ise Türkiye Cumhuriyeti’nin kurulduğu tarih olan 29 Ekim 1923’den başlayarak; ulusun özgür sesini tüm dünyaya duyurması ve yeni kurulan Cumhuriyetin milletçe sevinçle kutlanması ile ilgili konuların aşamalı olarak düzenlendiği söylenebilir.

Başak yayınlarına ait “*Atatürk*” adlı şiirde “*Bir gün sordum babama, Atatürk neden büyük*” sorusuyla, Atatürk ile ilgili ön bilgiler ortaya çıkarılmaktadır. Şiirde, Atatürk’ü büyük bir lider yapan olay ve koşulların aşamalı ve birbirinin ön koşulu olarak düzenlendiği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Burada Bir İğde Ağacı Vardı*” adlı serbest okuma metninde ise; Atatürk’ün başkent olan Ankara’nın görünümünü değiştirmek amacı ile yaptığı çalışmaların aşamalı olarak düzenlendiği söylenebilir.

Sağlık ve Çevre temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Sağlıklı Yaşamak*” metninde sağlıklı bir yaşam sürebilmek için düzenli olarak banyo yapılması, yemekten önce ve sonra ellerin yıkanması, dişlerin fırçalanması, kullanılan eşya ve yaşanılan yerin temizliğine dikkat edilmesi gerektiği anlatılmıştır. Aynı zamanda metinde, kendi sağlığımızı ve toplum sağlığını korumamız ile ilgili yer verilen bilgilerin aşamalı olarak düzenlendiği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Kutlama Kartı*” adlı serbest okuma metninde ise; ülkemiz için önemli bir Mili Park olan Manyas Gölü’nün zaman içerisinde suyunun azalması, gölün çevresine fabrikaların kurulması ve kimyasal atıklarla kirletilmesi ile ilgili bilgilerin aşamalı ve birbirinin ön koşulu olacak şekilde düzenlendiği söylenebilir.

Başak yayınlarına ait “*Selim’in Çürük Dişi*” metninde, diş ağrısı çeken Selim’in doktora gitmesi ve sağlıklı yaşayabilmek için diş sağlığının önemi anlatılmış olup, metindeki konuların aşamalı ve birbirinin ön koşulu olarak düzenlendiği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Kır Şarkısı*” adlı serbest okuma metninde ise; tabiatla iç içe bulunan bir çocuğun doğadaki canlılarla yaşadığı olayların aşamalı ve birbirini izleyecek şekilde düzenlendiği söylenebilir.

Üretim, Tüketim ve Verimlilik temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Kâğıt ve Kâğıt Yapımı*” metninde, her gün kullandığımız defter ve kitapların ham maddesi olan kâğıdın nasıl elde edildiği ile ilgili bilgilerin, yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına uygun olarak aşamalı ve birbirinin ön koşulu olacak şekilde düzenlendiği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Tutumluluk ve Para Biriktirme*” adlı serbest okuma metninde ise; tutumlu bir hayat sürmek için para biriktirmenin yanında gereksiz harcamalara dikkat ederek israftan kaçınma ile ilgili verilen bilgilerin aşamalı olacak şekilde düzenlendiği söylenebilir.

Başak yayınlarına ait “*Ayça Mutfakta*” metninde bilinçli bir tüketicinin nasıl davranması gerektiği ile ilgili konuların, yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına göre aşamalı ve birbirinin ön koşulu olacak şekilde düzenlendiği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Ekmek*” adlı şiirde,

*Çiftçi sürer tarlayı,
Sonra eker buğdayı.
Boy verir azar azar,
Saplar gittikçe uzar.
Başaklar olgunlaşır,
İçleri dolgunlaşır.*

*Yazın artınca sıcak,
Sarılar her bir başak,
Biçerler ekinleri,
Şenlenir harman yeri.
Olup bitince harman,
Ayrılır buğday saptan.*

*Bitmedi işler gene,
Oradan değirmene
Buğdayı götürürler.
Değirmen taşı döner,*

*Ezer, un yapar bunu.
Fırınlara alır unu,
Su, maya kor, yoğurur.
Yapar bir güzel hamur,
Sonra fırına atar,
Pişirir bize satar*

Hasan Ali YÜCEL (Arhan ve Coşkun, 2014:44-45).

Sözleri ile ekmeğin sofralarımıza gelene kadar hangi süreçlerden geçtiği aşamalı ve birbirinin ön koşulu olacak şekilde düzenlendiği söylenebilir.

Dünya'mız ve Uzay temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “Astronot Olmak İstiyorum” metninde, astronot olmak isteyen adayların aldığı eğitimler anlatılmış olup, metindeki konuların aşamalı olarak

düzenlendiği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “Gökyüzü” adlı serbest okuma metninde ise konuların aşamalı bir şekilde birbirinin ön koşulu olarak düzenlenmediğini söyleyebiliriz.

Değerlerimiz temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “Bayram Yeri” metninde bayrağın önemi ve onun mutlaka korunması gerektiği anlatılmıştır. Bir bayram gününde baba ve oğlunun ne hissettikleri ve neler yaşadıkları ile ilgili konuların anlatıldığı metnin, yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına uygun olarak aşamalı bir şekilde düzenlendiği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “Ana Dilim, Güzel Türkçem” adlı şiirde,

Duygum, sevgim, heyecanım...

Ana dilim, güzel Türkçem.

Atalardan armağanım,

Ana dilim, güzel Türkçem.

Sensin benim ruhum, özüm,

Ana dilim, sazım, sözüm,

Elim, kolum, iki gözüm,

Ana dilim, güzel Türkçem

O, sevincim, gözyaşımıdır,

Ana sütüm, can aşımıdır.

Yüzyıllardır yoldaşımdır,

Ana dilim, güzel Türkçem

Rıfkı KAYMAZ (Öztaş ve Bıyıklı, 2014: 70).

Sözleri ile Türkçenin önemi anlatılmış olup, metindeki konuların aşamalı ve birbirinin ön koşulu olacak şekilde düzenlendiği söylenebilir.

Başak yayınlarına ait “Atabarı'nın Öyküsü” adlı metinde, Artvin yöresi halk oyunlarından biri olan “Bar” adlı oyunun adının Atatürk ile ölümsüzleşmesi amacıyla “Atabarı” olarak değiştirilmesi anlatılmış olup, metindeki konuların aşamalı ve

birbirinin ön koşulu olarak düzenlendiği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Göle Maya Çalmak*” metninde ise Nasreddin Hoca’nın göle maya çalması ile ilgili yaşadığı olayların aşamalı olarak düzenlendiği söylenebilir.

Oyun ve Spor temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Doğru Spor*” metninde sağlıklı bir yaşam için spor yapılması gerektiği ve spor yapmanın sağladığı yararlar anlatılmış olup, metindeki konuların yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına uygun olarak aşamalı ve birbirinin ön koşulu olacak şekilde düzenlendiği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Rengârenk Topacım*” adlı serbest okuma metninde ise günümüz çocuklarınca pek fazla bilinmeyen bir oyun olan Topaç oyunundan bahsedilmektedir. Topaç oyununun tanıtılarak nasıl oynandığı ile ilgili bilgilerin verildiği metnin, aşamalı olarak birbirinin ön koşulu olacak şekilde düzenlendiği söylenebilir.

Başak yayınlarına ait “*Oyuncakların Öyküsü*” metninde “*İlk Oyuncağınızı Hatırlıyor musunuz?*” sorusuyla, öğrenenlerin çocukken sahip olduğu oyuncakları ile ilgili ön bilgiler ortaya çıkarılmaktadır. Oyuncakların teknolojide yaşanan değişimlerle birlikte zaman içerisindeki değişiminin anlatıldığı metindeki konuların, yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına uygun olarak aşamalı ve birbirinin ön koşulu olarak düzenlendiği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Kutu Kutu Pense*” adlı serbest okuma metninde;

Kutu kutu pense,

Elmamı yense.

Arkadaşım serçe,

Arkasını dönse.

Kutu kutu pense,

Elmamı yense,

Güzelim güneş,

Aramıza gelse.

*Kutu kutu pense,
Güneş dile gelse.
Görüp bildiklerini,
Bizlere söylese
Bestami YAZGAN (Arhan ve Coşkun, 2014:74-75).*

Sözleri ile günümüz çocuklarınca pek fazla bilinmeyen “*Kutu Kutu Pense*” oyunu ile ilgili anlatılan bilgilerin aşamalı ve birbirinin ön koşulu olacak şekilde düzenlendiği söylenebilir.

Güzel Ülkem Türkiye temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Safranbolu*” metninde geleneksel Türk toplum yaşamının tarihi ve kültürel özelliklerini yaşatan Safranbolu’dan bahsedilmektedir. Safranbolu’nun iklimi, turistik ve tarihi yerleri, ilgi çekici evleri ve doğal güzelliklerinin anlatıldığı metindeki konuların, aşamalı olarak birbirini izleyecek şekilde düzenlendiği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Türkiye ’m*” adlı şiirde;

*Antalya, Samsun, Mersin
Ne güzeldir Marmaris.
Fethiye, Kemer, Bodrum
Masmavidir Akdeniz.*

*Medeniyet fışkırrı
Toprağından taşından,
Selçuk, Efes, Bergama
Sanki müze doğuştan
Atilla ÇAKIROĞLU (Öztaş ve Bıyıklı, 2014:94).*

Sözleri ile Türkiye’nin en önemli tarihi ve doğal güzellikleri anlatılmış olup, konuların aşamalılık ilkesine uygun olarak düzenlendiği söylenebilir.

Hayal Gücü temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Başak yayınlarına ait “*Kalemin Dileği*” metninde, hepimizin hemen hemen her gün kullandığı bir yazı aracı olan kalemin hikâyesi anlatılmaktadır. Geçmişten günümüze kadar gelen süreçte kalemin yapısında ve şeklinde yaşanan değişikliklerin anlatıldığı metnin, aşamalı ve birbirinin ön koşulu olarak düzenlendiği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Büyülü Bir Atım Olsa*” adlı serbest okuma metninde ise uzay yolculuğuna çıkmak isteyen bir çocuğun hayallerinden bahsedilmektedir. Şiirde;

Büyülü bir atım olsa,

Ay yoluna düşsem.

Yolda yıldızları

Saya saya gitsem.

Gece demesem

Gündüz demesem.

Büyülü atımla

Ay'a varsam,

Ay dedeye sarılıp

Doya doya öpsem

Zeynel BEKSAÇ (Arhan ve Coşkun, 2014:86).

Sözleri ile çocuğun kurduğu hayallerin aşamalı ve birbirini izleyecek şekilde düzenlendiği söylenebilir.

Eğitsel ve Sosyal Etkinlikler temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Başak yayınlarına ait “*Kuşları Besleyelim*” metninde “*Çevrenizdeki kuşları beslemek ister misiniz?*” ve “*Onları incitmeden ve ürkütmeden uzun uzun gözlemek ister misiniz?*” sorularıyla, öğrencilerde kuşlarla ilgili ön bilgiler ortaya çıkarılmaktadır. Kuşları beslemek amacıyla bir kuş besleme masasının yapılması ve kuşlara yem olarak verilmesi gerekenlerin neler olduğunun anlatıldığı metindeki konuların aşamalı bir şekilde düzenlendiği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Halk Oyunlarımız*” adlı serbest okuma metninde ise kültürümüzün önemli bir parçası olan halk oyunlarından

bahsedilmektedir. Zaman içerisinde halk oyunların iç ve dış yapısında değişikliklerin olduğu ve halk oyunlarının insanları bir araya getiren bir değer olduğunun anlatıldığı metindeki konuların, yapılandırmacı yaklaşıma uygun olarak aşamalı ve birbirinin ön koşulu olacak şekilde düzenlendiği söylenebilir.

4.1.7. Metinlerde Günlük Hayatla İlişki Kurulması ile İlgili Bulgular

Türkçe öğretiminde, öğrencilerin gerçek yaşamda karşılaştıkları sorunların çözümüne yönelik etkinlik yapmak günlük yaşamda karşılaşılan sorunların çözümünde daha etkili olacaktır. Karşılaşılan sorunların seçiminde okuma metinlerinden, öğrencilerin günlük yaşamından, sınıf, aile ve okul yaşamından seçilebilir. Sorunların çözümünde öğrencilerle birlikte hareket edilmeli ve çözüm önerileri belirlenerek gerçek yaşamda uygulamaya aktarılmalıdır (Meb, 2009:147).

Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına uygun olarak öğrenmenin gerçekleşmesinde, öğrencilerin gerçek yaşamında karşılaştığı sorunların çözümünü sağlayacak okuma metinlerinin seçilmesi önemlidir.

Elde edilen ölçüte dayanılarak; incelenen ders kitabındaki okuma metinlerinin, öğrencilerin günlük hayatı ile ilişkili olup olmadığı araştırılmıştır.

Birey ve Toplum temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Misafir Ağırlamak ve Uğurlamak*” metni, Türk toplumunun önemli örf ve adetlerinden biri olan misafirin karşılanması ve ağırlandırılmasına dair bilgilerin öğrenilmesine yer verdiğinden, metnin günlük hayatla ilişkili olduğu söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Okul*” adlı şiirde ise öğrenme etkinliğinde okulun önemi ve işlevi üzerinde durulmuş olup, metnin günlük hayatla ilişkili olduğu söylenebilir.

Başak yayınlarına ait “*Top Tavşan*” adlı serbest okuma metninde ormanda ailesi ile birlikte yaşayan ve ormanı çok merak eden Top Tavşan’ın, gizlice ormana gitmesiyle birlikte başından geçen olaylar anlatılmıştır. Ormanda yolunu kaybeden ve evinin yolunu bulamayan Top Tavşan’ın yaşadıkları, öğrenenlerde ailenin izni olmaksızın

evden uzaklaşılması gerektiğinin öğrenilmesi açısından metnin günlük hayatla ilişkili olduğu söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Benim Güzel Okulum*” şiirinde;

*Seni candan özledim,
Yollarını gözledim.
Ne olur açıl, dedim
Benim güzel okulum.*

*İşte kavuştum sana,
Sevginle yana yana.
Mutluluklar ver bana
Benim güzel okulum*

Mehmet CEYHAN (Arhan ve Coşkun, 2014:11).

Sözleri ile öğrencilerin zamanının büyük bir bölümünü geçirdikleri ve gündelik yaşamla iç içe olan okula karşı duyulan özlemin ifade edilmesi, metnin günlük hayatla ilişkili olduğunu gösterebilir.

Atatürk temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Atatürk’ün Hayatı*” metninde Atatürk’ün doğumu, aile bilgileri, eğitim ve askeri hayatı ile ilgili bilgilere yer verilmiştir. Metinde, öğrencilerin günlük hayatla ilişki kurmasını sağlayacak etkinliklere yer verilmemiştir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Cumhuriyet*” adlı şiirde ise Cumhuriyet’in kurulması ve Türk milletine yaşattığı sevinç anlatılmıştır. Metinde, öğrencilerin günlük hayatla ilişki kurmasını sağlayacak örneklere yer verilmemiştir.

Başak yayınlarına ait “*Burada Bir İğde Ağacı Vardı Ne Oldu?*” adlı serbest okuma metninde, başkent olan Ankara’nın çorak görünümünü değiştirmek isteyen Atatürk’ün “*Orman Çiftliği*” adı verilen bir yer oluşturmasından bahsedilmektedir. Bir gün Atatürk’ün orman çiftliğini gezisi sırasında daha önceden gördüğü iğde ağacını görememesi ve bu duruma üzülmesi, öğrencilerde ağaç sevgisinin kazanılması ve ağaçların korunması konusunda metnin günlük hayatla ilişkili olduğu söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Atatürk*” adlı şiirde;

*Çok kötü bir zamandı
Uçurumdaydı vatan.
O büyük kahramandı
Yurdumuzu kurtaran.*

*Onu biz değil yalnız
Üstün tanır her millet.
En büyük eserdir
Kurduğu Cumhuriyet*

İsmail Hakkı TALAS (Arhan ve Coşkun, 2014:34-35).

Sözleri ile Atatürk'ün neden büyük bir lider olduğu anlatılmıştır. Metinde, öğrencilerin günlük hayatla ilişki kurmasını sağlayacak örnekler yer verilmemiştir.

Sağlık ve Çevre temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Sağlıklı Yaşamak*” metninde, sağlıklı yaşayabilmek için dış temizliği, beden ve eşya temizliği gibi öğrencilerin günlük yaşamında karşılaştığı sorunların çözümünü sağlayacak etkinliklere yer verdiğinden, metnin günlük yaşamla ilişkili olduğu söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Kutlama Kartı*” metninde ise ülkemiz için önemli bir milli park olan Manyas Gölü'nün zaman içerisinde suyunun azalması ve fabrika atıkları nedeniyle kirlenmesinden bahsedilmektedir. Çevre kirliliğinin günümüzde tüm canlılar için önemli bir sorun olduğunun öğrenilmesi ve bu soruna karşı geliştirilecek çözüm önerilerinin belirlenmesini sağladığından, metnin günlük hayatla ilişkili olduğu söylenebilir.

Başak yayınlarına ait “*Selim'in Çürük Dişi*” metninde diş ağrısı çeken Selim'in yaşadıkları anlatılmıştır. Öğrencilerde, sağlıklı yaşayabilmek için düzenli olarak diş fırçalama alışkanlığının kazanılmasını sağladığından, metnin günlük hayatla ilişkili olduğu söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Kır Şarkısı*” adlı serbest okuma metninde ise öğrencilerin günlük hayatla ilişki kurmasını sağlayacak etkinliklere yer verilmemiştir.

Üretim, Tüketim ve Verimlilik temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Kâğıt ve Kâğıt Yapımı*” metninde günlük yaşamda kullanılan defter, kitap, gazete ve dergilerin ham maddesi olan kâğıdın nasıl elde edildiğinden bahsedilmektedir. Kâğıdın gereksiz yere tüketilmemesi konusunda, öğrencilerin tasarruf bilinci kazanmasına yardımcı olan metnin günlük hayatla ilişkili olduğu söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Tutumluluk ve Para Biriktirme*” adlı serbest okuma metninde ise öğrencilerde tutumlu olma bilincinin kazanılması konusunda harçlıkların biriktirilmesi ve kullanılan eşyaların israf edilmemesi ile ilgili etkinliklere yer verdiğinden, metnin günlük hayatla ilişkili olduğu söylenebilir.

Başak yayınlarına ait “*Ayça Mutfakta*” metninde, bilinçli bir tüketicinin alışveriş yaparken nasıl davranması ve nelere dikkat etmesi gerektiği ile ilgili bilgilere yer verildiğinden, metnin günlük hayatla ilişkili olduğu söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Ekme*” adlı şiirde ise; günlük yaşamda hemen hemen tüm insanlar tarafından tüketilen ekmeğin sofralara gelene kadar hangi aşamalardan geçtiğine yer verilmesi metnin günlük hayatla ilişki içinde olduğunu gösterebilir.

Dünya'mız ve Uzay temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Astronot Olmak İstiyorum*” ve “*Gökyüzü*” metinlerinde günlük hayatla ilişkili etkinliklere yer verilmemiştir.

Değerlerimiz temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Bayram Yeri*” metninde bir bayram günü baba ve oğulun yaşadığı olaylara yer verilmiş olup, metnin günlük hayatla ilişkili olduğu söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Ana Dilim, Güzel Türkçem*” şiirinde;

Sensin benim ruhum, özüm.

Ana dilim, sazım, sözüm.

Elim, kolum, iki gözüm.

Ana dilim, güzel Türkçem

*O, sevincim, gözyaşımdır,
 Ana sütüm, can aşımdır.
 Yüzyillardır yoldaşımdır,
 Ana dilim, güzel Türkçem
 Rıfki KAYMAZ (Öztaş ve Bıyıklı, 2014: 70).*

Sözleri ile ana dil olan Türkçe'nin insanlar için ne ifade ettiğine yer verildiğinden, metinde öğrencilerin günlük hayatla ilişki kurmasını sağlayacak örneklerle yer verildiği söylenebilir.

Başak yayınlarına ait “*Göle Maya Çalmak*” metni ile ilgili kitabın diğer bir metni olan “*Atabarı'nın Öyküsü*” metninde, öğrenenlerin günlük hayatla ilişki kurmasını sağlayacak etkinliklere yer verilmemiştir.

Oyun ve Spor temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Doğru Spor*” metninde sağlıklı yaşayabilmek için düzenli olarak spor yapılması gerektiğinden bahsedilmesi, metnin günlük hayatla ilişkili olduğunu gösterebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Rengârenk Topacım*” adlı serbest okuma metninde ise günümüz çocuklarınca pek fazla bilinmeyen bir oyun olan “*Topaç*” oyunundan bahsedilmiştir. Topaç oyununun nasıl oynandığı ile ilgili bilgilerin verilmesi metnin günlük hayatla ilişkili olduğunu gösterebilir.

Başak yayınlarına ait “*Oyuncakların Öyküsü*” metninde “*İlk oyuncağınızı hatırlıyor musunuz?*” sorusuyla, öğrenenlerde geçmişte oynadığı oyuncakların neler olduğunun hatırlanması ve günümüz oyuncakları ile karşılaştırmasına yer verilmiş olup, metnin günlük hayatla ilişkili olduğu söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Kutu Kutu Pense*” adlı serbest okuma metninde;

*Kutu Kutu pense,
 Elmamı yense.
 Arkadaşım serçe
 Arkasını dönse.*

*Kutu kutu pense,
Elmamı yense.
Güzelim Güneş,
Aramıza gelse.*

*Kutu kutu pense,
Güneş dile gelse.
Görüp bildiklerini
Bizlere söylese
Bestami YAZGAN (Arhan ve Coşkun, 2014:74-75).*

Sözleri ile çocukların oynadığı oyuna “*Güneş, Serçe, Ay, Yıldız*” vb. kahramanların da katılımını sağladığından, metnin günlük hayatla ilişkili olduğu söylenebilir.

Güzel Ülkem Türkiye temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Safranbolu*” metninde geleneksel Türk toplum yaşamının özelliklerini yaşatan, tarihi ve kültürel bir kent olan Safranbolu’dan bahsedilmiştir. Tarihi ve turistik yerlerin korunması ile ilgili bilgilerin verildiği metnin günlük hayatla ilişkili olduğu söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Türkiye’ m*” şiirinde ise Türkiye’nin önemli tarihi ve kültürel merkezlerine yer verilmesi metnin günlük hayatla ilişkili olduğunu gösterebilir.

Hayal Gücü temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Başak yayınlarına ait “*Kalemin Dileği*” metninde “*Ben kalemim, insanoğlu yüzyıllardan bu yana beni yanından hiç eksik etmedi. Benimle şiirler, hikâyeler, masallar yazdı. Mektuplaştı. Anlaşmalar yaptı. Acılarını, sevinç ve mutluluklarını dile getirdi.*” sözleri ile öğrencilerin, günlük yaşamın birçok alanında kullandıkları kalemin işlevi ile ilgili bilgilerin öğrenilmesini sağladığından, metnin günlük hayatla ilişkili olduğu söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Büyülü Bir Atım Olsa*” adlı serbest okuma metninde;

*Büyülü bir atım olsa,
Ay yoluna düşsem.*

Yolda yıldızları saya saya gitsem.

Gece demesem

Gündüz demesem.

Büyülü atımla

Ay'a varsam,

Ay dedeye sarılıp

Doya doya öpsem

Zeynel BEKSAC (Arhan ve Coşkun, 2014:86).

Sözleri ile çocuğun gökyüzünü gezmek istemesi ile ilgili hayallerine yer verilen metinde, günlük hayatla ilişki kurulduğu söylenebilir.

Eğitsel ve Sosyal Etkinlikler temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Başak yayınlarına ait “*Kuşları Besleyelim*” metninde “*Çevrenizdeki kuşları beslemek ister misiniz?*” ve “*Onları incitmeden ve ürkütmeden uzun uzun gözlemek ister misiniz?*” sorularıyla, öğrencilerin kuş besleyerek onları daha yakından tanımlarını sağlamaya yönelik kazanımlarla günlük hayatla ilişki kurulması, metnin belirlenen ölçüte uygun olduğunu gösterebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Halk Oyunlarımız*” adlı serbest okuma metninde ise; öğrencilerde içinde yaşadığı toplumun kültürel değerlerinden biri olan halk oyunlarının önemini anlaşılmasına yer verilmiş olup, metnin günlük hayatla ilişkili olduğu söylenebilir.

4.1.8. Metinlerde Hayal Gücünü Geliştirici Bölümlerin Yer Alması ile İlgili Bulgular

Türkçe ders kitabında yer alan okuma metinleri, öğrencilerin gelişim düzeyleri dikkate alınarak hayal dünyaları ve yaratıcılıklarını zenginleştirecek nitelikte hazırlanmalıdır.

Belirtilen ölçüte dayanılarak; incelenen ders kitabındaki okuma metinlerinin, öğrencilerin hayal gücünü geliştirecek nitelikte olup olmadığı araştırılmıştır.

Aşağıda verilen temalara göre işlenen metinler verilmiştir.

Birey ve Toplum temasında yer alan metinler; *Misafir Ağrlamak ve Uğurlamak, Okul, Benim Güzel Okulum, Top Tavşan.*

Atatürk temasında yer alan metinler; *Atatürk'ün Hayatı, Cumhuriyet, Atatürk, Burada Bir İğde Ağacı Vardı Ne Oldu?*

Sağlık ve Çevre temasında yer alan metinler; *Sağlıklı Yaşamak ve Kutlama Kartı, Selim' in Çürük Dişi, Kır Şarkısı.*

Üretim, Tüketim ve Verimlilik temasında yer alan metinler; *Kâğıt ve Kâğıt Yapımı, Tutumluluk ve Para Biriktirme, Ekmek, Ayça Mutfakta.*

Değerlerimiz temasında yer alan metinler; *Bayram Yeri ve Ana Dilim, Güzel Türkçem, Atabarı'nın Öyküsü, Göle Maya Çalmak.*

Oyun ve Spor Temasında yer alan metinler; *Doğru Spor ve Rengârenk Topacım, Oyuncakların Öyküsü, Kutu Kutu Pense.*

Güzel Ülkem Türkiye temasında yer alan metinler; *Safranbolu ve Türkiye'm.*

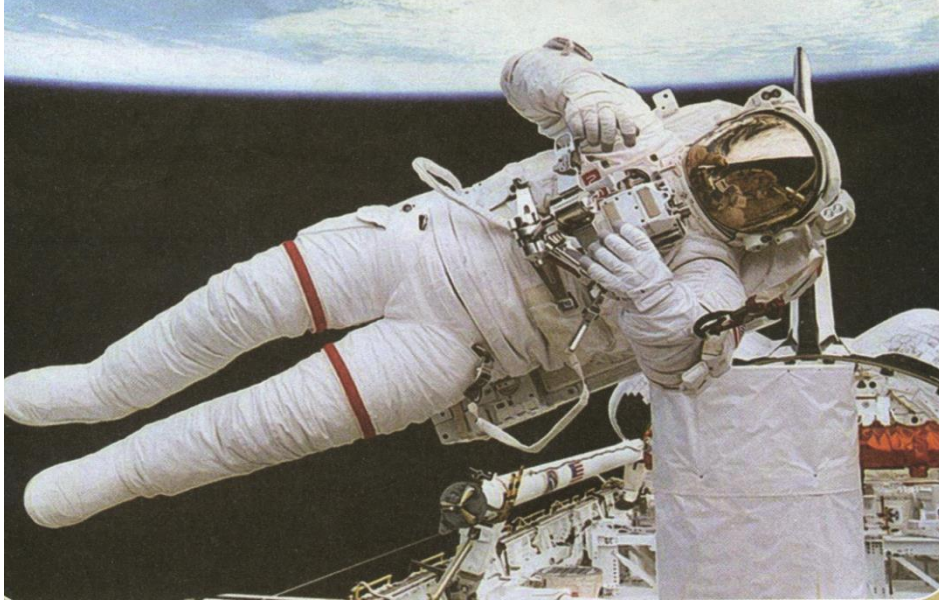
Eğitsel ve Sosyal Etkinlikler temasında yer alan metinler; *Kuşları Besleyelim, Halk Oyunlarımız.*

Ders kitabında yer alan yukarıdaki temalarda bulunan okuma metinleri incelendiğinde; metinlerde öğrencilerin hayal dünyalarını geliştirecek etkinliklere yer verilmediği görülmektedir.

Dünyamız ve Uzay temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Astronot Olmak İstiyorum*” metninde Astronot adaylarının; “*Uzay araçlarındaki sistemleri kumanda etmeyi öğrenirler. Paraşütle atlamak ve aletli dalış yapmayı öğrenirler.*” vb. aldığı eğitimlerin anlatılması, gökyüzü ve uzay ile ilgili konularda öğrenenlerin hayal dünyalarını ve yaratıcılıklarını zenginleştireceği söylenebilir.

4.7. “Astronot Olmak İstiyorum” Adlı Okuma Metni

Resim 4.7’de verilen astronot elbiseli insan görseli, metinde anlatılan konuya uygun olarak düzenlenmiştir. Metinde yer verilen görselin, öğrenenlerin iç dünyalarını etkileyip kendilerini bir astronot gibi düşünerek hayal güçlerini geliştireceği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “Gökyüzü” adlı serbest okuma metninde ise;

*Kim bilir ne kadar güzel yücelerden
Seyretmek insanların koşuşmasını.
Avuç avuç yıldızlar takınıp
Rüzgârın dağ tepe dolaşmasını
Sabih ŞENDİL (Öztaş ve Bıyıklı, 2014:65).*

Sözleri ile öğrenenlerin kendilerini gökyüzünde yaşıyor gibi düşünerek, yeryüzünün nasıl görüldüğü ile ilgili hayal gücünü geliştireceği söylenebilir.

Başak yayınlarına ait “Kalemin Dileği” metninde yer alan “Ben kalemim. İnsanoğlu yüzyıllardan bu yana beni yanından hiç eksik etmedi. Benimle şiirler,

hikâyeler, masallar yazdı. Acılarını, sevinç ve mutluluklarını dile getirdi.” ifadeleri ile öğrenenlerin kendi iç dünyasında kurduğu dilek ve umutlarını yazarak hayal dünyasını Zenginleştireceği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “Büyülü Bir Atım Olsa” adlı serbest okuma metninde ise;

Büyülü bir atım olsa

Ay yoluna düşsem.

Yolda yıldızları

Saya saya gitsem.

Gece demesem

Gündüz demesem.

Büyülü atımla

Ay’a varsam,

Ay dedeye sarılıp

Doya doya öpsem.

Büyülü bir atım olsa,

Tüm gezegenlerin yoluna düşsem.

O gezegen, bu gezegen diye

Hepsini gezebilsem.

Neler var, neler yok,

Bir görebilsem.

Arkadaş bulup

Doyasıya oynayabilsem.

Büyülü bir atım olsa,

Keşke gidebilsem

Zeynel BEKSAÇ (Arhan ve Coşkun, 2014:86-87).

Sözleri ile büyülü bir ata sahip olmak isteyen çocuğun, bu at ile gökyüzüne yolculuk ederek “Ay, Yıldız, Gezegen” gibi gökyüzünde bulunan kahramanlarla tanışmak ve onlarla arkadaşlık kurup oyun oynamak gibi öğrenenlerin hayal dünyalarını geliştirecek etkinliklere yer verildiği söylenebilir.

4.8. “Büyülü Bir Atım Olsa” Adlı Okuma Metni

Resim 4.8’de verilen görselin, metnin konusuna uygun olarak düzenlendiği söylenebilir. Görselde yer alan çocuğun, uçan halı üstünde gökyüzü yolculuğu ile ilgili kendi dünyasında kurduğu duygu ve düşüncelerin, öğrenenlerin hayal dünyalarını ve yaratıcılıklarını geliştireceği söylenebilir.

4.1.9. Öğrencileri Grup Çalışmasına Yöneltili Etkinliklerin Ortaya Konulması ile İlgili Bulgular

Elde edilen ölçüte dayanılarak; incelenen ders kitabındaki okuma metinlerinde, öğrencileri grup çalışmasına yöneltili etkinliklerin bulunup bulunmadığı araştırılmıştır.

Aşağıda verilen temalara göre işlenen metinler verilmiştir.

Birey ve Toplum temasında yer alan metinler; *Misafir Ağrlamak ve Uğurlamak, Okul, Benim Güzel Okulum ve Top Tavşan.*

Atatürk temasında yer alan metinler; *Atatürk’ün Hayatı, Cumhuriyet, Burada Bir İğde Ağacı Vardı Ne Oldu?*

Sağlık ve Çevre temasında yer alan metinler; *Sağlıklı Yaşamak, Selim'in Çürük Dişi, Kır Şarkısı.*

Üretim, Tüketim ve Verimlilik temasında yer alan metinler; *Kâğıt ve Kâğıt Yapımı, Tutumluluk ve Para Biriktirme, Ekmek.*

Dünya'mız ve Uzay temasında yer alan metinler; *Astronot Olmak İstiyorum ve Gökyüzü.*

Değerlerimiz temasında yer alan metinler; *Bayram Yeri ve Ana Dilim, Güzel Türkçem, Atabarı'nın Öyküsü, Göle Maya Çalmak.*

Oyun ve Spor temasında yer alan metinler; *Doğru Spor, Rengârenk Topacım, Oyuncakların Öyküsü ve Kutu Kutu Pense.*

Güzel Ülkem Türkiye temasında yer alan metinler; *Safranbolu ve Türkiye'm.*

Hayal Gücü temasında yer alan metinler; *Kalemin Dileği ve Büyülü Bir Atım Olsa.*

Eğitsel ve Sosyal Etkinlikler temasında yer alan metinler; *Halk Oyunlarımız.*

Ders kitaplarında yer alan yukarıdaki temalarda bulunan okuma metinleri incelendiğinde; metinlerde öğrencileri grup çalışmasına yönlendirecek etkinliklere yer verilmediği görülmektedir.

Atatürk temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Başak yayınlarına ait “Atatürk” adlı şiirde “Bir gün sordum babama Atatürk neden büyük?” sorusuyla, Atatürk’ü büyük bir lider yapan özelliklerin neler olduğu konusunda öğrencileri düşünmeye ve tartışmaya yönelterek grup çalışması yapılacağı söylenebilir.

Sağlık ve Çevre temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “Kutlama Kartı” adlı serbest okuma metninde, kuşlar için önemli bir yaşam yeri olan Manyas Gölü’nün eski doğal halinin kalmadığı konusunda; “Kuş cenneti mi?”, “Nerede”, “Kuş cenneti mi kaldı sanki?”, “Peki ne olacak?” ve “Kimse bir şey yapamaz mı?” sorularıyla, karşılıklı görüş ve eleştiriler çerçevesinde öğrencileri tartışmaya yönelterek grup çalışması yapılacağı söylenebilir.

Üretim, Tüketim ve Verimlik temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Başak yayınlarına ait “*Ayça Mutfakta*” metninde, günlük hayatta bilinçli bir tüketicinin alışveriş yaparken nelere dikkat etmesi gerektiği konusunda “*Anneciğim, bilinçli bir tüketici nasıl davranmalı?*” sorusuyla, beyin fırtınası yapılarak grup çalışması yapılacağı söylenebilir.

Eğitsel ve Sosyal Etkinlikler temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Başak yayınlarına ait “*Kuşları Besleyelim*” metninde, “*Çevrenizdeki kuşları beslemek ister misiniz?*” ve “*Peki, kuşlara bu masalarda yem olarak neler verilir?*” sorularıyla, öğrencilerin karşılıklı soru-cevapları alınarak grup çalışması yapılacağı söylenebilir.

4.1.10. Metindeki İçerik ve Etkinliklerin Yorum Gücünü Geliştirebilmesi ile İlgili Bulgular

Geleneksel öğretimin eksik kaldığı konulardan bir diğeri de öğrencinin problemler ve olaylar üzerinde yorumlama, eleştiri yapabilme ve bunlar arasında bağlantı kurarak yeni fikirlerin üretilmesinin kısıtlı olmasıdır (Ocak ve Dai, 2010:8).

Yapılandırmacı öğrenme anlayışına uygun olarak hazırlanacak ders kitaplarında ki metinlerin içeriğinin; öğrencilerin anlama, yorumlama, bağlantı kurma ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirecek nitelikte düzenlenmesi gerekir.

Elde edilen ölçüte dayanılarak; incelenen ders kitabında bulunan okuma metnindeki içerik ve etkinliklerin öğrencilerin yorum gücünü geliştirmeye katkıda bulunup bulunmadığı araştırılmıştır.

Birey ve Toplum temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Misafir Ağırlamak ve Uğurlamak*” metninde, eve gelen misafirin karşılanması ve uğurlanması konusunda yapılması gerekenlerle ilgili öğrenenlerin yorum gücünü geliştirecek etkinliklere yer verildiği söylenebilir. İlgili

kitabın diğeri bir metni olan “Okul” şiirinde ise öğrencilerin yorum gücünü geliştirecek etkinliklere yer verilmemiştir.

Başak yayınlarına ait “*Top Tavşan*” adlı serbest okuma metninde ailesinden gizli olarak ormana gezmeye giden Top Tavşan’ın evinin yolunu kaybetmesi konusunda, büyüklerin izni olmadan evden ayrılmamak gerektiği ile ilgili öğrenenlerin anlama ve yorum gücünü geliştirecek etkinliklere yer verildiği söylenebilir. İlgili kitabın diğeri bir metni olan “*Benim Güzel Okulum*” adlı şiirde ise öğrencilerin yorum becerilerini geliştirecek etkinliklere yer verilmemiştir.

Atatürk temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Atatürk’ün Hayatı*” ve “*Cumhuriyet*” adlı metinlerde öğrenenlerin yorum gücünü geliştirecek etkinliklere yer verilmemiştir.

Başak yayınlarına ait “*Atatürk*” adlı şiirde “*Bir gün sordum babama Atatürk neden büyük?*” sorusuyla, Atatürk’ü büyük bir lider yapan özelliklerin neler olduğu ve ilgili kitabın diğeri bir metni olan “*Burada Bir İğde Ağacı Vardı, Ne Oldu?*” metninde “*Burada Bir İğde Ağacı Vardı, Ne Oldu?*” sorusuyla, Atatürk’ün daha önceden orman çiftliğinde gördüğü iğde ağacını görememesi ile ilgili olarak, ağaçların korunması için yapılması gerekenler hakkında öğrenenlerin yorum gücünü geliştirecek etkinliklere yer verildiği söylenebilir.

Sağlık ve Çevre temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Sağlıklı Yaşamak*” metninde kendi sağlığımızı, toplum ve çevre sağlığını korumak için yapılması gerekenler ve ilgili kitabın diğeri bir metni olan “*Kutlama Kartı*” adlı serbest okuma metninde, kuşların doğal yaşam alanı olan Manyas Gölü’nün suyunun azalması ve fabrika atıkları yüzünden kirlenmesi konusunda neler yapılması gerektiği ile ilgili öğrenenlerin yorum gücünü geliştirecek etkinliklere yer verildiği söylenebilir.

Başak yayınlarına ait “*Selim’in Çürük Dişi*” metninde, sağlıklı dişlere sahip olmak için neler yapılması gerektiği ile ilgili öğrenenlerin yorum ve fikir üretme

becerilerini geliştirecek etkinliklere yer verildiği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Kır Şarkısı*” adlı serbest okuma metninde ise öğrenenlerin yorum gücünü geliştirecek etkinliklere yer verilmemiştir.

Üretim, Tüketim ve Verimlik temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Kâğıt ve Kâğıt Yapımı*” metninde “*Her gün kullandığımız defterlerimiz, kitaplarımız, okuduğumuz gazete ve dergiler nasıl yapıyor hiç merak ettiniz mi arkadaşlar?*” sorusuyla, insanların günlük hayatında önemli bir yeri olan ve sıklıkla kullanılan defter, kitap, gazete vb. malzemelerin ham maddesi olan kâğıdın nasıl üretildiği ve ilgili kitabın diğer bir metni olan “*Tutumluluk ve Para Biriktirme*” adlı serbest okuma metninde ise “*Nasıl para biriktirebiliriz?*” sorusuyla, tutumlu bir hayat sürdürmek için neler yapılması gerektiği konusunda öğrenenlerin anlama ve yorum becerilerini geliştirecek etkinliklere yer verildiği söylenebilir.

Başak yayınlarına ait “*Ayça Mutfakta*” adlı metinde “*Bilinçli bir tüketici nasıl davranmalı?*” sorusuyla, bilinçli bir tüketicinin günlük hayatta alışveriş yaparken nelere dikkat etmesi konusunda öğrenenlerin yorum ve fikir üretme becerilerini geliştirecek etkinliklere yer verildiği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Ekmek*” adlı şiirde ise öğrenenlerin yorum gücünü geliştirecek etkinliklere yer verilmemiştir.

Dünya’mız ve Uzay temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Astronot Olmak İstiyorum*” ve “*Gökyüzü*” adlı metinlerde öğrenenlerin yorum gücünü geliştirecek etkinliklere yer verilmemiştir.

Hayal Gücü temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Başak yayınlarına ait “*Kalemin Dileği*” ve “*Büyülü Bir Atım Olsa*” adlı metinlerde öğrenenlerin yorum gücünü geliştirecek etkinliklere yer verilmemiştir.

Değerlerimiz temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Bayram Yeri*” ve “*Ana Dilim, Güzel Türkçem*” adlı metinlerde öğrenenlerin yorum gücünü geliştirecek etkinliklere yer verilmemiştir.

Başak yayınlarına ait “*Göle Maya Çalmak*” metninde “*Hiç göle çalınan maya tutar mı?*” sorusuyla, göle çalınan mayanın tutup tutmayacağı konusunda öğrenenlerin anlama ve yorum gücünü geliştirecek etkinliklere yer verildiği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Atabarı'nın Öyküsü*” metninde ise öğrenenlerin yorum gücünü geliştirecek etkinliklere yer verilmemiştir.

Oyun ve Spor temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Doğru Spor*” metninde, sağlıklı yaşayabilmek için spor yapmanın önemi ve sporun sağladığı yararlar ile ilgili öğrenenlerin yorum gücünü geliştirecek etkinliklere yer verildiği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Rengârenk Topacım*” metninde ise “*Dedeciğim bu ne?*” ve “*Ben bu topa nasıl oynarım?*” sorularının, günümüz çocuklarınca pek fazla bilinmeyen Topaç oyunu ve bu oyunun nasıl oynandığı ile ilgili öğrencilerin yorum gücünü geliştireceği söylenebilir.

Başak yayınlarına ait “*Oyuncakların Öyküsü*” metninde “*İlk oyuncağınızı hatırlıyor musunuz?*” sorusuyla, ilk oyuncaklarının ne olduğu ve zamanla oyuncaklarda yaşanan değişiklikler ile ilgili öğrenenlerin yorum gücünü geliştirecek etkinliklere yer verildiği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Kutu Kutu Pense*” adlı serbest okuma metninde ise öğrenenlerin yorum gücünü geliştirecek etkinliklere yer verilmemiştir.

Güzel Ülkem Türkiye temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Safranbolu*” ve “*Türkiye'm*” metinlerinde öğrenenlerin yorum gücünü geliştirecek etkinliklere yer verilmemiştir.

Eğitsel ve Sosyal Etkinlikler temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Başak yayınlarına ait “*Kuşları Besleyelim*” metninde “*Çevrenizdeki kuşları beslemek ister misiniz?*” sorusu ve kuşları beslemek için yem olarak neler verildiği konusunda öğrenenlerin yorum ve fikir üretme becerilerini geliştirecek etkinliklere yer verildiği söylenebilir. İlgili kitabın diğer metni olan “*Halk Oyunlarımız*” adlı serbest okuma metninde ise öğrenenlerin yorum gücünü geliştirecek etkinliklere yer verilmemiştir.

4.1.11. Metinlerin Öğrenci Seviyesine Uygun Olması ile İlgili Bulgular

Okuma alışkanlığının kazanılmaya başladığı ilköğretimde önemli derslerden biri de Türkçe dersidir. Türkçe dersinin temel aracı olan ders kitabındaki okuma metinleri, öğrencilerin seviyelerine uygun olarak okuyup anlayabileceği türden olmalıdır (Okur ve Arı, 2013:203).

Türkçe kitaplarında yer alacak okuma metinleri, sınıf ve öğrenci düzeyine uygun olarak hazırlanmalıdır. Metindeki konular dikkatli ve bir sıra dahilinde seçilmelidir. Metinlerde kullanılan dilin sade, anlaşılır ve doğal olmasına özen gösterilmelidir. Bu özelliklerle birlikte metinlerin, öğrenciler tarafından kolay ve rahat bir şekilde okunması ve anlaşılmasına imkân tanınmalıdır (Öz, 2001:277).

Yapılandırmacı öğrenme anlayışına uygun olarak düzenlenecek Türkçe ders kitaplarındaki okuma metinleri, öğrencilerin bilgiyi yapılandırmasını sağlayacak şekilde seviyelerine uygun olarak düzenlenmelidir.

Elde edilen ölçüte dayanılarak; incelenen ders kitabındaki okuma metinlerinin öğrencilerin seviyelerine uygun olarak düzenlenip düzenlenmediği araştırılmıştır.

Birey ve Toplum temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Misafir Ağırlamak ve Uğurlamak*” ve “*Okul*” adlı metinlerdeki konuların öğrencilerin seviyelerine uygun olduğu söylenebilir.

Başak yayınlarına ait “*Benim Güzel Okulum*” ve “*Top Tavşan*” adlı metinlerde yer verilen konu ve olayların, öğrencilerin kolay bir şekilde okuyup anlayabileceği bir biçimde seviyelerine uygun olarak düzenlendiği söylenebilir.

Atatürk temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Atatürk’ün Hayatı*” ve “*Cumhuriyet*” adlı metinlerde yer verilen konu ve etkinliklerin öğrencilerin seviyelerine uygun olarak düzenlendiği söylenebilir.

Başak yayınlarına ait “*Atatürk*” ve “*Burada Bir İğde Ağacı Vardı, Ne Oldu?*” adlı metinlerde Atatürk’ün hayatı, Türkiye Cumhuriyeti’nin kurulması, Atatürk’ü büyük bir lider yapan özelliklerin neler olduğu ve Atatürk’ün ağaçların korunması ve doğaya verdiği önemden bahsedilmiş olup, metinlerin öğrencilerin seviyelerine uygun olarak sade ve anlaşılır bir dille yazıldığı söylenebilir.

Sağlık ve Çevre temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Sağlıklı Yaşamak*” metninde, sağlıklı bir yaşam sürmek için yapılması gerekenler ile ilgili yer verilen konu ve etkinliklerin öğrencilerin düzeyine uygun olarak düzenlendiği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Kutlama Kartı*” metninde ise doğal çevrenin korunması konusunda yer verilen bilgilerin öğrencilerin seviyelerine uygun olarak düzenlendiği söylenebilir.

Başak yayınlarına ait “*Selim’in Çürük Dişi*” adlı metinde diş sağlığına dikkat edilmesi ile ilgili bilgiler basit ve anlaşılır bir dille anlatılmış olup, metnin öğrencilerin seviyelerine uygun olduğu söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Kır Şarkısı*” şiirinin ise öğrencilerin seviyeleri dikkate alınarak düzenlendiği söylenebilir.

Üretim, Tüketim ve Verimlilik temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Kâğıt ve Kâğıt Yapımı*” metninde, kâğıdın nasıl üretildiğinden bahsedilmektedir. Günlük yaşamda hemen her gün kullanılan defter, kitap, gazete, tabak, giysi vb. malzemelerin ham maddesi olan kâğıdın tasarruflu

kullanılması konusunda öğrencilerin ilgisini çekecek türden anlaşılır bir dille yazılan metnin, öğrencilerin seviyelerine uygun olduğu söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan *“Tutumluluk ve Para Biriktirme”* metninde ise tutumlu olma konusunda yapılması gerekenlerin yapılandırmacı öğrenme anlayışına uygun olarak, öğrenenlerin bilgiyi anlamlandırıp yorum yapabileceği türden ve seviyeleri dikkate alınarak düzenlendiği söylenebilir.

Başak yayınlarına ait; ekmeğin sofralara gelene kadar geçirmiş olduğu aşamaların görsel öğelerle uyumlu bir biçimde verildiği *“Ekmek”* şiirinin ve bilinçli bir tüketicinin alışveriş yaparken tüketebileceği kadar malzeme alması gerektiğini kısa ve anlaşılır bir biçimde anlatan *“Ayça Mutfakta”* adlı metnin, öğrencilerin seviyeleri dikkate alınarak düzenlendiği söylenebilir.

Dünya’mız ve Uzay temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait *“Astronot Olmak İstiyorum”* metninde yer verilen astronot adaylarının aldığı eğitimler ve *“Uzay Ajansı”*, *“Ulusal Havacılık”*, *“Uzay Dairesi”*, *“Uzay Teleskopu”* ve *“Parabolik Uçuşlar”* gibi kavram ve etkinlikleri somut işlemler döneminin başında yer alan öğrenciler anlamlandırmakta zorluk çekebileceğinden, metnin öğrencilerin seviyelerine uygun olmadığı söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan *“Gökyüzü”* adlı serbest okuma metninde ise; gökyüzü ile ilgili öğrencilerin ilgi ve dikkatini çekebilecek bilgiler sade ve anlaşılır bir dille verildiğinden, metnin öğrencilerin seviyelerine uygun olarak düzenlendiği söylenebilir.

Hayal Gücü temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Başak yayınlarına ait; İnsanların günlük yaşamında hemen her gün kullandığı kalemin, geçmişten günümüze kadar gelen süreçte şeklinde ve yapısında yaşanan değişikliklerin aşamalı bir şekilde anlatıldığı *“Kalemin Dileği”* adlı metnin ve çocuğun büyüme bir ata sahip olmak istemesi ve bu ata ulaşma hayaline yer verilen *“Büyülü Bir Atım Olsa”* serbest okuma metninin, öğrencilerin seviyelerine uygun olduğu söylenebilir.

Değerlerimiz temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Bayram Yeri*” adlı metinde, Kemal ile babasının bayram öncesi yaptığı hazırlıklar ile bayram günü yaşadıkları anlatılmıştır. Metinde yer verilen olay ve etkinliklerin, öğrenenlerin kolay anlayacağı bir biçimde seviyelerine uygun olarak düzenlendiği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Ana Dilim, Güzel Türkçem*” metninin ise; ana dilimiz olan Türkçenin öneminin sade ve anlaşılır bir dille öğrencilerin seviyelerine uygun olarak düzenlendiği söylenebilir.

Başak yayınlarına ait “*Atabarı'nın Öyküsü*” metninde, Artvin yöresine ait halk oyunlarından biri olan “*Artvin Barı*” adlı oyunun adının “*Atabarı*” olarak değiştirilmesi ile ilgili kısa ve açıklayıcı bilgilerin gerçek resimlerle desteklendiği metnin, öğrencilerin seviyelerine uygun olarak düzenlendiği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Göle Maya Çalmak*” metninde ise ilkökul çağındaki öğrencilerin ilgilerini çekerek zevkle okuduğu kahramanlardan biri olan Nasreddin Hoca'nın göle maya çalması ile ilgili hikâyesine yer verilmiş olup, metnin öğrencilerin seviyelerine uygun olarak düzenlendiği söylenebilir.

Güzel Ülkem Türkiye temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait; geleneksel Türk evleri ile ünlü bir şehir olan Safranbolu'nun tarihi ve kültürel özelliklerinin anlatıldığı “*Safranbolu*” metninin ve Türkiye'nin önemli tarihi ve kültürel merkezlerinin resimlerle uyumlu bir şekilde düzenlendiği “*Türkiye'm*” şiirinin, öğrencilerin seviyeleri dikkate alınarak düzenlendiği söylenebilir.

Eğitsel ve Sosyal Etkinlikler temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Başak yayınlarına ait “*Kuşları Besleyelim*” metninde, doğadaki kuşların nasıl besleneceği ile ilgili verilen konu ve etkinlikler öğrencilerin kolay bir şekilde okuyup anlamasını sağlayacak şekilde düzenlendiğinden, metnin öğrencilerin seviyelerine uygun olarak düzenlendiği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Halk Oyunlarımız*” metninde ise yurdun dört bir yanında coşku ve sevinçle oynanan halk

oyunlarının sade ve anlaşılır bir biçimde anlatıldığı metnin, öğrencilerin seviyeleri dikkate alınarak hazırlandığı söylenebilir.

4.1.12. Metindeki Paragrafların Kendi İçinde Bütünlük Oluşturması ile İlgili Bulgular

Paragraf özellikleri açısından; her bir paragrafın öncelikli olarak kendi içinde bir anlam bütünlüğü olmalı ve paragrafın bütünü bir fikre odaklanmalıdır. Giriş, gelişme ve sonuç bölümleri paragrafların kendi içinde bir anlam ve fikir bütünlüğü sağlaması açısından önemlidir. Ayrıca, paragraflar arasındaki ilişkinin iyi kurulması öğrencilerin anlatılanlar arasında bağlantı kurmasında yardımcı olacaktır (Köseoğlu ve diğerleri, 2003:106).

Elde edilen ölçüte dayanılarak; incelenen ders kitabında yer alan okuma metnindeki paragrafların kendi başına bir bütünlük oluşturup oluşturmadığı araştırılmıştır.

Birey ve Toplum temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait; eve gelen misafirin karşılanması, ağırlanması ve uğurlanması ile ilgili bilgilerin verildiği “*Misafir Ağırlamak ve Uğurlamak*” metni ile çocukların eğitiminde okulun önemine yer verilen “*Okul*” şiirindeki paragrafların kendi içinde bir anlam ve fikir bütünlüğü oluşturduğu söylenebilir.

Başak yayınlarına ait “*Top Tavşan*” metninde 4. ve 11. Paragraflar tek cümleliktir. Bu paragrafların bütünlüğüne bakıldığında; 4. Paragrafta Top Tavşan’ın yakından duyduğu bir sestən bahsedilmekte, 11. Paragrafta ağaç dalında öten bir baykuşa yer verilen tek cümlelik paragrafların, metnin bütünlüğünü bozduğu söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Benim Güzel Okulum*” şiirinde yer alan dörtlüklerin bir anlam bütünlüğü içinde oluşturulduğu söylenebilir.

Atatürk temasında yer verilen okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait; Mustafa Kemal Atatürk'ün hayatı ile ilgili doğumu, eğitim ve askerlik hayatı ve Türkiye Cumhuriyet'ini kurmasının anlatıldığı “*Atatürk'ün Hayatı*” metninde yer alan paragraflar ile yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti'nin yaşattığı heyecan ve sevincin anlatıldığı “*Cumhuriyet*” şiirindeki dörtlüklerin kendi başına bir bütünlük oluşturduğu söylenebilir.

Başak yayınlarına ait; “*Burada Bir İğde Ağacı Vardı, Ne Oldu?*” adlı serbest okuma metninde yer alan paragraflar ve Atatürk'ü büyük bir lider yapan özelliklerin anlatıldığı “*Atatürk*” şiirindeki dörtlüklerin kendi başına bir bütünlük oluşturduğu söylenebilir.

Sağlık ve Çevre temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait; sağlıklı yaşayabilmek için sağlığınıza dikkat etmenin ve hasta olduğunda doktora gidilmesi gerektiğinin anlatıldığı “*Sağlıklı Yaşamak*” metninin kendi içinde bir anlam ve fikir bütünlüğü oluşturduğu söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Kutlama Kartı*” adlı serbest okuma metninde ise 1. ve 3. paragraflar tek cümleliktir. Bu paragrafların bütünlüğüne bakıldığında; 1. Paragrafta tatil olduğu için ailenin geç kalktığı anlatılmakta, 3. Paragrafta ise eve gelen kartlara yer verilen tek cümlelik paragrafların metnin bütünlüğünü bozduğu söylenebilir.

Başak yayınlarına ait “*Selim'in Çürük Dişi*” metninde, diş sağlığına önem vererek dişlerin fırçalanması gerektiğinin anlatıldığı ve ilgili kitabın diğer bir metni olan “*Kır Şarkısı*” adlı şiirdeki dörtlüklerin kendi içinde bir anlam ve fikir bütünlüğü oluşturduğu söylenebilir.

Üretim, Tüketim ve Verimlilik temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Başak yayınlarına ait “*Kâğıt ve Kâğıt Yapımı*” metninde, 1. ve 3. Paragraflar tek cümleliktir. Bu paragrafların bütünlüğüne bakıldığında; 1. Paragrafta günlük yaşamda hemen herkesin kullandığı defter, kitap ve dergilerin nasıl yapıldığı anlatılmakta; 3. paragrafta teknik açıdan kâğıdın nasıl elde edildiği ile ilgili bir soruya yer verilen tek

cümlelik parafların metnin bütünlüğünü bozduğu söylenebilir. İlgili kitabın diğeri bir metni olan “*Tutumluluk ve Para Biriktirme*” adlı serbest okuma metninde ise çocuklarda tutumlu olma bilincinin kazandırılması konusunda; harçlıkların biriktirilmesi ve ihtiyaçların dışında gereksiz yere harcama yapılmaması gerektiği anlatılmış olup, metindeki paragrafların kendi içinde bir anlam bütünlüğü oluşturduğu söylenebilir.

Başak yayınlarına ait “*Ekmek*” şiirinde ekmeğin üretilmesinden sofralara gelene kadar geçtiği aşamalar anlatılmış olup, şiirde ki dörtlüklerin kendi içinde bir anlam bütünlüğü oluşturduğu söylenebilir. İlgili kitabın diğeri bir metni olan “*Ayça Mutfakta*” metninde yer alan 3. paragrafta ise; havucun sözleri üzerine diğeri sebzelerin sessizliğinin anlatıldığı tek cümlelik paragrafın, metnin bütünlüğünü bozduğu söylenebilir.

Dünya'mız ve Uzay temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait; astronot adaylarının aldığı eğitimlerden bahsedilen “*Astronot Olmak İstiyorum*” metni ile “*Gökyüzü*” adlı serbest okuma metninde yer alan paragrafların kendi içinde bir anlam ve fikir bütünlüğü oluşturduğu söylenebilir.

Hayal Gücü temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Başak yayınlarına ait “*Büyülü Bir Atım Olsa*” adlı serbest okuma metninde, büyülü bir ata sahip olup gökyüzüne seyahat etmek isteyen çocuğun hayaline yer verilmiş olup, metindeki paragrafların kendi içinde bir anlam ve fikir bütünlüğü oluşturduğu söylenebilir. İlgili kitabın diğeri bir metni olan “*Kalemin Dileği*” metninde ise 3., 6. ve 8. Paragraflar tek cümleliktir. Bu paragrafların bütünlüğüne bakıldığında; 3. Paragrafta eski zamanlardan beri yazı aracı olarak kullanılan kalem ile yazılan yazıt ve belgeler olduğu anlatılmakta, 6. Paragrafta kalemin çok farklı şekillerde üretildiğine ve 8. Paragrafta her renkte boya kalemleri olarak da kullanıldığına yer verilen tek cümlelik paragrafların metnin bütünlüğünü bozduğu söylenebilir.

Değerlerimiz temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait, Kemal ile babasının bayram öncesi yaptığı hazırlıklar ve bayram töreninde yaşadıkları olayların anlatıldığı “*Bayram Yeri*” metnindeki paragraflar ile ilgili kitabın diğer bir metni olan “*Ana Dilim, Güzel Türkçem*” şiirindeki dörtlüklerin kendi başına bir anlam bütünlüğü oluşturduğu söylenebilir.

Başak yayınlarına ait, “*Göle Maya Çalmak*” metninde göle maya çalmayı deneyen Nasreddin Hoca’ya yer verilmiş olup, metindeki paragrafların kendi içinde bir anlam ve fikir bütünlüğü oluşturduğu söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Atabarı’nın Öyküsü*” metninde “*Artvin Barı*” adlı oyunun adının “*Atabarı*” olarak değiştiğini açıklayan son paragraf, bir önceki paragraf da anlatılanlara tekrar yer verdiğinden metnin bütünlüğünü bozduğu söylenebilir.

Oyun ve Spor temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Rengârenk Topacım*” metnindeki paragrafların kendi içinde bir anlam ve fikir bütünlüğü oluşturduğu söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Doğru Spor*” metninde ise; 4. Paragraftan itibaren kişilerin sağlık durumuna ve yaş seviyesine göre yapabileceği spor dalları anlatılmış olup, tek cümlelik oluşturulan 5. Paragrafın metnin anlam bütünlüğünü bozduğu söylenebilir.

Başak yayınlarına ait “*Oyuncakların Öyküsü*” ve “*Kutu Kutu Pense*” adlı metinlerde yer alan paragrafların tek başına bir anlam bütünlüğü oluşturduğu söylenebilir.

Güzel Ülkem Türkiye temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait; “*Türkiye’ m*” şiirindeki dörtlüklerin tek başına bir anlam bütünlüğü oluşturduğu söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan ve geleneksel Türk toplum yaşamının özelliklerini yansıtan ve eski Türk evleri ile ünlü bir şehir olan Safranbolu’nun tanıtıldığı “*Safranbolu*” metninde 3. Paragrafta, Safranbolu’nun tarih boyunca birçok uygarlığa ev sahipliği yaptığı anlatılmakta, 4. Paragrafta ise Safranbolu’nun iklimi ile ilgili bilgiler verilir daha sonra tek cümlelik 5. Paragrafta

tekrar Safranbolu'nun tarihi ile ilgili bilgiler verilmesi metnin anlam bütünlüğünü bozduğu söylenebilir.

Eğitsel ve Sosyal Etkinlikler temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Başak yayınlarına ait, “*Kuşları Besleyelim*” metni ile “*Halk Oyunlarımız*” metnindeki paragrafların, tek başına bir anlam bütünlüğü oluşturduğu söylenebilir.

4.1.13. Metinlerde Farklı Zekâ Türlerine Yönelik Etkinliklerin Yer Alması ile İlgili Bulgular

Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı, öğrenenler arasındaki bireysel farklılıkları dikkate alan çağdaş bir anlayıştır. Eğitim ortamında öğrenciler arasındaki bu bireysel farklılıkları dikkate alan bir kuram olan Çoklu Zekâ kuramında her öğrencinin en az bir zekâ alanında başarılı olabileceği belirtilmektedir. Tuğrul ve Duran (2003:232) eğitimcilerin öğretim programını planlarken odaklanmaları gereken soruları şu şekilde açıklamıştır:

Tablo 4.1. Çoklu Zekâ Alanları ve bu Alanlara Yönelik Oluşturulan Sorular

Sözel-Dilsel Zekâ	Konuşmaları ya da yazılı metinleri nasıl kullanabilirim?
Mantıksal-Matematiksel Zekâ	Sayı, hesap, mantık, sınıflama, eleştirel düşünme becerilerini sınıfa nasıl getirebilirim?
Görsel-Uzaysal Zekâ	Görsel şekilleri hayal etmeyi, resim ve benzetmeleri nasıl kullanabilirim?
Kişiler arası-Sosyal Zekâ	Çocukları eşli paylaşımlara, birlikte öğrenmelere ve büyük grup aktivitelerin nasıl yönlendirebilirim?
Bedensel-Kinestetik Zekâ	Programım vücut ya da el becerilerini nasıl kapsayabilir?
Müzikal-Ritmik Zekâ	Müziği ya da doğa seslerini kullanırken etkinliklere ritim ve melodileri nasıl ekleyebilirim?
İşsel-Kişisel Zekâ	Duyguları, anıları nasıl uyandırabilirim ya da çocuklara seçme şansını nasıl vere-bilirim?
Doğa Zekâ	Çocukların farklı nesnelere sınıflandırmalarını ve bunları analiz etmelerini nasıl sağlayabilirim?

Yukarıdaki zekâ alanlarına ek olarak “Varoluşçu Zekâ” diye bilinen bir zekânın da olduğu kabul edilmektedir.

Elde dilen ölçüte dayanılarak incelenecek olan ders kitabındaki okuma metninin, öğrenenlerin farklı zekâ türlerini geliştirmeye yönelik etkinliklere yer verip vermediği araştırılmıştır.

Birey ve Toplum temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait; eğitim ve öğrenme etkinliklerinin gerçekleşmesinde okulun işlevine değinilen “Okul” metninin, okula karşı olumlu duygular kazanma konusunda öğrencilerin içsel-kişisel zekâsını geliştireceği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “Misafir Ağrlamak ve Uğurlamak” metninde ise eve gelen bir misafirin nasıl karşılanacağı ve uğurlanacağı ile ilgili öğrencilerde içsel-kişisel zekâyı geliştireceği söylenebilir.

Başak yayınlarına ait; okula karşı duyulan özlemin anlatıldığı “Benim Güzel Okulum” metninin, okula karşı olumlu duygular kazanmasında etkili olacağı düşünülerek öğrencilerin içsel-kişisel zekâsını geliştireceği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “Top Tavşan” metninde ise ormanda tek başına gezintiye çıkan ve evinin yolunu kaybeden Top Tavşan’ın yaşadığı olaylar ile ilgili öğrencilerde içsel-kişisel zekâyı geliştireceği söylenebilir.

Atatürk temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “Atatürk’ün Hayatı” metninde öğrenenlerin farklı zekâ türlerini geliştirecek etkinliklere yer verilmemiştir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “Cumhuriyet” metninde ise yeni kurulan Türkiye Cumhuriyeti’nin yaşattığı sevincin şiirsel bir dille anlatılması, öğrenenlerde sözel-dilsel zekâyı geliştireceği söylenebilir.

Başak yayınlarına ait “Burada Bir İğde Ağacı Vardı, Ne Oldu?” adlı serbest okuma metninde, Atatürk’ün başkent Ankara’nın çorak görünümünü değiştirmek için “Orman Çiftliği” adı verilen bir yer oluşturması anlatılmaktadır. Atatürk’ün bir gün çiftliğe yaptığı gezi sırasında daha önceden gördüğü iğde ağacını görememesi ile ilgili

olarak; her ne sebeple olursa olsun hiçbir ağacın kesilmemesi görüşünün, doğal çevrenin korunması konusunda öğrenenlerde doğa zekâyı geliştireceği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Atatürk*” metninde ise Atatürk’ü büyük bir lider yapan özelliklerin neler olduğunun anlatılması, öğrenenlerde sözel-dilsel zekâyı geliştireceği söylenebilir.

Sağlık ve Çevre temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait; Manyas Gölü’nün suyunun azalması ve çevresindeki fabrika atıkları nedeniyle kirlenmesi konusunda, doğal çevrenin korunmasına dikkat çeken “*Kutlama Kartı*” adlı serbest okuma metninin, öğrenenlerde doğa zekâyı geliştireceği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Sağlıklı Yaşamak*” metninde ise sağlıklı bir yaşam sürebilmek için yapılması gerekenlerin neler olduğunun anlatılması, öğrenenlerde sözel-dilsel zekâyı geliştireceği söylenebilir.

Başak yayınlarına ait; doğayla iç içe bir halde çevresindeki diğer canlılarla birlikte olan çocuğa yer verilen “*Kır Şarkısı*” metninin, öğrenenlerde doğa zekâyı geliştireceği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Selim’in Çürük Dişi*” metninin ise, öğrenenlerde içsel-kişisel zekâyı geliştireceği söylenebilir.

Üretim, Tüketim ve Verimlilik temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Kâğıt ve Kâğıt Yapımı*” metninde günlük yaşamda hemen herkesin kullandığı kağıdın nasıl üretildiği ile ilgili bilgilere yer verilmiş olup, metnin öğrenenlerde içsel-kişisel zekâyı geliştireceği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Tutumluluk ve Para Biriktirme*” adlı metinde ise günlük yaşamda tutumlu olmak için neler yapılması gerektiği ile ilgili bilgilere yer verilmesi, öğrenenlerde içsel-kişisel zekâyı geliştireceği söylenebilir.

Başak yayınlarına ait “*Ekme*” metninde ekmeğin sofralara gelene kadar geçirmiş olduğu aşamalar şiirsel bir dille anlatılması öğrenenlerde sözel-dilsel zekâyı geliştireceği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Ayça Mutfakta*” adlı metinde ise bilinçli bir tüketicinin alışveriş yaparken nasıl davranması gerektiği ile ilgili bilgilere yer verilmesi, öğrenenlerde içsel-kişisel zekâyı geliştireceği söylenebilir.

Dünya'mız ve Uzay temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Astronot Olmak İstiyorum*” ve “*Gökyüzü*” adlı metinlerin öğrenenlerde Görsel-Uzamsal zekâyı geliştireceği söylenebilir.

Hayal Gücü temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Başak yayınlarına ait; büyümlü bir ata sahip olmayı ve bu at ile gökyüzüne ulaşarak ay ve yıldızla tanışmak isteyen çocuğun hayaline yer verilen “*Büyümlü Bir Atım Olsa*” metninin, öğrenenlerde içsel zekâyı geliştireceği söylenebilir. İlgili kitabın diğerk bir metni olan “*Kalemin Dileği*” metninin ise öğrenenlerde içsel-kişisel zekâyı geliştireceği söylenebilir.

Değerlerimiz temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Bayram Yeri*” metninde bir bayram sabahı baba ve oğlunun yaşadığı olayların anlatılması, öğrenenlerde içsel-kişisel zekâyı geliştireceği söylenebilir. İlgili kitabın diğerk bir metni olan “*Ana Dilim, Güzel Türkçem*” adlı şiirde ise ana dilimiz olan Türkçe'nin öneminin üzerinde durulması, öğrenenlerde içsel-kişisel zekâyı geliştireceği söylenebilir.

Başak yayınlarına ait “*Atabarı'nın Öyküsü*” adlı metnin, öğrencilerde müzikal-ritmik zekâyı geliştireceği söylenebilir. İlgili kitabın diğerk bir metni olan “*Göle Maya Çalmak*” adlı metinde ise, göle çalınan mayanın tutup tutmayacağı konusunda öğrenenlerde mantıksal-matematiksel zekâyı geliştireceği söylenebilir.

Oyun ve Spor temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Doğru Spor*” metninde sağlıklı yaşayabilmek için düzenli olarak spor yapılması gerektiğinin anlatılması öğrenenlerde içsel-kişisel zekâyı ve bedensel-kinestetik zekâyı geliştireceği söylenebilir. İlgili kitabın diğerk bir metni olan “*Rengârenk Topacım*” metninin ise öğrenenlerde bedensel-kinestetik zekâyı geliştireceği söylenebilir.

Başak yayınlarına ait, günümüz çocuklarınca pek fazla bilinmeyen bir oyundan bahsedilen “*Kutu Kutu Pense*” metninde;

Kutu kutu pense,

Elmamı yense.

Arkadaşım serçe

Arkasını dönse.

Kutu kutu pense,

Elmamı yense.

Güzelim güneş,

Aramıza gelse

Bestami YAZGAN (Arhan ve Coşkun, 2014:74).

Sözleri ile çocukların hep birlikte oynadığı oyunun, öğrencilerde kişiler arası-sosyal zekâ ve bedensel-kinestetik zekâyı geliştireceği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Oyuncakların Öyküsü*” metninin ise öğrenenlerde sözel-dilsel zekâyı geliştireceği söylenebilir.

Güzel Ülkem Türkiye temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Safranbolu*” ve “*Türkiye’ m*” adlı metinlerin, öğrenenlerde doğa zekâyı geliştireceği söylenebilir.

Eğitsel ve Sosyal Etkinlikler temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Başak yayınlarına ait; çevremizdeki doğal yaşamın bir unsuru olan kuşların beslenmesi ile ilgili olayların anlatıldığı “*Kuşları Besleyelim*” metninin, öğrencilerde doğa zekâyı geliştireceği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Halk Oyunlarımız*” metninde ise öğrenenlerin farklı zekâ türlerini geliştirecek etkinliklere yer verilmemiştir.

4.1.14. Metinde Kullanılan Görsel Öğelerin İlgilili Çekici Olması ile İlgili Bulgular

Görsel öğeler, insanlar arasındaki iletişimde önemli bir role sahiptir. Bilginin hızla arttığı ve tüketildiği günümüzde, görselliğin işlevi daha da önemli hale gelmektedir. Çocukların öğrenmesinde etkili yollardan biri olan görsel öğelerin yazıya oranla daha kalıcı ve uzun süreli olarak ilgi çektiği söylenebilir (Uzuner, Aktaş ve Albayrak, 2010:722).

Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına uygun olarak okuma metinlerinde kullanılacak görsel öğelerin, konu ile uyumlu bir biçimde öğrencilerin ilgi ve dikkatini çekecek türden olması gerekmektedir.

Elde edilen ölçüte dayanılarak; incelenecek olan ders kitabında yer alan okuma metinlerinde ki görsel öğelerin ilgi çekici olup olmadığı araştırılmıştır.

Birey ve Toplum temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Misafir Ağırlamak ve Uğurlamak*” metninde eve gelen misafirin karşılanması, ağırlanması ve uğurlanmasından bahsedilmektedir.

4.9. “Misafir Ağırlamak ve Uğurlamak” Adlı Okuma Metni

Resim 4.9’da verilen görselin, konuda verilen içerikle uyumlu olmadığı için öğrencilerin ilgisini çekme konusunda yetersiz kaldığı söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “Okul” şiirinde ise eğitim ve öğrenme konusunda okulun önemi üzerinde durulmuştur. Şiirin içeriği ile uyumlu olarak düzenlenen görselin öğrencilerin ilgisini çekeceği söylenebilir.

Başak yayımlarına ait “Benim Güzel Okulum” şiirinde okula karşı duyulan özlem anlatılmıştır. Şiirde, içerikle uyumlu bir biçimde düzenlenen görselin öğrencilerin ilgisini çekeceği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “Top Tavşan” metninde ise annesinin sözünü dinlemeyerek ormanda gezintiye çıkan Top Tavşan’ın yaşadıkları anlatılmıştır. Metinde içeriğe uygun olarak düzenlenen görsellerin, öğrencilerin ilgisini çekeceği ve öğrenmenin kalıcı olacağı söylenebilir.

Atatürk temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayımlarına ait “Atatürk’ün Hayatı” metninde Mustafa Kemal ATATÜRK’ün doğumu, eğitim hayatı ve Türkiye Cumhuriyet’ini kurmasına kadar geçen süreç anlatılmıştır. Metinde, Atatürk ve ailesine ait kullanılan görsellerin öğrencilerin ilgisini çekeceği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “Cumhuriyet” şiirinde ise Türkiye Cumhuriyeti’nin kurulması ve yaşattığı sevinç anlatılmıştır. Şiirde Türk milleti, Ay yıldızlı bayrak ve Atatürk’ün birlikte yer aldığı görselin öğrencilerin ilgisini çekeceği söylenebilir.

Başak yayımlarına ait “Atatürk” şiirinde, Mustafa Kemal ATATÜRK’ü büyük bir lider yapan özelliklerin neler olduğu anlatılmıştır. Şiirde, Atatürk’e ait yer verilen gerçek resim ve fotoğrafların öğrencilerin ilgisini çekeceği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “Burada Bir İğde Ağacı Vardı, Ne Oldu?” adlı serbest okuma metninde ise Mustafa Kemal ATATÜRK’ün ağaç ve doğaya verdiği önem üzerinde durulmuştur. Konuyla ilişkili olarak yer verilen gerçek fotoğrafların öğrencilerin ilgisini çekme konusunda yeterli olduğu söylenebilir.

Sağlık ve Çevre temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Sağlıklı Yaşamak*” metninde sağlıklı bir yaşam sürmek için; kişisel temizliğe dikkat edilmesi, meyve sebzelerin yemeden önce mutlaka yıkanması, yemekten önce ve sonra dişlerin fırçalanması gerektiği anlatılmıştır. Metinde, sağlıklı beslenmek için yenilmesi gereken besinler ve düzenli olarak dişlerini fırçalayan bir çocuğun yer aldığı görsellerin öğrencilerin ilgisini çekeceği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Kutlama Kartı*” adlı serbest okuma metninde ise, kuşlar için doğal bir yaşam alanı olan Manyas Gölü’nün kirlenmesi nedeniyle kuşların göç etmek zorunda kalması anlatılmıştır. Metinde içerikle doğru bir biçimde kullanılan görsellerin öğrencilerin ilgisini çekeceği söylenebilir.

Başak yayınlarına ait “*Selim’in Çürük Dişi*” metninde sağlıklı bir yaşam sürebilmek için diş sağlığına dikkat edilmesi gerektiği anlatılmıştır. Metinde, içeriğe uygun olarak düzenlenen görsellerin öğrencilerin ilgisini çekeceği ve öğrenmenin kalıcı olacağı söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Kır Şarkısı*” adlı şiirde yer alan görsellerin öğrencilerin ilgisini çekeceği söylenebilir.

Üretim, Tüketim ve Verimlilik temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Kâğıt ve Kâğıt Yapımı*” metninde defter, kitap, gazete ve dergilerin ham maddesi olan kâğıdın nasıl üretildiği anlatılmıştır. Metinde içerikle uyumlu bir biçimde kâğıdın üretilme aşamaları görsellerle desteklenmiş olup, görsellerin öğrencilerin ilgisini çekeceği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Tutumluluk ve Para Biriktirme*” adlı serbest okuma metninde ise; tutumlu bir hayat sürmek için yapılması gerekenler anlatılmış olup, içerikle uyumlu olarak düzenlenen görsellerin öğrencilerin ilgisini çekeceği ve öğrenmenin kalıcı olacağı söylenebilir.

Başak yayınlarına ait “*Ekme*” adlı şiirde, ekmeğin sofralara gelene kadar geçtiği aşamalardan bahsedilmiştir. Metindeki içerikle uygun bir biçimde düzenlenen görsellerin, öğrencilerin ilgi ve dikkatini çekeceği söylenebilir. Aynı zamanda metinde yer alan görsellerin, öğrencilerin metnin içeriğini tahmin etme konusunda yeterli olduğu söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Ayça Mutfakta*” metninde ise; bilinçli bir tüketici olmak için alışverişte alınacak her şeyi özenle seçmenin ve zamanında

tüketmenin önemi anlatılmıştır. Metnin içeriği ile uygun bir biçimde düzenlenen görsellerin öğrencilerin ilgisini çekme konusunda yeterli olacağı söylenebilir.

Dünya'mız ve Uzay temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Astronot Olmak İstiyorum*” metninde, astronot adaylarının almış olduğu eğitimler anlatılmıştır. Metindeki içerikle uygun bir biçimde düzenlenen görsellerin öğrencilerin ilgisini çekeceği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Gökyüzü*” adlı şiirde yer verilen görselin, içerikle uyumlu bir biçimde düzenlendiği ancak; öğrencilerin ilgisini çekme konusunda yetersiz kaldığı söylenebilir.

Hayal Gücü temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Başak yayınlarına ait “*Kalemin Dileği*” metninde yüzyıllardan bugüne kadar olan süreçte yazı aracı olarak kullanılan kalemin yapısında ve şeklinde yaşanan değişimler anlatılmıştır. Kalemin şeklinde yaşanan değişimlerin öğrenilmesi açısından, metinde yer verilen görsellerin öğrencilerin ilgisini çekeceği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Büyülü Bir Atım Olsa*” adlı serbest okuma metninde ise; büyümlü bir ata sahip olarak gökyüzüne ulaşma hayali kuran çocukla ilgili olarak düzenlenen görsellerin öğrencilerin ilgisini çekeceği söylenebilir.

Değerlerimiz temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Bayram Yeri*” metninde, bir bayram sabahı baba ve oğlunun yaşadığı olaylar anlatılmıştır. Metnin içeriği ile uyumlu bir biçimde düzenlenen görsellerin öğrencilerin ilgisini çekeceği ve öğrenmenin kalıcı olacağı söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Ana Dilim, Güzel Türkçem*” şiirinde ise ana dilimiz olan Türkçe'nin önemi üzerinde durulmaktadır. Şiirdeki mısraların son kelimelerinden oluşturularak düzenlenen görsellerin öğrencilerin ilgisini çekeceği söylenebilir.

Başak yayınlarına ait “*Atabarı'nın Öyküsü*” metninde Artvin yöresi halk oyunlarından biri olan “*Artvin Barı*” adlı oyunun adının “*Atabarı*” olarak değiştirilmesi anlatılmıştır. Metnin içeriği ile uyumlu bir biçimde düzenlenen yöresel kıyafetli halk oyunu ekibine ait görselin, öğrencilerin ilgisini çekeceği söylenebilir. İlgili kitabın diğer

bir metni olan “*Göle Maya Çalmak*” metninde ise; Nasreddin Hoca’nın göle maya çalması ve bunu gören köylü ile arasında yaşanan olaylar anlatılmıştır. Çocuklar tarafından sevilen bir kahraman olan Nasreddin Hoca’nın, eşek üzerinde ve göle maya çalarken yer aldığı görsellerin öğrencilerin ilgisini çekeceği söylenebilir.

Oyun ve Spor temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Doğru Spor*” metninde sağlıklı yaşayabilmek için düzenli olarak spor yapmanın önemi anlatılmıştır. Metnin içeriği ile uygun olarak ağırlık kaldıran, basketbol oynayan ve koşu yapan çocuklara ait düzenlenen görsellerin öğrencilerin ilgisini çekeceği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Rengârenk Topacım*” adlı serbest okuma metninde ise “*Topaç*” oyunu ile ilgili dede ve torunu arasında geçen konuşmalara yer verilmiştir. Günümüz çocuklarınca pek fazla bilinmeyen bu oyunla ilgili metinde yer verilen görselin, öğrencilerin ilgisini çekeceği söylenebilir.

Güzel Ülkem Türkiye temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Doku yayınlarına ait “*Safranbolu*” metninde geleneksel Türk evleri ile tanınan bir kent olan Safranbolu’ya ait yer verilen gerçek resimlerin, öğrencilerin ilgisini çekeceği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Türkiye’im*” şiirinde ise; ülkemizin önemli tarihi, turistik ve kültürel merkezleri olan “*Kemer, Bodrum, Fethiye, Sultan Ahmet, Ihlara Vadisi*” ile ilgili yer verilen görsellerin öğrencilerin ilgisini çekeceği söylenebilir.

Eğitsel ve Sosyal Etkinlikler temasındaki okuma metinleri incelendiğinde;

Başak yayınlarına ait “*Kuşları Besleyelim*” metninde, çevremizdeki kuşları beslemek için yapılan “*Kuş Besleme Masası*” ile ilgili düzenlenen görselin öğrencilerin ilgisini çekeceği söylenebilir. İlgili kitabın diğer bir metni olan “*Halk Oyunlarımız*” metninde ise; yurdumuzun dört bir tarafında coşku ve sevinçle oynanan halk oyunları ile ilgili yer verilen görsellerin, kültürümüzün önemli bir değeri olan halk oyunlarının tanıtılması ve yaşatılması bakımından öğrencilerin ilgisini çekeceği söylenebilir.

BÖLÜM V

TARTIŞMA

Bu bölümde araştırma sonucunda elde edilen bulgulara ve alan yazındaki geçmiş araştırma sonuçlarına dayanarak elde edilen bilgilere yer verilmiştir.

“İlkokul 2. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Okuma Metinlerinin Yapılandırıcı Yaklaşımına Göre İncelenmesi” adını taşıyan bu çalışmada; Türkçe ders kitaplarında yer alan okuma metinlerinin, yapılandırıcı öğrenme anlayışına uygunluğu tespit edilmeye çalışılmıştır. İncelenen Türkçe ders kitaplarında yer alan şiir ve metinlerin; öğrenenlerin dikkatini konuya çekecek sorulara, ön bilgilerini ortaya çıkaracak etkinliklere, öğrencilerin derse olan güdülenmelerini artırarak onları öğrenmeye istekli hale getirecek etkinliklere, bilginin aktarılması ve kalıcılığının sağlanması açısından öğrencilerin günlük yaşam becerilerini geliştirme ve öğrencileri grup çalışmasına yönlendirecek etkinliklere ve yapılandırmacı öğrenme anlayışına uygun olarak öğrenme sürecinde metinlerin içeriğinin öğrencilerin anlama, yorumlama, bağlantı kurma ve yorum gücünü geliştirecek içerik ve etkinliklere yeterli düzeyde yer verilmediği söylenebilir. Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerin, eleştirel ve yaratıcı düşünme ile öğrenenlerin problem çözme becerilerini geliştirerek bilginin zihninde yapılandırılmasını sağlama ve hayal gücünü geliştirmede yetersiz kaldığı söylenebilir. İlgili kitaplardaki metinlerin; öğrenenlerin söz varlığını ve farklı zekâ türlerini geliştirecek nitelikte, konuların aşamalı ve seviyelerine uygun olarak düzenlendiği ve metinde yer alan görsellerin konu ile uyumlu olarak öğrencilerin ilgisini çekme konusunda yeterli olduğu söylenebilir. Araştırma sonucunun Alkış Küçükaydın M. (2013: 195) “İlköğretim 3. Sınıf Türkçe Ders Kitapları ve Öğretmen Kılavuz Kitabını Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımına Uygunluk Düzeyi” adlı çalışmada, Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin öğrenenlerin farklı ilgi alanlarına sahip olduğu düşünülerek hazırlandığı fakat görsel öğelerde yetersizlikler olduğu belirtilmiştir. Metinlerin, öğrenenlerin bilgilerini günlük hayata transferlerini kolaylaştırıcı nitelikte ve dil becerilerini geliştirme açısından uygun olduğu belirtilmiştir. Ancak, ilgili metinlerin görsel uyumu sağlama ve öğrenenlerin hayal dünyalarını geliştirme açısından eksik olduğu görülmüştür. Metinlerin genel itibarıyla

öğrenenlerin kişisel gelişimine katkı sağladığı buna rağmen girişimcilik ve özerklik bakımından teşvik edici özelliği olmayan metinlere de yer verildiği belirtilmiştir. Metinlerin içerdiği mesajlara bakıldığında ise belli bir amacı olmayan ve kitaptan çıkarılması gerektiği düşünülen metinlere rastlandığı görülmüştür. Ayrıca metinlerin, öğrenenlerin kendi öğrenmelerini yapılandırmaya katkı sağladığı ve sosyal, zihinsel ve psikolojik gelişimlerini olumlu yönde etkilediği sonucuna ulaşılmıştır. Aynı zamanda araştırma sonucunun Ocak ve Dai (2010: 3)'nin "İlköğretim Dördüncü Sınıf Türkçe Ders ve Çalışma Kitaplarının Yapılandırmacı Öğrenme Anlayışına Göre Değerlendirilmesi" adlı araştırmasında; dördüncü sınıf Türkçe ders kitaplarının öğrenenlerin dikkatini konuya çekecek sorulara yer verme ve onları grup çalışmalarına yönlendirme konusunda yetersiz olduğu belirtilmiştir. Ayrıca ders kitaplarında yer alan metinlerin; öğrenenlerin ön bilgilerini ortaya çıkarma ve onları derse karşı güdüleme konusunda yeterli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

BÖLÜM VI

SONUÇ VE ÖNERİLER

6.1. Sonuçlar

Bu bölümde alt problemlere dayalı olarak elde edilen bulgulara ilişkin sonuç ve önerilere yer verilmiştir.

“İlkokul 2. Sınıf Türkçe Ders Kitabındaki Okuma Metinlerinin Yapılandırıcı Yaklaşımla İncelenmesi” adını taşıyan bu araştırmanın amacı doğrultusunda, elde edilen bulgulara dayalı olarak ulaşılan sonuçları şu şekilde özetlemek mümkündür:

Aşağıda, belirlenen alt problemlere göre elde edilen sonuçlara yer verilmiştir.

Alt Problem 1: İlkokul 2. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Okuma Metinlerinde Öğrencilerin Dikkatini Konuya Çekecek Sorulara Yer Verilmiş midir?

Öğrencilerin derse olan ilgi ve motivasyonunu artırarak onlarda öğrenme isteği oluşturmada, dersin hemen başında konuya dikkat çekecek sorulara yer verilmesi önemlidir. Doku yayınlarına ait Birey ve Toplum temasında yer alan “Okul” şiiri, Atatürk temasındaki “Atatürk’ün Hayatı ve Cumhuriyet”, Sağlık ve Çevre temasında “Sağlıklı Yaşamak”, “Dünya’mız ve Uzay temasında “Astronot Olmak İstiyorum ve Gökyüzü”, Değerlerimiz temasında “Ana Dilim, Güzel Türkçem”, Oyun ve Spor temasında “Doğru Spor” ve Güzel Ülkem Türkiye temasındaki “Safranbolu ve Türkiye’im” metinleri ile Başak yayınlarına ait Birey ve Toplum temasında yer alan “Benim Güzel Okulum” şiiri, Sağlık ve Çevre temasında “Kır Şarkısı”, Üretim Tüketim ve Verimlilik temasında “Ekmek” şiiri, Değerlerimiz temasında “Atabarı’nın Öyküsü”, Hayal Gücü temasında “Kalemin Dileği ve Büyülü Bir Atım Olsa” ve Eğitsel ve Sosyal Etkinlikler temasında yer alan “Halk Oyunlarımız” adlı metinlerde öğrencilerin dikkatini konu üzerine çekecek sorulara yer verilmemiştir. Bu nedenle incelenen Türkçe ders kitaplarında yer alan şiir ve metinlerde, yapılandırıcı öğrenme

anlayışına uygun olarak öğrencilerin dikkatini konuya çekecek sorulara yeterli düzeyde yer verilmediği söylenebilir.

Alt Problem 2: İlkokul 2. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Okuma Metinlerinde Öğrencilerin Ön Bilgilerini Ortaya Çıkaracak Etkinliklere Yer Verilmiş midir?

Yapılandırıcı öğrenme anlayışına göre öğrenci, ön bilgileriyle yeni bilgileri ilişkilendirip zihninde yapılandırarak öğrenir. Türkçe öğretiminde öğrenci okuduğu metinle ilgili bilgileri, ön bilgilerini kullanıp anlamlandırarak bütünleştirmektedir. Doku yayınlarına ait Birey ve Toplum temasında yer alan “Okul” şiiri, Atatürk temasına ait “Atatürk’ün Hayatı ve Cumhuriyet”, Sağlık ve Çevre temasındaki “Sağlıklı Yaşamak ve Kutlama Kartı”, Dünya’mız ve Uzay temasında “Astronot Olmak İstiyorum ve Gökyüzü”, Değerlerimiz temasında “Bayram Yeri ve Ana Dilim, Güzel Türkçem”, Oyun ve Spor temasında “Doğru Spor ve Rengârenk Topacım”, Güzel Ülkem Türkiye temasında “Safranbolu ve Türkiye’im” metinleri ile Başak yayınlarına ait Birey ve Toplum temasında yer alan “Benim Güzel Okulum” şiiri, Sağlık ve Çevre temasında “Kır Şarkısı”, Üretim, Tüketim ve Verimlilik temasında “Ekmek”, Değerlerimiz temasında “Atabarı’nın Öyküsü”, Oyun ve Spor temasında “Kutu Kutu Pense”, Hayal Gücü temasında “Kalemin Dileği ve Büyülü Bir Atım Olsa” ve Eğitsel ve Sosyal Etkinlikler temasında yer alan “Halk Oyunlarımız” adlı metinlerde öğrencilerin ön bilgilerini ortaya çıkaracak etkinliklere yer verilmemiştir. Bu nedenle incelenen Türkçe ders kitaplarında yer alan şiir ve metinlerde, yapılandırmacı öğrenme anlayışına uygun olarak öğrencilerin ön bilgilerini ortaya çıkaracak etkinliklere yeterli düzeyde yer verilmediği söylenebilir.

Alt Problem 3: İlkokul 2. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Okuma Metinlerinde Öğrencileri Öğrenmeye Güdüleyici Etkinliklere Yer Verilmiş midir?

Yapılandırmacı öğrenme anlayışına uygun olarak, eğitim ortamında merak uyandıracak etkinliklerle öğrenciyi öğrenmeye istekli hale getirerek derse olan güdülenmelerini sağlamak son derece önemlidir. Bu kapsamda Doku yayınlarına ait Atatürk temasında yer alan “Atatürk’ün Hayatı ve Cumhuriyet”, Sağlık ve Çevre

temasındaki “Sağlıklı Yaşamak”, Dünya’mız ve Uzay temasında “Astronot Olmak İstiyorum ve Gökyüzü”, Değerlerimiz temasında “Ana Dilim, Güzel Türkçem”, Güzel Ülkem Türkiye temasında “Safranbolu ve Türkiye’im” metinleri ile Başak yayınlarına ait Sağlık ve Çevre temasında yer alan “Selim’in Çürük Dişi ve Kır Şarkısı”, Üretim, Tüketim ve Verimlilik temasındaki “Ekmek” şiiri, Değerlerimiz temasında “Atabarı’nın Öyküsü”, Hayal Gücü temasında “Kalemin Dileği ve Büyülü Bir Atım Olsa” ve Eğitsel ve Sosyal Etkinlikler temasında yer alan “Halk Oyunlarımız” adlı metinlerde öğrencileri derse güdüleyecek etkinliklere yer verilmediği söylenebilir. Bu nedenle incelenen Türkçe ders kitaplarında yer alan şiir ve metinlerde, öğrencilerin derse olan güdülenmelerini arttırarak onları öğrenmeye istekli hale getirecek etkinliklere yeterli düzeyde yer verilmediği söylenebilir.

Alt Problem 4: İlkokul 2. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Okuma Metinlerinde Söz Varlığını Geliştirici Etkinliklere Yer Verilmiş midir?

Dil, zihinsel gelişimin ve anlamanın aracıdır. Bu tanımdan hareketle, dilin öğrenenin bilişsel ve sosyal gelişimin de çok önemli bir işlevi olduğu ortaya çıkmaktadır. Ayrıca, dilin öğrencinin sosyal beceriler edinmesi ve bu becerileri kullanmasının da aracı ve ön şartı olduğudur. Sosyal becerilerin öncelikli olanı iletişimde dilin gelişimine bağlı olarak ilerlemektedir (Özby ve Melanlıoğlu, 2008: 31).

Türkçe öğretiminde kullanılan ders kitaplarında yer alan metinlerin öğrencilerin zihin ve dil gelişimine katkı sağlayacak, söz dağarcığını geliştirecek kelime ve etkinliklerle düzenlenmesi gerekmektedir. İncelenen Türkçe ders kitaplarında yer alan şiir ve metinlerde, genel olarak yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına uygun bir biçimde öğrencilerin bilgiyi oluşturmalarına katkı sağlayacak yeni kelime ve sözcüklere yer verildiği görülmektedir. Metinlerin, öğrenenlerin söz varlığını zenginleştirecek nitelikte zihin ve dil becerilerinin gelişimi açısından uygun olarak hazırlandığı söylenebilir. Araştırma sonucunun Ocak ve Dai (2010: 3)’nin “İlköğretim Dördüncü Sınıf Türkçe Ders ve Çalışma Kitaplarının Yapılandırmacı Öğrenme Anlayışına Göre Değerlendirilmesi” adlı çalışmasında; ders kitaplarının öğrenenlerin söz varlığını geliştirecek nitelikte yeterli olduğu konusundaki görüşleri ile benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Alt Problem 5: İlkokul 2. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Okuma Metinlerindeki Konuların Aşamalılık İlkesine Uygunluk Düzeyi Nedir?

Yapılandırmacı öğrenme anlayışına göre öğrenme sürecinde, öğretilecek olan içeriğin aşamalı bir biçimde oluşturulması sağlanmalıdır. Bu amaçla Türkçe ders kitaplarında yer alan okuma metinlerindeki konuların kendi içinde aşamalı ve bir sıra dahilinde düzenlenmesi gerekmektedir. İncelenen Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerde, konuların yapılandırmacı öğrenme anlayışına uygun olarak aşamalı ve birbirinin ön koşulu olacak şekilde düzenlendiği söylenebilir. Araştırma sonucunun Ocak ve Dai (2010: 3)'nin “İlköğretim Dördüncü Sınıf Türkçe Ders ve Çalışma Kitaplarının Yapılandırmacı Öğrenme Anlayışına Göre Değerlendirilmesi” adlı çalışmasında, ders kitaplarında yer alan konuların aşamalı olacak şekilde düzenlendiği görüşleri ile benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Alt Problem 6: İlkokul 2. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Okuma Metinlerinde Bilginin, Öğrenci Zihninde Yapılanmasını Sağlayan Durumlara Yer Verilmiş midir?

Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımında öğrenilecek olan her yeni bilgi eski öğrenmeler üzerine temellendirilerek ilerler. Yani yeni bilgiler önceki bilgiler temel alınarak oluşturulmaktadır. Bu nedenle bireyler yeni bilgiyi oluşturma sürecinde eleştirel, yaratıcı ve problem çözme gibi zihinsel becerilerini kullanarak bilgiyi yapılandırır. İncelenen Türkçe ders kitaplarındaki şiir ve metinlerin, öğrencilerin zihinsel becerilerini geliştirme konusunda kısmen yeterli olduğu sonucuna ulaşılabilir. Doku yayınları ait “Atatürk”, “Dünya’mız ve Uzay”, “Değerlerimiz” ve “Güzel Ülkem Türkiye” temalarında yer alan metinler ile Başak yayınlarına ait Sağlık ve Çevre temasındaki “Kır Şarkısı”, Üretim, Tüketim ve Verimlilik temasında “Ekmek” ve Değerlerimiz temasındaki “Atabarı” metinlerinin, öğrenenlerin eleştirel ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirme konusunda eksik kaldığı söylenebilir. Araştırma sonucunun Kaya, Topçu ve Kop (2014: 1335)'un “İlköğretim 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Çalışma Kitaplarının Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı Açısından İncelenmesi” adlı çalışmasında, ders kitaplarının öğrenenlerin eleştirel ve yaratıcı düşünme ile problem çözme becerilerini geliştirmede yetersiz kaldığı konusundaki görüşleri ile benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Alt Problem 7: İlkokul 2. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Okuma Metinlerindeki Görsel Düzen Yapılandırmacı Öğrenme Anlayışına Uygun Olarak Hazırlanmış mıdır?

Öğrenmede etkili olan ve kalıcı öğrenmeyi sağlamada kolaylaştırıcı diğer bir unsur görsel öğelerdir. Görsel öğelerin ilgi çekici bir biçimde kullanılması öğrenmeyi somut hale getirerek bilginin zihinde yapılandırılmasına katkıda bulunacaktır. Görsel öğelerin öğrencilerin dikkatini çekecek türden ve konu ile uyumlu bir biçimde kullanılması öğrenmenin daha kalıcı ve uzun süreli olmasını sağlayabilir. İncelenen Türkçe ders kitaplarında yer alan şiir ve metinlerde yer verilen görsel öğelerin, yapılandırmacı öğrenme anlayışına uygun bir biçimde düzenlendiği söylenebilir. Araştırma sonucunun Durukan (2011) “Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” adlı çalışmasında, Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerin görsel öğelerle desteklenmesi konusunda öğrencilerin olumlu görüş bildirmeleri ile ilgili benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Alt Problem 8: İlkokul 2. Sınıf Türkçe Ders Kitabında Yer Alan Okuma Metinleri, Günlük Hayatla İlişki Kurulacak Biçimde Hazırlanmış mıdır?

Yapılandırmacı öğrenme anlayışına göre metinden elde edilen bilgilerin, ön bilgilerle ilişkilendirilip birleştirilerek yapılandırılması gerekmektedir. Anlamli öğrenmenin gerçekleştirilebilmesi için bilginin yapılandırılması sürecinde öğrenen, bilgiyi araştırıp problem çözerek yeni bilgiyi oluşturur. Bilginin kalıcı ve uzun süreli olarak öğrenilebilmesi için öğrencinin kendi yaşamından ve yakın çevresinden seçilen örneklerin ve etkinliklerin ortaya konulması gerekmektedir. Böylece öğrenen, kendi yaşantısında karşılaştığı problem ve sorunların çözümünde farklı çözüm yolları bularak anlamli öğrenmeyi gerçekleştirebilir. Yapılandırmacı öğrenme anlayışına uygun olarak Türkçe öğretiminde öğrenmenin gerçekleşmesi için, öğrencilerin gerçek yaşamında karşılaştığı ve günlük yaşam becerilerini geliştirmeye yönelik sorunların çözümünü sağlayacak okuma metinlerinin seçilmesi önemlidir. İncelenen Türkçe ders kitaplarındaki şiir ve metinlerin, yapılandırmacı öğrenme anlayışına uygun olarak bilginin aktarılması ve kalıcılığının sağlanması açısından öğrencilerin günlük yaşam becerilerini geliştirme konusunda yeterli düzeyde hazırlanmadığı sonucuna ulaşılabilir. Doku yayınlarına ait Atatürk temasında yer alan “Atatürk’ün Hayatı ve Cumhuriyet”,

Dünya'mız ve Uzay temasında “*Astronot Olmak İstiyorum ve Gökyüzü*”, Güzel Ülkem Türkiye temasında “*Safranbolu ve Türkiye'm*” metinleri ile Başak Yayınlarına ait Atatürk temasında yer alan “*Atatürk*”, Sağlıklı Yaşamak temasındaki “*Kır Şarkısı*” ve Değerlerimiz temasında yer alan “*Atabarı'nın Öyküsü*” metinlerinin, öğrencilerin günlük yaşam becerilerini geliştirme konusunda yetersiz kaldığı söylenebilir.

Alt Problem 9: İlkokul 2. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Okuma Metinlerinde Hayal Gücünü Geliştirici Etkinliklere Yer Verilmiş midir?

Yapılandırmacı öğrenme anlayışına göre öğrenme sürecinde hayal gücünü zenginleştirecek etkinliklere yer verilmesi, öğrencilerin yaratıcı düşünme becerilerinin gelişimi açısından önemlidir. Doku yayınlarına ait Birey ve Toplum temasında yer alan “*Misafir Ağrlamak ve Uğurlamak, Okul*”, Atatürk temasındaki “*Atatürk'ün Hayatı ve Cumhuriyet*”, Sağlık Çevre temasında “*Sağlıklı Yaşamak ve Kutlama Kartı*”, Üretim, Tüketim ve Verimlilik temasında “*Kâğıt ve Kâğıt Yapımı, Tutumluluk ve Para Biriktirme*”, Oyun ve Spor temasında “*Doğru Spor ve Rengârenk Topacım*”, Değerlerimiz temasında “*Bayram Yeri ve Ana Dilim, Güzel Türkçem*”, Güzel Ülkem Türkiye temasında “*Safranbolu ve Türkiye'm*” metinleri ile Başak yayınlarına ait Birey ve Toplum temasında yer alan “*Benim Güzel Okulum ve Top Tavşan*”, Atatürk temasındaki “*Atatürk ve Burada Bir İğde Ağacı Vardı?*”, Sağlık ve Çevre temasında “*Selim'in Çürük Dişi ve Kır Şarkısı*”, Üretim, Tüketim ve Verimlilik temasında “*Ekmek ve Ayça Mutfakta*”, Oyun ve Spor temasında “*Oyuncakların Öyküsü ve Kutu Kutu Pense*”, Değerlerimiz temasında “*Atabarı'nın Öyküsü ve Göle Maya Çalmak*” ve Eğitsel ve Sosyal Etkinlikler temasında yer alan “*Kuşları Besleyelim ve Halk Oyunlarımız*” adlı metinlerin, yapılandırmacı öğrenme anlayışına göre öğrencilerin hayal gücünü geliştirme yönünden yetersiz düzeyde hazırlandığı söylenebilir. Araştırma sonucunun İzmirli (2008)'in “*İlköğretim Matematik Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarının Yapısalıcı Yaklaşım Açısından Değerlendirilmesi*” adlı çalışmasında 4. sınıf matematik ders ve çalışma kitaplarının yapısalıcı öğrenme yaklaşımına göre; öğrencilerin zihninde imaj oluşturmalarını sağlayacak ve hayal güçlerini geliştirmelerine yardımcı olacak etkinliklere yer vermediği görüşü ile benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Alt Problem 10: İlkokul 2. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Okuma Metinlerinde Öğrencileri Grup Çalışmasına Yöneltili Etkinliklere Yer Verilmiş midir?

Yapılandırmacı öğrenme anlayışına göre öğrenme sürecinde, öğrencileri bir sorun etrafında karşılıklı olarak soru-cevapların alınacağı ve eleştirel düşüncelerini sağlayacak etkinliklere yer verilmesi önemlidir. İncelen Türkçe ders kitaplarındaki şiir ve metinlerden Doku yayınlarına ait Birey ve Toplum temasında yer alan “*Misafir Ağırlamak ve Uğurlamak, Okul*”, Atatürk temasındaki “*Atatürk’ün Hayatı ve Cumhuriyet*”, Sağlık ve Çevre temasında “*Sağlıklı Yaşamak*”, Üretim, Tüketim ve Verimlilik temasında “*Kâğıt ve Kâğıt Yapımı*”, Dünya’mız ve Uzay temasında “*Astronot Olmak İstiyorum ve Gökyüzü*”, Değerlerimiz temasında “*Bayram Yeri ve Ana Dilim, Güzel Türkçem*”, Oyun ve Spor temasında “*Doğru Spor ve Rengârenk Topacım*”, Güzel Ülkem Türkiye temasında “*Safranbolu ve Türkiye’im*” metinleri ile Başak yayınlarına ait Birey ve Toplum temasında yer alan “*Benim Güzel Okulum ve Top Tavşan*”, Atatürk temasındaki “*Burada Bir İğde Ağacı Vardı Ne Oldu?*”, Üretim, Tüketim ve Verimlilik temasında “*Ekmek*”, Oyun ve Spor temasında “*Oyuncakların Öyküsü ve Kutu Kutu Pense*”, Hayal Gücü temasında “*Kalemin Dileği ve Büyülü Bir Atım Olsa*”, Değerlerimiz temasında “*Atabarı’nın Öyküsü ve Göle Maya Çalmak*” ve Eğitsel ve Sosyal Etkinlikler temasında yer alan “*Halk Oyunlarımız*” adlı metinlerde öğrencileri grup çalışmasına yöneltecek etkinliklere yeteri düzeyde yer verilmediği söylenebilir. Araştırma sonucunun Coşkun (2008) “İlköğretim 5. Sınıf Türkçe Dersi Öğrenci Çalışma Kitaplarının ve Ders Kitaplarının Çeşitli Açılardan İncelenmesi” adlı çalışmasında; kitapta yer alan metinlerde öğrencilerin daha çok bireysel olarak gerçekleştirdikleri etkinlikler olduğu, iş birliği çerçevesinde grup çalışması gerektiren etkinliklerin az olduğu görüşü ile benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Alt Problem 11: İlkokul 2. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Okuma Metinlerindeki İçerik ve Etkinlikler Öğrencilerin Yorum Gücünü Geliştirecek Nitelikte Hazırlanmış mıdır?

Yapılandırmacı öğrenme anlayışına uygun olarak öğrenme sürecinde metinlerin içeriğinin öğrencilerin anlama, yorumlama, bağlantı kurma ve yaratıcı düşünme becerilerini geliştirecek nitelikte düzenlenmesi önemlidir. Doku yayınlarına ait Birey ve

Toplum temasında yer alan “*Misafir Ağrlamak ve Uğurlamak, Okul*”, Atatürk temasındaki “*Atatürk’ün Hayatı ve Cumhuriyet*”, Dünya’mız ve Uzay temasında “*Astronot Olmak İstiyorum ve Gökyüzü*”, Değerlerimiz temasında “*Bayram Yeri ve Ana Dilim, Güzel Türkçem*”, Güzel Ülkem Türkiye temasında “*Safranbolu ve Türkiye’ m*” metinleri ile Başak yayınlara ait Birey ve Toplum temasında yer alan “*Benim Güzel Okulum*”, Sağlık ve Çevre temasındaki “*Kır Şarkısı*”, Üretim, Tüketim ve Verimlilik temasında “*Ekmek*”, Hayal Gücü temasında “*Kalemin Dileği ve Büyülü Bir Atım Olsa*”, Değerlerimiz temasında “*Atabarı ’nun Öyküsü*”, Oyun ve Spor temasında “*Kutu Kutu Pense*” ve Eğitsel ve Sosyal Etkinlikler temasında yer alan “*Halk Oyunlarımız*” adlı metinlerde öğrencilerin yorum gücünü geliştirecek çalışmalara yer verilmemiştir. Bu yüzden yapılandırmacı öğrenme anlayışı çerçevesinde, incelenen Türkçe ders kitaplarında yer alan şiir ve metinlerde öğrencilerin yorum gücünü geliştirecek içerik ve etkinliklere yeteri düzeyde yer verilmediği söylenebilir.

Alt Problem 12: İlkokul 2. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Okuma Metinleri Öğrencilerin Seviyesine Uygun Olarak Hazırlanmış mıdır?

Türkçe kitaplarında yer alacak okuma metinleri, öğrenci düzeyine uygun olarak hazırlanmalıdır. Metindeki konular dikkatli ve bir sıra dahilinde seçilmelidir. Metinlerde kullanılan dilin sade, anlaşılır ve doğal olmasına özen gösterilmelidir. Bu özelliklerle birlikte metinlerin, öğrenciler tarafından kolay ve rahat bir şekilde okunması ve anlaşılmasına imkân tanınmalıdır (Öz, 2001: 277).

Türkçe ders kitaplarında yer alan metinler öğrenciler tarafından kolay ve anlaşılabilir bir biçimde okunacak nitelikte hazırlanmalıdır. İncelen Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerin, yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı çerçevesinde öğrencilerin seviyelerine uygun olarak hazırlandığı söylenebilir. Araştırma sonucunun Durukan (2011) “Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin Öğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi” adlı çalışmasında; Türkçe ders kitaplarındaki metinlerin anlaşılabilirlik ve okunabilirlik bakımından öğrencilerin olumlu görüş bildirdikleri çalışma ile benzerlik gösterdiği söylenebilir.

Alt Problem 13: İlkokul 2. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Okuma Metinlerindeki Paragraflar Kendi İçinde Bütünlük Oluşturacak Bir Biçimde Hazırlanmış mıdır?

Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına uygun olarak düzenlenecek Türkçe ders kitaplarında yer alan okuma metinlerindeki paragrafların, kendi içinde bir fikir ve anlam bütünlüğü oluşturacak şekilde hazırlanması gerekmektedir. Doku yayınlarına ait Sağlık ve Çevre temasında yer alan “Sağlıklı Yaşamak ve Kutlama Kartı”, Üretim, Tüketim ve Verimlilik temasındaki “Kâğıt ve Kâğıt Yapımı”, Oyun ve Spor temasında “Doğru Spor”, Güzel Ülkem Türkiye temasında “Türkiye’ m” metinleri ile Başak yayınlarına ait Birey ve Toplum temasında yer alan “Top Tavşan”, Üretim, Tüketim ve Verimlilik temasında “Ayça Mutfakta”, Hayal Gücü temasında “Büyülü Bir Atım Olsa” ve Değerlerimiz temasındaki “Atabarı’nın Öyküsü” adlı metinlerde yer alan tek cümlelik paragraflar metnin bütünlüğünü bozmuştur. Bu sebeple incelenen Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerdeki paragrafların, yapılandırmacı öğrenme yaklaşımına uygun olarak kendi içinde bir anlam bütünlüğü oluşturma konusunda yeterli düzeyde olmadığı söylenebilir.

Alt Problem 14: İlkokul 2. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Okuma Metinlerinde Farklı Zekâ Türlerine Yönelik Etkinliklere Yer Verilmiş midir?

Yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı, öğretme-öğrenme sürecinde öğrenciler arasındaki bireysel farklılıkları dikkate alan bir öğrenme anlayışıdır. Yapılandırıcı yaklaşım temelinde düzenlenecek öğrenme etkinliklerinde her öğrencinin en az bir zekâ alanında başarılı olabileceği belirtilmektedir. İncelen Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerin, yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı çerçevesinde öğrencilerin farklı zekâ türlerini geliştirecek nitelikte hazırlandığı söylenebilir.

6.2. Öneriler

Bu bölümde elde edilen sonuçlardan yola çıkarak uygulayıcılar ve araştırmacılar için önerilerde bulunulmuştur.

1. Türkçe Ders Kitaplarında yer alacak metinler belirlenirken metinde öğrencilerin dikkatini çekecek türden sorulara daha fazla yer verilmelidir
2. Türkçe ders kitaplarına konacak metinlerde öğrencilerin konu ile ilgili ön bilgilerini ortaya çıkaran etkinliklere yer verilmelidir.
3. Ders kitaplarında yer alacak metinlerde, öğrencilerin öğrenme istek ve merakını arttıracak ve onları öğrenmeye güdüleyecek etkinliklere yer verilmelidir.
4. Ders kitaplarında yer alacak metinlerde özellikle öğrencilerin bilgiyi yapılandırma sürecinde eleştirel, yaratıcı ve problem çözme gibi zihinsel becerilerini ön plana çıkaracağı etkinliklere yer verilmelidir
5. Türkçe ders kitaplarında yer alacak okuma metinleri hazırlanırken “Yapılandırıcı Yaklaşımın İlkeleri” temel alınmalıdır.
6. Öğrencilerin kalıcı ve uzun süreli öğrenmesini sağlamak amacıyla günlük yaşam becerilerini geliştirecek metinlere ders kitaplarında yer verilmelidir
7. Ders kitaplarında yer alacak metinlerde, öğrencilerin hayal dünyalarını zenginleştirecek konu ve olaylara yer verilmelidir.
8. Öğrencilerin iş birliği içerisinde grupla çalışmasını sağlayacak çalışmalara daha fazla yer verilmelidir.
9. Ders kitaplarında yer alan metinlerde, öğrencilerin anlama ve yorum gücünü geliştirecek etkinliklerin artırılması sağlanmalıdır.
10. Türkçe ders kitaplarında yer alan metinlerdeki paragrafların kendi içinde bir fikir ve anlam bütünlüğü oluşturacak şekilde düzenlenmesi yapılmalıdır.
11. Türkçe ders kitaplarında yer alan okuma metinleri belirlenirken, öğrencilerin en az bir zekâ alanını geliştirecek etkinliklere yer verilmesi sağlanmalıdır.

6.2.1. Araştırmacılar İçin Öneriler

1. Türkçe ders kitaplarına konacak metinler ile ilgili öğrenci ve öğretmen görüşlerinin incelenmesi konusunda araştırma yapılmalıdır.

2. Ders kitaplarının hazırlanmasında yer alan yayınevi, yazar ve editörlerin “Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı” ile ilgili bilgi ve becerilere ne düzeyde sahip olup olmadığı araştırılmalıdır.
3. Yapılandırmacı öğrenme anlayışına göre ders kitaplarında yer alan okuma metinleri ile ilgili öğrencilerin İlköğretim Türkçe programında belirtilen kazanımlara ne düzeyde ulaşıp ulaşılmadığı araştırılmalıdır.
4. Ders kitapları düzenlenirken farklı ülkelerdeki yapılandırmacı yaklaşımı esas alan uygulamaların incelenmesi sağlanmalıdır.

6.2.2. MEB İçin Öneriler

1. MEB Talim ve Terbiye Kurulu Başkanlığınca (96732399/116.03/27040 sayılı ve 14/01/2013 tarihli yazısı) belirlenen ve okutulacak ders kitaplarının inceleme ve değerlendirilmesinde esas olacak kriterler arasına yapılandırmacı öğrenme anlayışını temel alan ilkelere yararlanılması sağlanmalıdır.
2. Hazırlanan ders kitapları beş yıl süre ile değil daha kısa süre ile sınırlandırılarak onaylanması yapılmalıdır.
3. Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yazarlar, editörler, akademisyenler ve yayınevlerinin katılacağı yapılandırmacı öğrenme anlayışının tanıtılmasıyla ilgili toplantı ve seminerler düzenlenmelidir.
4. Talim Terbiye Kurulu, ders kitaplarının yapılandırmacı öğrenme yaklaşımı temelinde geliştirilmesi konusunda yurt içi ve yurt dışında yapılan bilimsel çalışmalar incelenerek değerlendirmeler yapılmalıdır.

KAYNAKÇA

- Açıkgöz, K.Ü. (2005). *Aktif Öğrenme*. İzmir: Eğitim Dünyası Yayınları.
- Akınoğlu, O. (2007). Öğretim Kuram ve Modelleri, Tan, Ş. (Ed.), *Öğretim İlke ve Yöntemleri* (ss.123-166). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Akpınar, B. (2010). Yapılandırmacı Yaklaşımda Öğretmenin, Öğrencinin ve Velinin Rolü. *Eğitime Bakış Dergisi*, 16, 16-20.
- Alkış, Küçükaydın, M. (2013). *İlköğretim 3. Sınıf Türkçe Ders Kitapları ve Öğretmen Kılavuz Kitabı'nın Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımına Uygunluk Düzeyi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.
- Arhan, S. ve Coşkun, S. (2014). *İlköğretim Türkçe 2 Ders ve Öğrenci Çalışma Kitabı*. Ankara: Başak Yayıncılık.
- Aydın, H. ve Durmuş, S. (2006). Oluşturmacılık, Bahar, M. (Ed.), *Fen ve Teknoloji Öğretimi* (ss. 59-76). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Aydın, A. (2007). *Eğitim Psikolojisi*. Ankara: Tek Ağaç Eylül Yayıncılık.
- Aytekin, Y. (2007). *İlköğretim Birinci Kademe 4.ve 5.Sınıf Türkçe Ders Kitaplarının İlköğretim Kurumları Türkçe Öğretiminin Amaçlarına Uygunluğunun İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Niğde Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Niğde.
- Bircan, M.A. (2014). *İlkokul 1. Sınıf Türkçe Öğrenci Çalışma Kitabı ve Öğretmen Kılavuz Kitabı'nın Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımına Uygunluk Düzeyi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Tokat.
- Ceyhan, E. ve Yiğit, B. (2005) *Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi*. Ankara: Anı Yayıncılık.

- Coşkun, B. (2008). *İlköğretim 5. Sınıf Türkçe Dersi Öğrenci Çalışma Kitaplarının ve Ders Kitaplarının Çeşitli Açılardan İncelenmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Coşkun, E. ve Taş, S. (2008). Ders Kitaplarına Metin Seçimi Açısından Türkçe Öğretim Programlarının Değerlendirilmesi. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 2008, 10, 59-74.
- Çakır, İ. (2009). *İlköğretim 5. Sınıf Matematik Ders Kitaplarının Öğretmen ve Öğrenci Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Çukurova Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Adana.
- Çınar, O., Teyfur, E. ve Teyfur, M. (2006). İlköğretim Okulu Öğretmen ve Yöneticilerinin Yapılandırmacı Eğitim Yaklaşımı ve Programı Hakkındaki Görüşleri. *İnönü Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 7(11), 47-64.
- Demirel, Ö. (2001). *Eğitim sözlüğü*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Demirel, Ö. (2011). *Öğretme Sanatı* (17. Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Demirel, Ö. (2013). *Eğitimde Program Geliştirme*. Ankara: Pegem Akademi.
- Deryakulu, D. (2001). Yapıcı öğrenme. A. Simsek (Ed.). *Sınıfta Demokrasi İçinde* (ss.53-77). Ankara: Eğitim Sen Yayınları.
- Doğan, Y. (2012). Fen ve Teknoloji Dersi Programında Belirtilen Yapılandırmacı Etkinliklerin Benimsenme Düzeyi. *Kastamonu Eğitim Dergisi*, 20(1), 167-186
- Doğanay, A. ve Tok Ş. (2007). Öğretimde Çağdaş Yaklaşımlar. Doğanay, A. (Ed.), *Öğretim İlke ve Yöntemleri* (ss.239-297). Ankara: Pegema Yayıncılık.
- Dönmez, C. (2003). Sosyal Bilgiler Programının (1998) Değerlendirilmesi ve Ders Kitapları. Şahin, C. (Ed.), *Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu Sosyal Bilgiler*(ss. 85-95). Ankara: Gündüz Eğitim ve Yayıncılık.
- Duman, B. (2004). *Öğrenme –Öğretme Kuramları ve Süreç Temelli Öğretim*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Duman, B. (2008). Eğitimde Çağdaş Yaklaşımlar. Ocak, G. (Ed.), *Öğretim İlke ve Yöntemleri* (ss. 293-401). Afyonkarahisar: Pegem Akademi.

- Duman, T. ve akmak, M. (2011). Ders Kitabının Nitelikleri. Kucukahmet, L.(Ed.), *Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme İçinde* (ss.18-32). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Durukan, E. (2011). Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin ğrenci Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*,24 (1), 2011, 209-216.
- Epçaçan, C. ve Erzen, M. (2008). İlkretim Türkçe ğretim Programının Değerlendirilmesi. *Uluslararası Sosyal Araştırmalar Dergisi, TheJournal Of International Social Research Volume 1/4 Summer 182-202*.
- Erdoğan, T. (2007). İlkretim 3.Sınıf Türkçe Dersi ğretmen Kılavuz Kitabı ve ğrenci alışma Kitabının Yapılandırmaı Yaklaşıma Uygunluğu. *Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 8(14), 163-172.
- Ersoy, A.R. (2008). Yapılandırmaı Yaklaşım. Cafoğlu, Z. ve Aksüt, M. (Ed.), *Eğitim Psikolojisi* (ss. 229-244). Ankara: Grafiker Yayınları.
- Evrekli, E. İnel, D. Balım, A.G. ve Kesercioğlu, T. (2009). Fen ğretmen Adaylarına Yönelik Yapılandırmaı Yaklaşım Tutum leği: Geçerlilik ve Güvenirlik alışması. *Türk Fen Eğitim Dergisi*, 6(2), 141.
- Fer, S. (2009). *ğretim Tasarımı*. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Gömleksiz, M.N. ve Elaldı, ř. (2011). Yapılandırmaı Yaklaşım Bağlamında Yabancı Dil ğretimi. *Turkish Studies*, 6/2, 443-454.
- Gündüz, O. ve şimşek, T. (2011). *Uygulamalı Okuma Eğitimi*. Ankara: Grafiker Yayınları.
- Güneş, F. (2010). Eğitimde Yapılandırıcı Yaklaşımla Gelen Yenilikler. *Eğitime Bakış Dergisi*, 16, 3-9.
- Güney, S.Y. (2007) *Yapılandırmaılık*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Güven, S. (2010). İlkretim Hayat Bilgisi Dersi Ders ve ğrenci alışma Kitaplarının ğretmen Görüşlerine Göre Değerlendirilmesi. *Eğitim ve Bilim*, 35(156), 84-95.

- İlgar, İ. Ş. (2006). Ölçme ve Değerlendirme. Uşun, S. ve Alıcı, Ö. (Ed.), *Öğretimde Planlama ve Değerlendirme*(ss.228-243). İstanbul: Lisans Yayıncılık.
- İşeri, K. (2007). Altıncı Sınıf Türkçe Ders Kitabının İlköğretim Türkçe Programının Amaçlarına Uygunluğunun Değerlendirilmesi. *Dil Dergisi*, 136, 58-74.
- İzmirli, G.N. (2008). *İlköğretim Matematik Ders ve Öğrenci Çalışma Kitaplarının Yapısalci Yaklaşım Açısından Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.
- Karadağ, E. ve Korkmaz, T. (2007). Yapılandırmacı Öğrenmeye Genel Bakış. Karadağ, E. ve Korkmaz, T. (Ed.), *Kuramdan Uygulamaya Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı* (37-59). Ankara: Kök Yayıncılık.
- Karatay, H. (2010). Türkçe Dersi Öğretim Araçlarında Yapılandırmacılık: Metinlerarasılık. *Mustafa Kemal Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 7(14), 155-178.
- Kaya, B., Topçu, E. ve Kop, Y. (2014). 7. Sınıf Sosyal Bilgiler Çalışma Kitaplarının Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı Açısından İncelenmesi. *Turkish Studies*, 9(5), 1327-1340.
- Keskinkılıç, K. (2005). *İlkokuma Yazma Öğretimi* (3. Baskı.). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kılıç, G.B. (2001). Oluşturmacı Fen Öğretimi. *Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri*, 1, 7 – 22.
- Kılıç, Z., Atasoy, B., Tertemiz, N., Şeren, M., Ercan, L. (2001). Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme Kılavuzu. Küçükahmet, L. (Ed.), Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kılıç, A. ve Seven, S. (2006). *Konu Alanı Ders Kitabı İncelemesi*. Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Kılıç, H.C. (2008). *İlköğretim Sınıf Öğretmenlerinin Matematik Ders, Öğrenci Çalışma ve Öğretmen Kılavuz Kitaplarının Yapılandırmacı Yaklaşımına Göre Niteliğine ve Saptanan Sorunlara Yönelik Görüşleri*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İzmir.

- Koç, G.E. (2007). Yapılandırmacı Öğrenme Kuramı. Ulusoy, A. (Ed.), *Eğitim Psikolojisi*(ss. 417-448). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Kolaç, E. (2003). İlköğretim Dördüncü Sınıf Türkçe Ders Kitaplarının Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi. *Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 17(1), 105-137.
- Köseoğlu, F., Atasoy, B., Kavak, N., Akkuş, H., Budak, E., Tümay, H., Kadayıfçı, H. ve Taşdelen, U. (2003). Yapılandırmacı Öğrenme Ortamı İçin Bir Fen Ders Kitabı Nasıl Olmalı. Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Küçükahmet, L. (2011). Eğitim Programlarında Ders Kitabının Yeri. Küçükahmet, L. (Ed.), *Konu Alanı Ders Kitabı İnceleme içinde* (ss.2-16). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- MEB (2009). *İlköğretim Türkçe Dersi Öğretim Programı ve Kılavuzu (1-5.Sınıflar)*, Ankara: Devlet Kitapları Müdürlüğü Basım Evi.
- MEB Ders Kitapları ve Eğitim Araçları Yönetmeliği 14/01/2013 Tarihli Resmi Yazı.
- Memişoğlu, S.P. (2008). Sınıf Ortamında Öğrenme-Öğretme Sürecinin Yönetimi. Çelikten, M. (Ed.), *Yapılandırmacı Yaklaşımına Göre Sınıf Yönetimi*(ss. 3-24). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Mısır, Z.E. ve Çalışkan, N. (2007). Yapılandırmacı Öğrenmede Dikkat Edilmesi Gereken Koşullar, Karadağ, E. ve Korkmaz, T. (Ed.), *Kuramdan Uygulamaya Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı*(ss. 59-85). Ankara: Kök Yayıncılık.
- Ocak, G (2013) Türk Edebiyatı Ders Kitabının Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımına Göre Değerlendirilmesi. *Kuramsal Eğitimbilim Dergisi*, 6(3), 389-407.
- Ocak, G. ve Dai, A. (2010). İlköğretim Dördüncü Sınıf Türkçe Ders ve Çalışma Kitaplarının Yapılandırmacı Öğrenme Anlayışına Göre Değerlendirilmesi. *Türkiye Sosyal Araştırmalar Dergisi*, (3), 1-21.
- Ocak, G. ve Çınar, İ. (2010). Yapılandırmacı Anlayış ve Çeşitleri. *Eğitime Bakış Dergisi*, 16, 56-60.

- Ocak, G. ve Yurtseven, R. (2009). Beşinci Sınıf Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarının Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımına Göre Değerlendirilmesi. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 12(22), 94-109.
- Oğuzkan, F. (1993). *Eğitim Terimleri Sözlüğü*. Ankara: Emel Matbaacılık.
- Okur, A. Ve Arı, G. (2013). 6, 7, 8. Sınıf Türkçe Ders Kitaplarındaki Metinlerin Okunabilirliği. *İlköğretim Online*, 12(1), 202-226.
- Öz, Feyzi, (2001). *Uygulamalı Türkçe Öğretimi*. Ankara: Anı Yayınları.
- Öz, M.A. (2007). Eğitimde Yapılandırmacı Yaklaşımlar. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 1, 41-61.
- Özatalay, H. (2007). *İlköğretim 1. kademe Türkçe Öğretim Programında Öğrencilere Kazandırılması Hedeflenen Temel Becerilerin Ders Kitaplarında Kullanılmasına İlişkin Durum Çalışması*. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Marmara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, İstanbul.
- Özbay, M.ve Melanlıoğlu, D. (2008). Türkçe Eğitiminde Kelime Hazinesinin Önemi. *Yüzüncü Yıl Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 5(1), 30-45.
- Özden, Y. (2011). *Öğrenme ve Öğretme*(11.Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Özel, A ve Bayındır, N. (2008). *Yapılandırmacı Yaklaşımına Göre Sınıf Yönetimi*. Ankara: Pegem Akademi.
- Özel, A. ve Bayındır, N. (2010) Neyi, Niçin Yapılandıracağız. *Eğitime Bakış Dergisi*, 16, 10-15.
- Özkılıç, R. (2014). Öğretim Kuramları. Fer, S. (Ed.), *Öğrenme Öğretme Kuram ve Yaklaşımları* (ss. 68-82). Ankara: Anı Yayıncılık.
- Özşahin, C.Ö. (2008). *Ortaöğretim Tarih Derslerinde Yapılandırmacı Öğretim Yaklaşımıyla Modellendirilmiş Etkinliklerin Öğrencilerin Kavram Kazanma Düzeylerine Etkisi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Öztaş, Y. ve Bıyıklı, H.(2014). *İlköğretim Türkçe 2 Ders ve Öğrenci Çalışma Kitabı*, Ankara: Doku Yayıncılık.

- Saban, A. (2002). *Öğrenme Öğretme Süreci* (2. Baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Senemoğlu, N. (2013). *Gelişim, Öğrenme ve Öğretim Kuramından Uygulamaya* (23.Baskı). Ankara: Gazi Kültürevi.
- Sünbül, A.M. (2014). *Öğretim İlke ve Yöntemleri*. Konya: Eğitim Yayınevi.
- Şaşan, H. (2002). Yapılandırmacı Öğrenme. *Yaşadıkça Eğitim*, (49-52).
- Şahin, A. (2010). İlköğretim İkinci ve Üçüncü Sınıf Türkçe Ders Kitabı, Öğrenci Çalışma Kitabı ve Öğretmen Kılavuz Kitabının Öğretmen Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi. *Millî Eğitim Dergisi*, 185, 48-65.
- Şimşek, N. (2004). Yapılandırmacı Öğrenme ve Öğretime Eleştirel Bir Yaklaşım. *Eğitim Bilimleri ve Uygulama*, 3(5), 115-139.
- Taş, A. (2006).Yeni Sosyal Bilgiler Ders Kitaplarına İlişkin Öğretmen Görüşlerinin Belirlenmesi. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 17, 519-532.
- Tuğrul, B. ve Duran, E. (2003). Her Çocuk Başarılı Olmak İçin Bir Şansa Sahiptir: Zekânın Çok Boyutluluğu Çoklu Zekâ Kuramı, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 24, 224-233.
- Uşun, S. (2012).*Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*. Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.
- Uzuner, S., Aktaş, E. ve Albayrak, L. (2010). Türkçe 6, 7 ve 8. Sınıf Ders Kitaplarının Görseller (İllüstrasyonlar) Açısından Değerlendirilmesi. *TÜBAR-XXVII*, 721-733.
- Vural, M. (2003). *İlköğretim Programları*. Erzurum: Yakutiye Yayıncılık.
- Yalar, T. (2010). İlköğretim 3. Sınıflarda Türkçe Dersi Öğretiminde Karşılaşılan Sorunların Öğretmen Görüşlerine Göre Belirlenmesi, *Dicle Üniversitesi Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dergisi*, (15), 30-41.
- Yanpar, T. ve Yıldırım, S. (2007). *Öğretim Teknolojileri ve Materyal Tasarımı*. Ankara: Anı Yayıncılık.

- Yapıcı, M. (2004). İlköğretim I.Kademe Ders Kitaplarının Öğrenci Düzeyine Uygunluğu. *Sosyal Bilimler Dergisi*, 6(1), 121-131.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2006). *Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri*. Ankara: Seçkin Yayınevi.
- Yıldırım, M.C. ve Dönmez, B. (2008). Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı Uygulamalarının Sınıf Yönetimine Etkileri Üzerine Bir Çalışma. *Elementary Education Online*, 7(3), 664-679.
- Yıldızhan, N.T. (2010) *İlköğretim 4. Ve 5. Sınıf Sosyal Bilgiler Dersi Öğretmen Kılavuz Kitabının Öğretmen Görüşleri Doğrultusunda Değerlendirilmesi*. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi. Gazi Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, Ankara.
- Yurdakul, B. (2004). Eğitimde Davranışçılıktan Yapılandırmacılığa Geçiş İçin Bilgi, Gerçeklik ve Öğrenme Olgularının Yeniden Anlamlandırılması. *Balıkesir Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi*, 4(8), 109-120.
- Yurdakul, B. (2011). Yapılandırmacılık. Demirel, Ö. (Ed.), *Eğitimde Yeni Yönelimler* (ss. 39–65). 1.Baskı, Ankara: Pegem A Yayıncılık.

İnternet Kaynakçası

- Şentürk, C. (2009). Eğitimde Yeniden Yapılanma ve Yapılandırmacılık. *Eğitim Dergisi*, 23. <http://www.egitism.gen.tr/site/arsiv/57-23/83-egitimde-yenidenyapilanma-ve-yapilandirmacilik.html>. Erişim Tarihi 24.11.2014.
- Uğurlu, C. T. (2009). İlköğretim Birinci Sınıf Öğretmenlerinin Yapılandırmacı Öğrenme Yaklaşımı İle İlk Okuma Yazma Öğretimine İlişkin Görüşleri. *Elektronik Sosyal Bilimler Dergisi*, C.8 S.30 (103-114), ISSN:1304-0278. <http://www.e-sosder.com/dergi/30103-114.pdf> Erişim tarihi: 20.11.2014.
- http://earged.meb.gov.tr/tamamlanan/Son_Ders_Kitaplari.pdf adresinden 12.12.2014 tarihinde ulaşılmıştır.

“EARGED (2008), İlköğretim Okulu Ders Kitaplarının Değerlendirilmesi.”

EKLER

EK: Yapılandırmacı Yaklaşım Göre İlkokul 2.Sınıf Türkçe Ders Kitaplarında Yer Alan Okuma Metinlerini İnceleme Kriterleri

<i>Ders Kitabında Yer Alan Okuma Metinlerini İnceleme Kriterleri</i>
1. Metinlerde öğrenenlerin dikkatini konuya çekecek soruların bulunması.
2. Metinlerde öğrenenlerin ön bilgilerini ortaya çıkartacak etkinliklerin yer alması.
3. Okuma metinlerinde öğrenenleri öğrenmeye güdüleyecek etkinliklerin yer alması.
4. Okuma metinlerinde öğrenenlerin söz varlığını geliştirecek etkinliklerin yer alması.
5. Metinlerdeki konuların aşamalı olarak düzenlenmesi.
6. Metinlerde bilginin öğrenenin zihninde yapılanmasını sağlayan durumlara yer verilmesi.
7. Okuma metinlerindeki görsel düzenin yapılandırmacı öğrenme anlayışına uygun olarak hazırlanması.
8. Metinlerin günlük hayatla ilişki kuracak bir biçimde hazırlanması.
9. Metinlerde öğrenenlerin hayal gücünü geliştirecek etkinliklere yer verilmesi.
10. Metinlerde öğrenenleri grup çalışmasına yönlendirecek etkinliklere yer verilmesi.
11. Metinlerdeki içerik ve etkinliklerin öğrenenlerin yorum gücünü geliştirecek nitelikte hazırlanması.
12. Okuma metinlerinin öğrenenlerin seviyesine uygun olarak düzenlenmesi.
13. Metinlerdeki paragrafların kendi içinde bir bütünlük oluşturacak bir biçimde düzenlenmesi.
14. Okuma metinlerinin öğrenenleri farklı zekâ türlerine yöneltecek etkinliklere yer vermesi.

ÖZ GEÇMİŞ

Adı Soyadı	Eraslan ŞARA
Kişisel Bilgiler	Uyruğu: T.C. Doğum Tarihi ve Yeri: 05.07.1986 / Tokat
İletişim Bilgileri	Tel: 0 507 739 89 60 E- Posta: eraslan86@gmail.com
Öğrenim Bilgileri	Lise: 2003-2007 Zile Dinçerler Lisesi Lisans: Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Fakültesi Sınıf Öğretmenliği Yüksek Lisans: Gaziosmanpaşa Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Sınıf Öğretmenliği Yüksek Lisans Programı
İş Deneyimi	2007-2012 Milli Eğitim Bakanlığı Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğü Kabakboğazı Köyü İlkokulu Sınıf Öğretmeni 2015- halen: Milli Eğitim Bakanlığı Tokat İl Milli Eğitim Müdürlüğü Tokat Halk Eğitim Merkezi Müdür Yardımcısı

